

ЛЕТОПИС
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Год. VII
Број 7
2022.
ISSN 2560-3388

ЛЕТОПИС

ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

ЛЕТОПИС

1. Књига у коју се хронолошким редом уписују важнији догађаји;
2. Пригодан запис неког догађаја; оно што је вредно да се унесе у летопис;
3. Чест назив за часописе или повремене списе.

(*Речник српскохрватскога књижевног језика*, књига трећа, Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1969, стр. 197)

САДРЖАЈ

Реч уредника	7
Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије	9
Органи Друштва – структура (у 2022. години)	21
Записници о раду Друштва током 2022. године.	25
Записник са Годишње изборне скупштине Друштва за српски језик и књижевност Србије	25
Записник са седнице Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије.	31
Записник са седнице Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије са председницима подружница	37
Обавештења	45
Извештај о раду Националног просветног савета Републике Србије.	45
Иницијатива за увођење натпредметног статуса српског језика и књижевности	47
Подршка Иницијативи за увођење натпредметног статуса српског језика и књижевности СКД-а	48
Март, месец српског језика	48
Протокол о сарадњи са СКЗ	50
Одговор Министарства просвете на Иницијативу за увођење натпредметног статуса српског језика и књижевности	51
Декларација о границама српског језика	53
Предавања и радионице из српског језика и књижевности за ученике средњих школа – Тршић 2022.	56
Предавања и радионице из српског језика и књижевности за ученике осмог разреда основне школе – Тршић 2022.	57
Подршка колегама у борби против насиља	58
Извештаји подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије (преглед рада)	59
Извештај о раду Београдске подружнице	59
Извештај о раду Подружнице за Подунавски округ	82

Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност за Браничевски округ	97
Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност – Краљево	98
Извештај о раду Подружнице Друштва за српски језик Златиборског округа	103
Извештај о раду Подружнице Друштва за српски језик и књижевност за Колубарски округ	106
Извештај о раду Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Борског округа	113
Извештај о раду Подружнице за Расински округ	114
Извештај о раду Подружнице Јужни Банат: Ковин, Пландиште, Бела Црква, Вршац	123
Извештај о раду Подружнице Друштва за српски језик и књижевност општина Панчево, Ковачица и Опово	138
Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност „Старо Косово”	139
Стручно и методичко усавршавање наставника	153
Хроника 63. Републичког зимског семинара	153
Извештаји о одржаним семинарима Друштва за српски језик и књижевност Србије	158
Првонаграђене методичке припреме за час српског језика или књижевности – награда „Проф. др Милија Николић” у школској 2022/23. години	163
Истраживачки и домаћи задаци у тумачењу драме <i>Путујуће позориште Шопаловић</i> (Владимир Б. Милојевић)	163
Мајстори за Булгакова (Дуња Николић)	189
Пројекат – Признања најуспешнијим наставницима	205
Извештаји са такмичења	219
Такмичење из Српског језика и језичке културе	219
Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”	226
Издавачка делатност Друштва	233
Бошко Сувајџић: О књизи <i>Исходишта поезије</i> Снежане Самарџије	233
Јасмина Станковић: О књизи <i>Књижевност кроз тестове</i> (за седми и осми разред основне школе) Зоне Мркаљ и Марије Запутил	237
Књижевни оглас	241

РЕЧ УРЕДНИКА

Управа Друштва за српски језик и књижевност Србије ове године објављује седми број *Летописа* Друштва, за 2022. годину. Број ће се појавити у електронској форми и биће доступан свим заинтересованим наставницима, на сајту Друштва.

Потреба за оваквом књигом произашла је из многобројних активности које наше удружење обавља. Различита обавештења, одлуке, писма, извештаји, обраћања јавности... редовно се постављају на сајт Друштва, али се старе информације брзо замењују новима и често се забораве.

Како се људи који организују послове у Друштву бирају за мандатни период од две године, свако нов у том послу нађе се пред истим изазовом: како да се упуту у захтеве посла и редослед поступања; које активности треба да организује и спроводи. Писани траг, забележен у *Летопису*, остаје као поуздани сведок времена у ком је настао.

Други значајан разлог за објављивање *Летописа* је и потреба да се шире упознамо са радом подружница Друштва, те се у овој књизи уприличује њихово представљање. Председницима подружница остављена је слобода да сами осмисле како ће укратко описати рад своје подружнице, да ли у виду извештаја, хронике или најаве активности, па су и прилози у том смислу разнородни.

Уз *Информатор* са Републичког зимског семинара и уз часописе „Књижевност и језик” и „Свет речи”, појава ове књиге обезбеђује континуирано информисање наставника у нашој земљи о главним и споредним активностима Друштва током једне календарске године и чини транспарентнијим наше напоре да се као добровољно Друштво бавимо питањима значајним за наставу српског језика и књижевности у Републици Србији.

У 2022. години Друштво је спровело неколико значајних семинара (у електронском и непосредном облику), одржало републичка такмичења и наставило са радом у пуном обиму. Сада, када се живот наставника српског језика и књижевности и њихових ученика враћа колико-толико у нормалу, очекујемо још више заједничких дружења и сарадње у свим будућим активностима, уз савладавање многих изазова који су пред нашом заједницом.

Зона Мркаљ

СТАТУТ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

У складу с одредбама чл. 12. и 22. Закона о удружењима („Службени лист РС”, број 51/2009. и 99/2011), председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, по овлашћењу Скупштине Друштва са седнице одржане 30. 06. 2016. године у Београду, сачињава пречишћени текст

СТАТУТА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

НАЧЕЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Друштво за српски језик и књижевност Србије (у даљем тексту: Друштво) основано је као невладино, непрофитно струковно удружење, на неодређено време, ради остваривања циљева из области српског језика и књижевности.

Оснивачка Скупштина Друштва за српски језик и књижевност Србије констатује да је у Регистру удружења, који води Агенција за привредне регистре, уписано и регистровано *Друштво за српски језик и књижевност Србије*, које је изворно основано и започело с радом још 15. 01. 1910. године, са седиштем у Београду, Студентски трг број 6. Садашње седиште Друштва је у Београду, на Филолошком факултету, Студентски трг 3. Друштво се ускладило са Законом о удружењима 2010. године.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА

Члан 2.

Област остваривања циљева Друштва је окупљање научника и стручњака из области српског језика и књижевности, као и наставника тих предмета у свим врстама школа на подручју Републике Србије, затим, окупљање свих заинтересованих лица која се баве науком о језику и књи-

жевности и наставом те групе предмета, као и грађана који се интересују за унапређење језичке и књижевне културе, ради остваривања заједничких циљева и задатака утврђених овим Статутом.

Циљеви и задаци Друштва су:

- истраживање и изучавање општих и посебних питања о српском језику и књижевности, као и наставе тога предмета у свим врстама школа у којима се предаје (од основне школе до факултета);
- стручно и методичко усавршавање наставних кадрова;
- подстицање на рад младих научника и наставника и помагање њиховог индивидуалног рада и развика;
- популарисање резултата науке и наставе српског језика и књижевности;
- сарадња са Министарством просвете и његовим заводима (Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања), Министарством науке, Министарством културе, центрима за усавршавање наставника, задужбинама, научним, просветним и другим институцијама и асоцијацијама у циљу унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- упућивање чланова на научну, стручну и методичку литературу из области језика и књижевности.

Члан 3.

Друштво своје задатке остварује:

- одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва, као и о питањима која интересују чланове;
- самосталним или у заједници са другим организацијама организовањем семинара, предавања, трибина, промоција, курсева и других облика образовања у области унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- учешћем у изради наставних програма, уџбеника, приручника и других облика образовног садржаја;
- бављењем актуелним питањима српског језика и књижевности;
- издавањем/објављивањем књига, часописа и других публикација везаних за унапређивање наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- сарадњом са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве наставом српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;

- организовањем стручних екскурзија за чланове;
- организовањем разних такмичења и смотри.

Члан 4.

Ради остваривања својих циљева Друштво:

- преко својих представника у градовима и окрузима Републике Србије (изабраних према одредбама овог Статута) прати дефинисање и реализацију активности утврђених на нивоу Друштва, као и креирање платформе и сачињавање акционих планова за реализацију дефинисаних активности;
- своје задатке остварује одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва и других позваних лица;
- самостално или у заједници са другим институцијама организује конгресе, семинаре, предавања, трибине, курсеви и друге облике активности, ради унапређивања свих научних дисциплина из оквира српског језика и књижевности;
- бави се актуелним питањима српске традиције, језика, књижевности и културе;
- издаје/објављује књиге, часописе и друге публикације везане за унапређивање науке о српском језику и књижевности, а у сарадњи и уз сагласност рецензената које за сваку публикацију именује Друштво;
- сарађује са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, музејима и другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве изучавањем српског језика и књижевности, као и српске традиције, културе и историје;
- организује теренска истраживања;
- организује стручне екскурзије за студенте и чланове Друштва.

Члан 5.

Друштво се може удруживати у савезе сродних друштава и друге асоцијације у земљи и иностранству (Савез славистичких друштава, Међународни славистички комитет и др.).

Одлуку о удруживању из претходног става доноси Скупштина Друштва.

НАЗИВ И СЕДИШТЕ ДРУШТВА

Члан 6.

Назив удружења је: „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Седиште Друштва је у Београду; адреса: Студентски трг 3.

Друштво своју активност обавља на територији Републике Србије.

Друштво има статус правног лица.

За своје обавезе Друштво одговара целокупном својом имовином.

ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ПЕЧАТА

Члан 7.

Друштво има печат округлог облика на чијој ивици је утиснут натпис „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Штамбиљ Друштва је правоугаоног облика са натписом „Друштво за српски језик и књижевност Србије”, Београд, Студентски трг 3.

Меморандум садржи назив Друштва, седиште и друге податке који олакшавају комуникацију Друштва са трећим лицима (поштански фах, телефон, e-mail, ПИБ, матични број, назив пословне банке и број рачуна и сл.).

Друштво може имати и своје делове – подружнице, које немају статус правног лица. Уколико се подружнице самостално региструју као посебна правна лица (у складу са прописима о удружењима и законом о регистрацији), дужне су да своје циљеве, задатке и општа акта усагласе с правилима и организацијом рада Друштва. Однос подружница и Друштва регулише се посебним Правилником који доноси Управа.

ОСТВАРИВАЊЕ ЈАВНОСТИ РАДА

Члан 8.

Рад Друштва је јаван.

Јавност рада и начин обавештавања јавности о том раду обезбеђује се објављивањем плана и програма рада Друштва, годишњих обрачуна и извештаја о активностима на скупштинама Друштва.

Управни одбор се стара о редовном обавештавању чланства и јавности о раду и активностима удружења, непосредно, у електронској или

штампаној форми, путем интерних публикација, односно путем саопштења за јавност, или на неки други примерени начин.

Годишњи обрачуни и извештаји о активности Друштва подносе се члановима на седници Скупштине.

УСЛОВИ И НАЧИН УЧЛАЊИВАЊА И ПРЕСТАНКА ЧЛАНСТВА

Члан 9.

Чланови Друштва су редовни и почасни.

Чланови Друштва могу бити: научни радници из области српског језика и књижевности, наставници тих предмета у свим врстама школа, сва лица која се баве науком о језику и књижевности и њиховом наставом, као и грађани који се интересују за унапређивање језичке и књижевне културе.

Почасни чланови Друштва могу бити заслужни наши и страни држављани, првенствено они који су допринели развоју српског језика и књижевности.

Изузетно, малолетно лице са навршених 14 година живота може се учланити у Друштво уз прилагање оверене изјаве његовог законског заступника о давању сагласности.

За лице млађе од 14 година пријаву подноси његов законски заступник.

Члан 10.

Одлуку о пријему у чланство доноси Скупштина, на писмено образложен предлог три члана, и о томе без одлагања обавештава подносиоца пријаве.

Члан може иступити из чланства давањем писане изјаве о иступању. За иступање малолетног члана није потребна сагласност законског заступника.

Чланство у Друштву може престати због дуже неактивности члана, непоштовања одредаба овог Статута или нарушавања угледа Друштва.

Одлуку о престанку чланства доноси Скупштина, на образложени предлог Управног одбора.

Члану се мора омогућити изјашњавање о разлозима због којих је поднет предлог за доношење одлуке о престанку његовог чланства у Друштву.

Члан 11.

Чланови Друштва имају једнака права и обавезе.

Члан Друштва има право да:

- равноправно са другим члановима учествује у остваривању циљева и задатака Друштва;
- преко својих представника учествује у одлучивању на Скупштини, као и другим органима Друштва;
- бира и буде биран у органе и радна тела Друштва;
- благовремено и потпуно буде информисан о активностима Друштва и његових органа;
- даје предлоге, мишљења и примедбе на рад органа и радних тела Друштва.

Члан Друштва је дужан да:

- активно доприноси остваривању циљева Друштва;
- учествује, у складу с интересовањем, у активностима Друштва;
- плаћа чланарину;
- обавља друге послове које му повери Управни одбор Друштва.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА

Члан 12.

Органи Друштва су Скупштина, Управни одбор (у даљем тексту: Управа), Извршни одбор и Надзорни одбор.

Функцију заступника Друштва врше председник Друштва, који је уједно и председник Управе, као и заменик председника Друштва. Заступници Друштва региструју се у складу са законом.

Члан 13.

Скупштина је највиши орган Друштва.

Скупштина:

- 1) доноси план и програм рада Друштва, утврђује основне смернице рада Друштва;
- 2) усваја оснивачки акт и Статут, као и њихове измене и допуне;
- 3) усваја друге опште акте Друштва;
- 4) бира и разрешава чланове Управног, Извршног и Надзорног одбора;
- 5) разматра и усваја, најмање једном годишње, извештај о раду Управног и Надзорног одбора, који се упућују Савезу;

- 6) разматра и усваја финансијски план и годишњи финансијски извештај;
- 7) одлучује о статусним променама и престанку рада Друштва;
- 8) одлучује о удруживању у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству и бира своје представнике у њима;
- 9) бира почасне чланове Друштва.

Скупштину чине сви чланови Друштва који се делегирају за свако заседање из реда подружница, као и целокупни састав Извршног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора, ширег састава Управе и сви почасни чланови Друштва.

Скупштина се редовно састаје најмање једном годишње, трећег дана Републичког зимског семинара за наставнике српског језика и књижевности, на Филолошком факултету у Београду.

Ванредна седница Скупштине може се заказати на образложени захтев Управног одбора, Надзорног одбора, као и на иницијативу најмање једне трећине чланова Скупштине и на њој се решавају само она питања ради којих је сазвана.

Захтев из претходног става се подноси Управном одбору у писменом облику и у њему се морају навести и образложити питања чије се разматрање предлаже.

Председник Управног одбора је дужан да најкасније осам дана пре одржавања ванредне Скупштине обавести чланове Друштва о њеном сазивању и дневном реду, а ванредна Скупштина се мора одржати најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за њено сазивање. Председник Друштва, Надзорни одбор и уредници редакција подносе Скупштини писмене извештаје на крају мандатног периода.

Скупштина разматра и оцењује рад својих органа.

Седницу Скупштине сазива Управни одбор и писменим/електронским путем обавештава чланове о месту и времену одржавања седнице и предлогу дневног реда.

Седницом председава председник или заменик председника Управног одбора или други члан Управног одбора, које одреди председник Управног одбора, до избора Радног председништва за то заседање.

Радно председништво од пет чланова бира се јавним гласањем присутних чланова Скупштине.

Скупштина пуноправно одлучује ако је присутна најмање једна половина чланова.

Скупштина одлучује већином гласова присутних чланова, осим ако посебним законом или овим Статутом није предвиђена квалификована већина.

За одлуку о изменама и допунама Статута, статусним променама и престанку рада Друштва неопходна је двотрећинска већина гласова присутник чланова.

Скупштина може донети пословник о свом раду.

Члан 14.

Управни одбор, односно Управа је извршни орган Друштва који се стара о спровођењу циљева Друштва утврђених овим Статутом, извршава одлуке Скупштине и учествује у организацији научних састанака Друштва.

Управа посебно:

- 1) руководи радом Друштва између две седнице Скупштине и доноси одлуке ради остваривања циљева Друштва;
- 2) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 3) поверава посебне послове појединим члановима;
- 4) доноси финансијске одлуке;
- 5) оснива радна тела, која имају функцију и саветодавних, техничких и стручних служби и именује чланове и координаторе тих тела, чији мандат не може бити дужи од трајања мандата Управног одбора;
- 6) доноси пословник о раду Управног одбора;
- 7) одлучује о покретању поступка за измене и допуне Статута, сопственом иницијативом или на предлог најмање пет чланова Скупштине и припрема предлог измена и допуна, који подноси Скупштини на усвајање;
- 8) одлучује о покретању поступка за накнаду штете причињену Друштву одлукама чланова органа Друштва, у складу са Законом и, по потреби, одређује посебног заступника за тај поступак;
- 9) бира комисије за спровођење такмичења, фестивала који реализују програм рада;
- 10) одлучује о другим питањима за која нису, законом или овим Статутом, овлашћени други органи Друштва.

Управа има 19 чланова.

Управа пуноважно одлучује ако је присутно најмање једна половина чланова, а одлуке доноси већином гласова присутних чланова.

Мандат чланова Управе траје две године и могу се поново бирати на исту функцију.

Председник Друштва је истовремено и председник Управе.

Листу кандидата за чланове Управе сачињава Кандидациона комисија, именована од стране Скупштине.

За чланове Управе изабрани су кандидати који су добили највећи број гласова присутних чланова – делегата Скупштине.

Управа може донети пословник о свом раду.

Члан 15.

Председник Управе сазива седнице Управе и руководи његовим радом.

У одсуству председника, седнице сазива и радом Управе руководи заменик председника. У одсуству председника и заменика председника, седнице сазива и радом Управе руководи један од потпредседника Друштва.

Члан 16.

Скупштина бира **Извршни одбор** у чији састав улазе: председник, заменик председника, три потпредседника, секретар и заменик секретара Друштва.

Извршни одбор непосредно руководи радом свих облика деловања Друштва и управља имовином Друштва.

Извршни одбор:

- 1) доноси планове и правилнике којима се ближе регулише рад Друштва;
- 2) предлаже мере и подноси предлоге за реализовање активности у надлежности Скупштине и Управног одбора;
- 3) врши избор радника за обављање стручних и административних послова;
- 4) врши и друге послове који проистичу из закона и овог Статута.

Председник Друштва:

- 1) представља и заступа Друштво;
- 2) одговара за законитост рада Друштва;
- 3) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 4) спроводи и потписује одлуке и друга акта које доноси Управа;
- 5) брине о извршавању програма, планова, одлука и закључака Скупштине и Управе и финансијски је налогодавац за извршење финансијског плана;
- 6) стара се о остваривању циљева Друштва и права и обавеза чланова Друштва и предузима потребне мере;
- 7) подноси Скупштини годишње, а по потреби и периодичне извештаје о свом и раду Управе и Друштва;
- 8) брине се о вођењу прописаних евиденција и пословних књига;

- 9) одобрава службена путовања у иностранству;
- 10) поверава посебне послове појединим члановима;
- 11) одлучује о правима и обавезама запослених у Друштву;
- 12) обавља и друге послове у складу са Статутом и другим општим актима Друштва.

Потпредседници Друштва:

- 1) спроводе одлуке, закључке и препоруке Скупштине и Управног одбора;
- 2) координирају свим такмичењима Друштва;
- 3) организују издавачку делатност;
- 4) обављају дужности из тачака 5), 6) и 7) претходног става овог члана.

Секретар и заменик секретара Друштва:

- 1) баве се организационим пословима и питањима за потребе Друштва;
- 2) координирају рад подружница.

Члан 17.

За посебне резултате постигнуте у остваривању циљева и задатака Друштва, Друштво похваљује и награђује своје чланове, а за изузетан допринос и афирмацију Друштва додељује Повељу. Предлог подноси Управни одбор или комисија која се у ту сврху формира.

НАЧИН СТИЦАЊА СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И РАСПОЛАГАЊЕ СРЕДСТВИМА

Члан 18.

Друштво прибавља средства од:

- чланарине својих чланова, чију висину за сваку календарску годину утврђује Скупштина;
- добровољних прилога;
- донација и поклона (у новцу и натури);
- спонзорства;
- финансијских субвенција;
- наследства и легата;
- камата на улоге;
- закупнине;
- на други законит начин.

Друштво може прибављати средства и од котизације за семинаре, скупове, конгресе и друге облике својих активности утврђених овим Статутом.

Друштво води пословне књиге, сачињава финансијске извештаје и подлеже вршењу ревизије финансијских извештаја, ако је то утврђено прописима о рачуноводству и ревизији.

Друштво, према потреби, издаје зборнике са одржаних скупова и конференција, периодичне публикације и повремене стручне публикације за стручно усавршавање својих чланова, као и билтене и информаторе о појединим активностима Друштва.

Главне и одговорне уреднике часописа, едиција и редакција бира Управни одбор.

Извештај о раду редакција саставни су део извештаја о раду Друштва у целини и подносе се Скупштини.

Члан 19.

Друштво прибавља средства и обављањем претежне привредне делатности.

Друштво се у складу са законом бави и издавањем књига, часописа и другом издавачком делатношћу, осталим образовањем, уметничким стваралаштвом, истраживањем и развојем у друштвеним и хуманистичким наукама, те подстиче бављење културним активностима.

Друштво набројане активности обавља у смањеном обиму у складу са Законом о удружењима без циља стицања добити.

Друштво може обављати и друге делатности укључујући и спољно-трговинску делатност у складу са законом.

Друштво ће с обављањем претежне привредне делатности отпочети по извршеном упису у Регистар привредних субјеката.

Добит остварена на начин из става 1. овог члана може се користити искључиво за остваривање циљева Друштва, укључујући и трошкове редовног рада Друштва и сопствено учешће у финансирању одређених пројеката.

Друштво нема ни једно стално запослено лице и већина послова обавља се на добровољној основи, волонтерски. За потребе обављања одређених послова у Друштву, Друштво може, у складу са законом, закључити одговарајући уговор о обављању конкретних послова.

Друштво може имати покретну и непокретну имовину.

ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА

Члан 20.

Друштво престаје с радом одлуком Скупштине Друштва, када престану услови за остваривање циљева Друштва, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

ПОСТУПАЊЕ С ИМОВИНОМ ДРУШТВА У СЛУЧАЈУ ЊЕГОВОГ ПРЕСТАНКА

Члан 21.

У случају престанка рада Друштва, преостала имовина предаје се Филолошком факултету у Београду, Одсеку за српски језик и Одсеку за српску књижевност као институцији која има исти циљ као и Друштво, уколико Скупштина не одлучи да прималац његове имовине буде неко друго домаће недобитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Овлашћује се Управни одбор да према потреби донесе пословнике којима ће се ближе уредити функционисање појединих органа (осим Скупштине) и радних тела Друштва.

Члан 23.

На сва питања која нису регулисана статутом непосредно ће се примењивати одредбе Закона о удружењима.

Члан 24.

Овај Статут усвојен је на Скупштини Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаној 30. 06. 2016. године, којим даном и ступа на снагу.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије, донет на Скупштини Друштва 13. 02. 2016. године.

Овлашћује се председник Друштва да сачини пречишћени текст Статута и региструје га код Агенције за привредне регистре, у складу с одредбама закона о регистрацији.

ОРГАНИ ДРУШТВА – СТРУКТУРА (у 2022. години)

Ужи састав (оперативни део Управе):

- председник: Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- заменик председника: Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- потпредседници: Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- секретар: Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији
- заменик секретара: Мина Ђурић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- технички секретари: Марија Запутил, ШОСМО „Стеван Мокрањац”, Пожаревачка гимназија, Пожаревац; Саша Јефтић, Београд
- администратор: Милан Шиповац, Осма београдска гимназија

Управа:

1. Љубомир Поповић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Душан Иванић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Милорад Дешић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Милан Стакић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Љиљана Бајић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Милка Андрић, Министарство просвете РС
7. Душка Кликовац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
8. Оливера Радуловић, Филозофски факултет, Нови Сад
9. Весна Муратовић, Министарство просвете, Београд
10. Зорица Несторовић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
11. Милан Алексић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
12. Ана Батас, Филолошки факултет Универзитета у Београду
13. Велиша Јоксимовић, Министарство просвете, Пожаревац

14. Милорад Дашић, IX гимназија, Београд
15. Валентина Питулић, Филозофски факултет, Косовска Митровица
16. Душица Мињовић, ОШ „Младост”, Нови Београд
17. Јасмина Пивнички, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
18. Златко Грушановић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
19. Јасмина Станковић, ОШ „Ђирило и Методије”, Београд

Шири састав Управе:

1. Марина Панић, Гимназија у Краљеву, Краљево
2. Мирјана Грдинић, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
3. Наташа Станковић Шошо, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Мирјана Стакић Савковић, Филолошка гимназија, Београд
5. Јадранка Милошевић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
6. Миљана Кравић, ОШ „Иво Андрић”, Радинац
7. Александра Ракоњац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
8. Весна Николић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
9. Валентина Илић, Филолошки факултет Универзитета у Београду

Почасни чланови Управе:

1. Љубица Ненезић, пензионер, Крушевац
2. Надежда Милошевић, пензионер, Београд
3. Милан Крсмановић, пензионер, Београд
4. Пера Трифковић, пензионер, бивши директор ОШ „Вукова спомен школа”, Тршић

Председници подружница:

1. Београд – Данијела Милићевић
2. Бор (Борски округ) – Саша Чорболоковић
3. Врњачка Бања (Рашки округ) – Данијела Васовић
4. Косово – Марија Миљковић
5. Крагујевац (Шумадијски округ) – Никола Настић
6. Краљево (Рашки округ) – Наташа Распоповић
7. Крушевац (Расински округ) – Душица Добродолац
8. Лесковац (Јабланички, Пчињски округ) – Душан Благојевић
9. Љиг (Колубарски округ) – Маријана Неговановић
10. Ниш (Нишавски, Пиротски округ) – Светлана Медар
11. Нови Сад (Сремски, Јужнобачки округ) – Оливера Ђурчић
12. Пожаревац (Браничевски округ) – Славица Јовановић

13. Прокупље (Топлички округ) – Милка Тошић
14. Смедерево (Подунавски округ) – Миљана Кравић
15. Сомбор (Западнобачки округ) – Лидија Неранчић Чанда
16. Старо Косово – Душанка Илић
17. Суботица (Севернобачки округ) – Миланка Станкић
18. Ужице (Златиборски округ) – Марија Јеверичић
19. Чачак (Моравички округ) – в. д. Слађана Парезановић
20. Шабац (Мачвански округ) – Миле Радовановић
21. Ковин (Јужнобанатски округ) – Маша Вулетић
22. Ковин (Јужнобанатски округ) – Душан Симић
23. Панчево (Јужнобанатски округ) – Марија Поповић

Стални чланови организационих одбора такмичења:

1. Александар Поповић, директор ОШ „Вукова спомен школа”, Тршић
2. Бранко Стојков, директор Карловачке гимназије, Сремски Карловци
3. Славица Шокица, Карловачка гимназија, Сремски Карловци
4. Драгана Ђећез Иљукић, Филолошка гимназија, Београд

Извршни одбор:

1. Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
7. Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији

Надзорни одбор:

1. Злата Златановић, председник
2. Верица Ракоњац Павловић, члан
3. Бранка Максимовић, члан
4. Јагода Жунић, члан
5. Милан Алексић, члан

Делегати у Савезу славистичких друштава:

1. Бошко Сувајџић
2. Рајна Драгићевић
3. Вељко Брборић
4. Зона Мркаљ
5. Александар Милановић

ЗАПИСНИЦИ О РАДУ ДРУШТВА ТОКОМ 2022. ГОДИНЕ

ЗАПИСНИК ГОДИШЊЕ ИЗБОРНЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ОДРЖАНЕ ОНЛАЈН 23. ЈАНУАРА 2022. ГОДИНЕ У 15 ЧАСОВА

Присутни: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ, Бошко Сувајџић, Љиљана Бајић, Босиљка Милић, Мина Ђурић, Валентина Питулић, Велиша Јоксимовић, Весна Муратовић Дробац, Наташа Станковић Шошо, Душица Мињовић, Јасмина Станковић, Мирјана Грдинић, Мирјана Стакић Савковић, Бранка Максимовић, Јагода Жунић, Александар Поповић, Марија Запутил, Милан Шиповац, Саша Јефтић, Данијела Милићевић (Београд), Оливера Ђурчић (Нови Сад), Светлана Медар (Ниш), Миљана Кравић (Подунавски округ, Смедерево), Наташа Распоповић (Краљево), Лидија Неранџић Чанда (Сомбор), Маријана Неговановић Обрадовић (Колубарски округ, Ваљево), Никола Настић (Шумадијски округ, Крагујевац), Душица Добродолац (Расински округ, Крушевац), Душан Благојевић (Јабланички округ, Лесковац), Славица Јовановић (Браничевски округ, Пожаревац), Марија Јеверичић (Златиборски округ), Душанка Илић (Косовско Поморавље (Подружница „Старо Косово“), Ана Милуновић, Наташа Томић, Мирка Дабовић, Милена Станковић, Александра Миковић, Наташа Станојковић, Александар Златојевић, Бранко Стојков, Борислава Цвејановић, Невена Смиљковић, Катарина Шиповац, Ивана Костић, Александра Дуђак, Јелена Шоргић, Александра Чолаковић, Тамара Митић, Силвана Лесковац, Светлана Јакшић, Снежана Кецо, Ивана Мировић, Сања Луковић, Јоле Булатовић, Славица Прпа, Драгана Николић, Драгана Милојевић, Миодрaг Петковић.

Годишњу скупштину Друштва отворила је Весна Ломпар, председница, поздрављајући присутне и замоливши да минутом ћутања одају пошту недавно преминулом уваженом колеги професору књижевности и некадашњем декану Учитељског факултета Александру Јовановићу. Пошто је утврдила да постоји кворум, председница се захвалила на бројном присуству чланова и предложила следећи Дневни ред:

Дневни ред:

1. Конституисање Скупштине и избор радног председништва
2. Избор записничара и оверача записника
3. Избор Кандидационе комисије
4. Извештај о раду Управе Друштва, Надзорног одбора и уредника издања Друштва у периоду од 2020. до 2022. године
5. О раду подружница
6. Избор органа Друштва

С обзиром на то да је предлог дневног реда већ био достављен члановима и да није било примедби и допуна, Скупштина је једногласно усвојила предложени дневни ред, те се приступило реализацији истог.

1. Конституисање Скупштине и избор радног председништва

Настављајући рад, председница Друштва је истакла да треба конституисати Скупштину и изабрати радно председништво. За радно председништво је предложила Босу Милић, Бошка Сувајџића, Зону Мркаљ, Александра Милановића и Данијелу Милићевић као представницу најбројније подружнице. Пошто је Александар Милановић оправдано одсутан, председница је предложила Мину Ђурић, а за председавајућу Зону Мркаљ, замоливши да преузме вођење Скупштине.

Зона Мркаљ се захвалила председници на части председавајуће, нагласивши да ово ради први пут и да се нада да ћемо следећу Скупштину држати окупљени у непосредној комуникацији.

2. Избор записничара и оверача записника

Председавајућа Зона Мркаљ предложила је Јагоду Жунић за записничара, а Миљану Кравић за оверача записника.

Са наведеним предлогом, сви су се сагласили, а председавајућа је замолила записничара и оверача записника да обрате пажњу на број присутних и одсутних чланова.

3. Избор Кандидационе комисије

На предлог председавајуће Зоне Мркаљ изабрана је Кандидациона комисија за избор председника и потпредседника Друштва као и осталих органа. Комисију чине три члана:

1. Бранка Максимовић, председник
2. Душица Добродолац, члан
3. Оливера Ђурић, члан

Председавајућа је замолила Кандидациону комисију да се повуче и донесе предлоге за избор органа Друштва, председника и потпредседника.

4. Извештај о раду Управе Друштва, Надзорног одбора и уредника издања Друштва у периоду од 2020. до 2022. године

Зона Мркаљ, председавајућа Скупштине, замолила је Славка Петаковића, потпреседника Друштва да поднесе први део извештаја који се односи на такмичења, а о другом делу рада Управе извештај ће поднети Весна Ломпар, председница.

Славко Петаковић је поднео веома исцрпан извештај о организацији такмичења, која су, како је истакао, одржана у сенци тешке епидемиолошке ситуације. Након консултација са колегама из подружница и на основу спроведене и анализираних анкета, председница Весна, он и представници Друштва историчара и биолога отишли су у Министарство просвете како би се о свему договорили. Колеге су изразиле сумњу и бојазан у успешност организовања такмичења у тешким епидемиолошким условима. Састанак је био веома сложен, препун успона, падова, равних линија. Међутим, у обзир је узет, пре свега, општи интерес, те је донета одлука да се на нивоу основних школа организује такмичење само за ученике 8. разреда, а на нивоу средњих школа само за ученике 3. и 4. разреда. Заиста је било веома тешко, јер је Друштво било засипано саветима, упозорењима, опречним ставовима, чак и претњама неких да ће изаћи у јавност.

„Стојимо на становишту да је то, скраћени формат такмичења, био најбољи начин у постојећим условима. Одговорност за све била је на Друштву, било да се одржи или да се не одржи такмичење. Све је успешно обављено, проглашени победници, награђени ученици, а такмичење задржало континуитет”, истакао је проф. Петаковић. Потпредседник Славко Петаковић је посебну захвалност исказао колегама, истичући заслуге колегинице Иване Ковачевић, њену несебичност, пожртвованост, високи морални и етички чин, јер је хоспитализованој ученици својим дежурством омогућила израду теста.

Сва такмичења Друштва у претходном периоду успешно су обављена. Закључујући своје извештавање, проф. Петаковић је нагласио значај усвојене Декларације о канону српског језика у Тршићу, коју је Друштво подржало. Детаљи о свему налазе се у Лепопису. Други део Извештаја о раду Управе Друштва поднела је Весна Лопар, председница. Она је нагласила да има много лепих утисака у раду Друштва, али да ће илустровати оне најзначајније.

У Београду је 2020. одржан је само један семинар, а ове године одржана су четири семинара – два уживо и два онлајн. Семинар у Смедереву одржан је 25. септембра и на њему су присуствовала 54 наставника. У Крушевцу су на семинару 9. октобра била 23 наставника, а у Београду 20. новембра онлајн семинар је пратило 87 наставника. Најпосећенији био је онлајн семинар одржан 27. новембра за наставнике Смедерева и Крагујевца. Овај семинар пратило је 107 наставника.

Семинари на које је Друштво посебно поносно одржани су онлајн за допунске школе у дијаспори. У српској православној цркви заједно са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, 12. јуна 2021. године одржан је семинар о српском као завичајном језику на тему *Како повећати мотивацију ученика*. Семинар је пратило 58 школа из 16 земаља, са 5 континената. Колеге су веома захвалне јер су осетиле да припадају заједници која о њима брине. Изразили су жељу за још семинара, те је овога пута Друштво само организовало семинар на тему *Проблем комбинованих одељења*. Овом семинару су присуствовале колеге из 15 земаља, и као и претходни, био је веома успешан.

Овогодишњи 63. Републички зимски семинар пратило је 1200 наставника. Поштујући сугестије наставника и за предавања и за радионице укључен је ИОП, српски као страни језик, српски као матерњи језик, српски као нематерњи и српски као завичајни језик. Колеге изван Србије моћи ће од 31. јануара до 6. фебруара да погледају све снимке 63. Републичког зимског семинара. Унапређена је база задатака са такмичења по темама. Сада имамо 658 задатака за основне и 884 задатака за средње школе. Завршавајући своје извештавање, председница Друштва Весна Ломпар истакла је да су сви програмски садржаји у претходном периоду релизовани, да се много урадило на популаризацији српског језика и сматра да је Управа оправдала поверење колега.

Председавајућа Скупштине Зона Мркаљ похвалила је свеобухватан рад Друштва изнесен у извештају Управе. Извештај Надзорног одбора о финансијском пословању Друштва требало је да поднесе председница Надзорног одбора, Злата Златановић. Због техничких проблема, председница је спречена, те је финансијски извештај поднела Марија Запутил, технички секретар Друштва.

Дискусија – коментари

Бошко Сувајџић је честитао Управи на импресивном раду, а посебно на ширењу рада Друштва на дијаспору, као и на организацији овогодишњег семинара. Предлаже да се Скупштина заврши закључком о Натпредметном статусу језика.

Наташа Станковић Шошо такође похваљује рад Управе и честита на постигнутим резултатима. Љиљана Бајић поздравља чланове Скупштине и придружује се честиткама на досадашњим успесима, нагласивши да јој је посебно драго што бар на овај начин може да слуша и учествује у раду Скупштине. Весна Ломпар сматра поводом предлога проф. Сувајџића да треба сачекати Округли сто и након тога вечерас донети закључке. Пошто коменатра више није било, Зона Мркаљ је, уместо Милана Алексића и Вељка Брборића, поднела извештај о раду уредника издања Друштва у периоду од 2020. до 2022. године.

Подносећи извештај о раду уредника издања Друштву, Зона Мркаљ је нагласила да, упркос, условно речено ванредној ситуацији, Друштво није посустало. Сва издања, и часописи, и књиге, и Летописи у протекле две године су урађени како је и планирано.

Зона је, уз свесрдну помоћ идејног творца Босе Милић сачинила Летопис и прошле и ове године. Око 1. фебруара биће штампан, а у међувремену ће бити „окачен“ у електронској форми. Ово је веома вредна књига која показује како Друштво напредује у раду, на корист и наставника и ученика.

У Информатору треба обратити пажњу на структуру програма, јер је он усаглашен са Заводовим планом и програмом и јединствен је за целу Србију, што је велика олакшица за припрему такмичења.

С обзиром на организацију рада школа, надамо се да ће се сва такмичења, на свим нивоима успешно спровести и из српског језика и језичке културе и из књижевности – КО.

Часопис *Књижевности и језик* чији је главни уредник Вељко Брборић, објављен је на сајту Друштва и на сајту часописа.

У протеклом периоду штампана је књига Михајла Пантића *Писци говоре 2*, а у штампи је тренутно књига Милоша Ковачевића *Стилистиком кроз белетристику*.

Свет речи је, као и сваке године, приредила Босиљка Милић, заједно са Аном Батас и Миланом Алексићем, подстичући све да учествујемо у приређивању часописа. Часопис се у електронској форми налази на сајту Друштва, што је средњошколцима и једноставније.

Закључујући своје извештавање, Зона Мркаљ је изразила жељу да се сви видимо ове године у Тршићу, где ће сва издања Друштва бити доступна наставницима.

Јасмина Станковић, представник Друштва у Националном просветном савету, поднела је кратак извештај о раду, истичући да се детаљан извештај налази у Летопису. Прво је похвалила одличну организацију Семинара, избор садржаја предавања и радионица које су биле поучне и дивне, а затим издвојила најважније сегменте у раду НПС. Донета је стратегија образовања у наредних десет година у чијем доношењу је уче-

ствовало и Друштво и дало значајан допринос. Министарство просвете је препознало потребу за повећањем броја часова, али то ће бити могуће када заживи целодневна настава. Имала је великих проблема, али је успела, да НПС усвоји *Декларацију о натпредметности српског језика* и подржи *Канон српске књижевности*. Посебно је добро што је идеја о томе дошла из Министарства просвете, које је то препознало.

5. О раду подружница

Извештај о раду подружница Друштва поднела је Зона Мркаљ, с обзиром на то да су руководиоци своје појединачне извештаје доставили Друштву за Летопис. Међутим нису све подружнице то учиниле.

Извештаје о раду доставиле су подружнице Београда, Шапца, Смедерева, Расинског, Златиборског и Браничевског округа, Старог Косова – Штрпци. Извештаји су део Летописа.

Колегиница Наташа Распоповић честитала је организаторима Семинара на понуђеним садржајима и занимљивим темама и каже да је она послала извештај о раду подружнице Краљева. Након провере закључено је да је извештај послат, али не на адресу на коју је требало.

Пошто је лектура Летописа у току, биће допуњен извештајем подружнице Краљева.

Светлана Медар, руководицац нишке подружнице, изразила је велико задовољство Семинаром и нагласила да су теме биле драгоцене, корисне и употребљиве. Сматра да је Друштво додало једну нову вредност Семинару, која ће знатно утицати на популаризацију наше наставе. Похваљује све организаторе, а посебно колегу Милана Шиповца. Кратко се осврнула на рад своје подружнице и проблеме које су имали на такмичењу прошле године.

6. Избор органа Друштва

Бранка Максимовић, председница Кандидационе комисије изнела је једногласно донете предлоге за све органе Управе Друштва као и предлог да за председника Друштва буде изабрана Весна Ломпар, а за потпредседника Славко Петаковић.

Предлог Кандидационе комисије Скупштина Друштва је усвојила са два уздржана гласа (Весна Ломпар и Славко Петновиц). Председница Друштва у наредне две године биће проф. др Весна Ломпар, а потпредседник Друштва проф. др Славко Петаковић.

Искрене жеље и успшан рад у наредном периоду изабраним руководиоцима Друштва пожелели су сви чланови Скупштине.

Проф. др Весна Ломпар, председница Друштва, захвалила се на указаном поверењу у своје име и у име проф. др Славка Петаковића, у нади да ће то поверење и оправдати. Зона Мркаљ, председавајућа радног

председништва, захвалила се присутнима на сарадњи и подсетила да ће сва обавештења о такмичењима бити на сајту Друштва.

Овим је Годишња скупштина Друшта завршена.

Јагода Жунић, записничар
Миљана Кравић, оверач

ЗАПИСНИК СА СЕДНИЦЕ УПРАВЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (5. МАЈ 2022. ГОДИНЕ, СВЕЧАНА САЛА ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ)

Присутни: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ, Босиљка Милић, Милан Стакић, Бошко Сувајцић, Валентина Питулић, Мина Ђурић, Милан Алексић, Злата Златановић, Јагода Жунић, Весна Муратовић Дробац, Јадранка Милошевић, Јасмина Пивнички, Мирјана Ђрдинић, Марина Панић, Валентина Илић, Александра Ракоњац, Марија Запутил, Миљана Кравић, Милан Шиповац, Саша Јефтић.

Весна Ломпар, председница Друштва за српски језик и књижевност Србије, потврдом о присутним члановима Управе Друштва и преношењем оправданих извињења одсутних чланова, изражава задовољство што се Управа Друштва окупља након дужег временског периода и констатује да постоји кворум за нормално одвијање седнице. Поздрављајући присутне, председница отвара седницу и предлаже следећи

Дневни ред:

1. Извештај о раду Друштва (од Републичког зимског семинара)
2. Организација Републичког такмичења из српског језика и језичке културе
3. Организација Републичког такмичења из књижевности *Књижевна олимпијада*
4. Издавачка делатност Друштва
5. План рада Друштва у наредном периоду
6. Разно

Дневни ред је, без измена и допуна, једногласно усвојен.

Извештај о раду Друштва (од Републичког зимског семинара)

Председница Друштва Весна Ломпар подноси кратак извештај о раду Друштва у периоду од одржавања овогодишњег Републичког зимског семинара до данас.

Након 63. Републичког зимског семинара (21, 22. и 23. јануара) организован је онлајн Републички зимски семинар за наставнике српског језика који раде ван Републике Србије. Овај семинар је реализован од 31. јануара до 6. фебруара 2022. године. Одзив наставника био је одличан – 120 учесника из петнаест држава приступило је платформи Друштва и пратило снимке предавања (било је учесника који раде у школама на територији Републике Српске, Хрватске, Босне и Херцеговине, Аустрије, Немачке, Русије, Велике Британије, Мађарске, Француске, Грчке, Кине, Холандије и других земаља).

Према речима председнице Друштва, добар аспект немиле ситуације и дуге пандемије јесте то што је Друштво за српски језик и књижевност Србије прилагодило многе своје активности дигиталном облику, те је рад организације постао видљивији и препознатљивији у већем домену.

У фебруару је Друштво Министарству просвете, науке и технолошког развоја поднело Иницијативу за увођење натпредметног статуса наставног предмета Српски језик и књижевност којом се захтева да статус предмета буде законски загарантован и да се повећа фонд часова на свим нивоима образовања. Иницијативу Друштва, коју су подржала многа репрезентативна удружења у образовању и култури, потписало је 3035 наставника.

У одговору Бранка Ружића, министра просвете, науке и технолошког развоја, наводи се да је поводом Иницијативе Друштва Министарство, у складу са устаљеним процедурама и важећим прописима, тражило мишљење Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања и Националног просветног савета. Такође, министар сматра да само повећање фонда часова неће аутоматски значити и квалитетнију наставу нити омогућити боље резултате у функционалном описмењавању ученика у основном и средњем образовању – наглашава да је наставник тај који има кључну улогу у остваривању квалитетног образовања, те да је потребно континуирано методичко оспособљавање наставника.

Весна Ломпар, председница Друштва, каже да се чека одговор оба надлежна завода. Друштво за српски језик и књижевност Србије свакако ће и у наредном периоду наставити борбу за увођење натпредметног статуса нашег предмета.

Друштво је, у сарадњи са Катедром за српски језик са јужнословенским језицима, покренуло нову манифестацију *Март, месец српског језика*

са циљем популаризације српског језика. Поред радионице калиграфије и многобројних занимљивих предавања, одржаних на Филолошком факултету у Београду, овогодишња активност нове манифестације била је *Избор за најлепшу реч српског језика*. Ученици основних и средњих школа давали су своје предлоге најлепших речи. Ученике који су предложили победничку реч *праскозорје* Друштво је наградило симболичним наградама (десет ученика средњих школа на поклон је добило *Речник МС*, похвалнице, излет у Београду на којем су имали прилике да погледају фототипско издање Мирослављевог јеванђеља).

Према речима председнице Друштва, ова активност наишла је на велико интересовање ученика и медијски је подржана, што је од великог значаја за остваривање циљева манифестације. Очекивања су да ће се наредних година *Март, месец српског језика* обогаћивати новим садржајима и активностима широм Србије.

У протеклом периоду именован је нов представник Друштва у Националном просветном савету – Марина Панић, професор Гимназије у Краљеву, браниће наредних неколико година интересе нашег стручног друштва.

Марина Панић се захваљује Управи Друштва на именовању и преноси присутнима да су чланови Националног просветног савета једногласно подржали Иницијативу Друштва за увођење натпредметног статуса наставног предмета Српски језик и књижевност. Закони прописују да је време проведено у школи изражено у сатима (не у школским часовима) – ученик у другом циклусу основног образовања има обавезне предмете, изборне програме и активности до 25 сати недељно, у гимназији до 27 сати, а у средњој стручној школи до 28 сати недељно. Према актуелним прописима, у петом и шестом разреду има простора за повећање фонда часова, али би за повећање фонда часова српског језика и књижевности морао да се мења члан 59. Закона о основном образовању и васпитању и члан 28. Закона о средњем образовању и васпитању (недељно оптерећење ученика је сада велико, посебно због многобројних изборних програма).

Марина Панић укратко представља последње активности Националног просветног савета у вези са нашим наставним предметом (на првој седници било је речи о реформи у филолошким одељењима, а програм за трећи разред није добио позитивно мишљење и чека се његова дорада након састанака радних група).

Председница Друштва обавештава присутне да су, у складу са предвиђеним Календаром такмичења, у марту и априлу одржана општинска и окружна такмичења ученика основних и средњих школа из књижевности (*Књижевна олимпијада*) и такмичења из српског језика и језичке културе. Због пандемије корона вируса претходне две године настава се реализовала на даљину или кроз комбинован модел, што је оставило ве-

лике последице – на претходним нивоима такмичења било је очигледно да знање основаца и средњошколаца није на очекиваном нивоу, па је Управа Друштва у неколико наврата спуштала праг пролазности и тиме излазила у сусрет и ученицима и наставницима.

Захваљујући великом ангажовању Милана Алексића, Друштво за српски језик и књижевност Србије потписало је Протокол о сарадњи са Српском књижевном задругом. Најуспешнији такмичари на републичком нивоу добиће као награде и издања СКЗ.

Организација Републичког такмичења из српског језика и језичке културе

Републичко такмичење из српског језика и језичке културе, чији су организатори Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Вукова задужбина, одржаће се 15. и 16. маја 2022. године у Вуковој спомен-школи у Тршићу.

Првог дана (недеља, 15. мај) такмичиће се ученици средњих школа, а другог дана (понедељак, 16. мај) такмичиће се ученици основних школа (дошло је до померања због пријемног испита за филолошка одељења).

Након одлуке Управе Друштва о спуштању прага пролазности на 17 бодова за ученике осмог разреда, 15 бодова за ученике трећег разреда и 16 бодова за ученике четвртог разреда, на Републичком такмичењу у Тршићу учествоваће укупно 726 ученика:

- 406 ученика основних школа (седми разред: 286; осми разред: 120);
- 320 ученика средњих школа (први разред: 84; други разред: 90; трећи разред: 70; четврти разред: 76).

Организација такмичења одвија се предвиђеном динамиком, спискови учесника су објављени претходне недеље на сајту Друштва. Ревизиона комисија је признала све што је у корист ученика, а није у нескладу са решењима задатака. Друштво је замолило подружнице да доставе спискове наставника, па ће наредних дана бити објављени спискови дежурних наставника и прегледача. Славко Петаковић биће председник Комисије за прегледање тестова, Зона Мркаљ и Бошко Сувајџић биће председници Ревизионе комисије, а Централну комисију чиниће Весна Ломпар, Милорад Дешић и Милан Стакић. За распоред ученика по учионицама задужене су Јасмина Станковић и Марија Запутил. За излет наставника до манастира Троноша задужене су Бранка Максимовић и Злата Златановић. Шесторо студената волонтера помагаће у Тршићу на свим пословима организације такмичења.

Милан Стакић говори о грешкама које су се поткрале у појединим питањима на општинском и окружном нивоу такмичења – састављачи тестова нису довољно обратили пажњу на измене у новим (реформисаним) програмима наставе и учења, па је Друштво брзо реаговало тако што је свим такмичарима признало бод на спорним питањима. Професор Стакић, дугогодишњи члан Централне комисије за Републичко такмичење из српског језика и језичке културе, у наставку говори о великој одговорности састављача тестова (не сме долазити до несагласја између програма наставе и програма такмичења, питања морају да буду јасно обликована и примерена одређеном нивоу такмичења, треба испоштовати садржаје предвиђене Правилником о такмичењима, односно да се око 30% питања у тесту односи на градиво обрађено у претходним разредима, мора се водити рачуна о решењима која треба да предвиде све одговоре који су у складу са језичким правилима).

Славко Петаковић, заменик председника Друштва, обавештава Управу Друштва да ће, као и претходних година, најбољи такмичари бити награђени издањима *Клет*, *Новог Логоса*, *Едуке* (уз издања Вукове задужбине и СКЗ). Оно што је новина јесте да ће ученици који буду освојили награде на оба републичка такмичења у јесењем периоду текуће године провести седам дана на едукативним радионицама у ОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу. Најуспешнији наставници добиће едукативна наставна средства која могу користити у својим кабинетима/учионицама.

Ову информацију чланови Управе Друштва дочекују са одушевљењем и поздрављају аплаузом.

Бошко Суваџић обавештава у име Вукове задужбине чланове Управе Друштва да ће најуспешнији такмичари бити награђени сребрњацима и издањем *Данице* из 2020. године.

Марија Запутил чита сатницу такмичења.

Организација Републичког такмичења из књижевности ***Књижевна олимпијада***

Републичко такмичење из књижевности *Књижевна олимпијада* одржаће се 28. и 29. маја 2022. године у Карловачкој гимназији у Сремским Карловцима (у суботу ће се такмичити ученици основних школа, а у недељу ученици средњих школа).

Славко Петаковић обавештава укратко Управу Друштва о тренутним активностима у вези са организацијом такмичења. Ревизиона комисија је завршила прегледање пристиглих тестова са окружних такмичења, а током рада признала је све одговоре ученика који нису у нескладу са решењем задатака, посебно у трећем и четвртном разреду средње школе. Као и претходних година рад ревизионих комисија је отежан јер поједине

школе-домаћини и окрузи не поштују Правилник о такмичењима (такмичарски тестови се шаљу са закашњењем у односу на прописане рокове, пристигли тестови су често недешифровани, документација са окружних такмичења је нецеловита и др.).

С обзиром на то да је у другом и четвртом разреду најмањи број ученика који су остварили пласман на републички ниво такмичења, донета је одлука да се у тим разредима спусти праг пролазности на 17 бодова, тако да ће на Републичком такмичењу у Сремским Карловцима учествовати укупно 559 ученика:

- 271 ученик основних школа (седми разред: 135; осми разред: 136);
- 288 ученика средњих школа (први разред: 70; други разред: 86; трећи разред: 75; четврти разред: 57).

Спискови пласираних ученика су још у априлу објављени на сајту Друштва. Славко Петаковић констатује да до такмичења има довољно времена за евентуалне корекције појединих грешака у списковима, као и за формирање комисија и спискова дежурних наставника у Карловачкој гимназији.

Издавачка делатност Друштва

Председница Друштва Весна Ломпар обавештава Управу да је пре петнаест дана објављен *Летопис* Друштва за протеклу годину. Такође, одштампане су и нове збирке тестова са претходних такмичења.

Бошко Сувајдић даје предлог да књига *Исходишта поезије – обред и мит у песништву* проф. др Снежане Самарџије буде наредно издање које ће Друштво објавити. Чланови Управе изражавају сагласност са датим предлогом.

План рада Друштва у наредном периоду

Председница Друштва говори о плану рада организације у наредном периоду. Поред организације семинара, сајт посвећен новој манифестацији *Март, месец српског језика* треба да буде пуштен у рад.

Како би се унапредио рад подружница, на чијим активностима почива рад Друштва у целини, план је да се у јесењим месецима организују посете подружницама, са циљем бољег упознавања са активностима и проблемима у њиховом раду.

Разно

Босиљка Милић говори о томе у коликој је мери Друштво за српски језик и књижевност Србије институција од значаја за школство у нашој земљи. У последњем периоду околности живота и рада су се умногоме измениле, савремено доба подразумева многа искушења и изазове, али важно је да Друштво има континуитет у раду и да увек нађе начина да својим активностима допре до сваког ученика и наставника.

Као огранци кровне организације подружнице морају да буду континуирано активне и да доприносе афирмацији српског језика и књижевности. Једино квалитетним радом подружница Друштво остварује своју мисију у пуном обиму. Зато Босиљка Милић даје сугестије новом, подмлађеном руководству Друштва да и наредних година буде у сталној комуникацији са чланством широм Србије.

Весна Ломпар, председница Друштва, захваљује Босиљки Милић на овом обраћању и одаје јој признање што је протеклих деценија својим свеколиким залагањем и радом била покретач Друштва.

У Београду, 5. 5. 2022.

Миљана Кравић, записничар

ЗАПИСНИК СА СЕДНИЦЕ УПРАВЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ СА ПРЕДСЕДНИЦИМА ПОДРУЖНИЦА (20. октобар 2022. године, Сала за седнице, Филолошки факултет у Београду)

Присутни: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ, Александар Милановић, Марија Запутил, Милан Шиповац, Миљана Кравић, Марија Миљковић, Владимир Милојевић, Данијела Милићевић, Маша Вулетић, Душан Симић, Драгомир Бурнаћ, Марија Поповић, Никола Настић, Маријана Неговановић Обрадовић, Наташа Распоповић, Марија Јеверичић, Миле Радовановић, Милка Тошић, Оливера Ђурчић, Душица Добродолац, Лидија Неранџић Чанда, Саша Јефтић.

Весна Ломпар, председница Друштва за српски језик и књижевност Србије, срдечно поздравља присутне, отвара седницу и предлаже следећи

Дневни ред:

1. Извештај о раду Друштва у претходном периоду
2. План рада Друштва (семинари и такмичења)

3. Извештаји и план рада председника подружница
4. Разно

Дневни ред је, без измена и допуна, једногласно усвојен.

Извештај о раду Друштва у претходном периоду

Председница Друштва Весна Ломпар подноси кратак извештај о раду Друштва у периоду од одржавања овогодишњег Републичког зимског семинара до данас.

Након 63. Републичког зимског семинара (21, 22. и 23. јануара) почетком фебруара организован је онлајн Републички зимски семинар за наставнике српског језика који раде ван Републике Србије (око 120 учесника из петнаест земаља). Процењује се да око пет милиона људи чини српску дијаспору, подршка у изучавању српског језика као завичајног од великог је значаја наставницима који предају по свету, те је и организација овог семинара оцењена као одлична и изузетно корисна.

У фебруару је Друштво Министарству просвете, науке и технолошког развоја поднело Иницијативу за увођење натпредметног статуса наставног предмета Српски језик и књижевност, коју је потписало неколико хиљада наставника и подржало више репрезентативних удружења у образовању и култури. Бранко Ружић, министар просвете, науке и технолошког развоја, одговорио је дописом на предлог Друштва наводећи да повећање фонда часова не значи аутоматски и квалитетнију наставу нити омогућава бољу функционалну писменост ученика. Министар је сугерисао да је потребно континуирано методичко оспособљавање наставника. Иницијативу Друштва је подржао једногласно Национални просветни савет, дата је на даље разматрање надлежним заводима. Још увек се чека одговор, али Друштво неће одустати од своје борбе.

У сарадњи са Катедром за српски језик са јужнословенским језицима Друштво је покренуло нову манифестацију *Март, месец српског језика*. Активност *Избор за најлепшу реч српског језика*, у којој су предлоге давали ученици основних и средњих школа, и многобројна занимљива предавања, одржана студентима на Филолошком факултету у Београду, учинили су лепим прво обележавање манифестације. Позитивне реакције ученика, наставника и шире јавности показале су да је Друштво дало добар предлог, па је жеља да се наредних година ова манифестација обогаћује новим садржајима и активностима са циљем да се што више популаризује српски језик.

Друштво за српски језик и књижевност Србије потписало је Протокол о сарадњи са Српском књижевном задругом, па ће најуспешнији такмичари на републичком нивоу добијати као награде и издања СКЗ.

Славко Петаковић, заменик председника Друштва, обавештава присутне кратко о такмичењима одржаним током такмичарског циклуса школске 2021/2022. године. Са успехом су реализована општинска, окружна и републичка такмичења ученика основних и средњих школа из књижевности (*Књижевна олимпијада*) и такмичења из српског језика и језичке културе. Уважавајући последице које је претходни двогодишњи период реализације наставе на даљину и кроз комбиновани модел оста-вио на знање ученика, Управа Друштва је у неколико наврата реаговала спуштањем прага пролазности, јер је било важно ученике мотивисати за рад у тешким околностима.

Заменик председника Друштва похваљује новину коју је Друштво увело у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког раз-воја и Научно-образовним културним центром „Вук Караџић” у Тршићу – ученици основних и средњих школа који су освојили награде на репу-бличким такмичењима провели су седам дана у Тршићу, на предавањима из књижевности упознали се са токовима књижевнокритичке мисли у српској књижевности, интермедијалним дијалогом између сликарства и поезије, новијим приступима проучавању драмског текста, на језичким радионицама проучавали су историјски развој књижевног језика, статус позајмљеница у српском језику, положај латинице и ћирилице у нашој култури, дијалекатске текстове у књижевности и речнике српског језика, а уз обogaћивање знања стекли су и нова пријатељства.

Коментари и оцене полазника су одлични, ученици су одушевљени, па се Друштво нада да ће наредних година унапредити у још већој мери организацију овог програма.

Славко Петаковић појашњава зашто, нажалост, нису у Тршић позва-ни сви ученици који су освојили награде на оба републичка такмичења – приликом успостављања критеријума за одабир ученика морало се во-дити рачуна о узрасној и образовној хомогености популације која може да прати наставу, о смештајним капацитетима НОКЦ „Вук Караџић”, као и о епидемиолошкој ситуацији.

План рада Друштва (семинари и такмичења)

Председница Друштва Весна Ломпар изражава наду да ће, као и до сада, за организацију семинара Друштва бити великог интересовања на-ставника српског језика и књижевности из свих крајева Србије. У новом Каталогу Завода за унапређивање образовања и васпитања, који ће бити на снази наредне три школске године, Друштво има неколико акредитованих семинара – поред *Републичког зимског семинара* наставницима су доступ-ни и семинари *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*,

Писмени задатак у настави српског језика – (не)решив задатак и Употреба имејла и текст-процесора у настави српског језика и књижевности.

Председница Друштва говори о новој обуци *Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима*. Ово је програм од јавног интереса који је посебним решењем одобрио министар просвете. До краја текуће године Друштво треба да ову обуку, чије су приоритетне теме језичка култура и функционална писменост, одржи у Београду и још четири града Републике Србије. Договорено је већ да се посети Смедерево (Подружница Подунавског округа) и Крушевац (Подружница Расинског округа), остаје да се направе договори које ће још две подружнице бити домаћини обуке.

У дискусији поводом овог питања учествују: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Александар Милановић, Марија Миљковић, Драгомир Бурнаћ, Марија Поповић, Никола Настић и Марија Запутил.

Марија Миљковић говори о проблемима које имају наставници српског језика и књижевности на Косову и Метохији и позива Управу Друштва да обуку од јавног значаја организује у Косовској Митровици. Александар Милановић сматра да би одржавање обуке на Космету било од великог значаја и за ученике и наставнике, јер колеге са те територије обављају посао под тешким околностима и потребан им је сваки вид подршке. Славко Петаковић предлаже да се обука организује уз помоћ Филозофског факултета у Косовској Митровици и да се окупе наставници српског језика и књижевности који предају и у северном делу и у јужном делу Косова и Метохије. Овај предлог је једногласно усвојен.

Марија Поповић и Драгомир Бурнаћ предлажу да се обука Друштва одржи у новооснованој Подружници Јужнобанатског округа (за општине Панчево, Ковачицу и Опово). Драгомир Бурнаћ говори о специфичној ситуацији у војвођанским мултиетничким срединама – све националне мањине боре се за своје језике (добиају доста средстава од амбасада). У школама у Ковачици у којима се изучава српски језик као нематерњи прошле школске године био је проблем што је организован само општински ниво такмичења. Окружног такмичења није било, што је наишло на незадовољство Мађара.

Весна Ломпар каже да је Матица српска преузела организацију такмичења из српског језика као нематерњег, тако да ће наредне године такмичења бити.

Зона Мркаљ даје предлог да Друштво за српски језик и књижевност Србије осмисли обуку која ће помоћи наставницима средњих школа у реализацији нове државне матуре. Зона Мркаљ и Милан Шиповац били су ангажовани у секцији вредновања државне матуре где се дошло до закључка да је потребно да стручна друштва и центри за стручно усавршавање направе семинаре на којима ће се промовисати нови стандарди и

државна матура. Професорка Мркаљ истиче неопходност информисања наставника о новинама – важно је да наставници стекну не само теоријска знања већ и да се упознају са конкретним примерима како би отклонили све недоумице. Када је реч о факултетима, мишљења су подељена – Филолошки факултет у Београду је прихватио концепт државне матуре (можда ће евентуално на катедрама за стране језике осмислити неки додатни тест за будуће студенте).

Милан Шиповац констатује да већ десет година постоји настава организована према образовним стандардима, али да наставници и даље не знају како треба да методички осмисле часове у складу са тим (стандарди су и даље само мртво слово на папиру). Да би се систем поставио на добрим темељима, потребно је да се наставници обуче на практичним примерима како да раде, односно да им се дају јасне смернице, те је предлог Шиповца да подршка наставницима буде стална активност Друштва.

Зона Мркаљ додаје да је примарни циљ да се стандарди усмеравају ка знању (на средњем нивоу треба да се одговори на питање *како*, а на напредном нивоу на питање *зашто*, односно ту се врши умрежавање података). Битно је да се концепт стандарда повеже са садржајима и да се дају објашњења како задацима остварити предвиђене исходе.

У дискусији поводом овог питања учествују: Весна Ломпар, Никола Нastiћ и Маријана Неговановић Обрадовић која наглашава да су нови предлози стандарда знатно сложенији него раније.

Милан Шиповац покреће дискусију о наставницима српског језика и књижевности од којих се сада очекује да предају и српски језик као страни. Све је више страних држављана у Србији, посебно у великим градовима попут Београда и Новог Сада, а претходних дана су школе са већим бројем ученика странаца морале да шаљу учитеље и наставнике српског језика и књижевности на обуку од јавног интереса коју је организовало Министарство просвете у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања. Шиповац сматра да је ионако сувише обавеза у школама за наставнике српског језика и да није коректно да им се намећу нова задужења. Сви присутни се слажу са изнетим мишљењем.

О овом проблему дискутују: Весна Ломпар, Славко Петаковић, Зона Мркаљ и други. Весна Ломпар сматра да ће се наметањем додатних обавеза наставницима српског језика и књижевности изгубити квалитет наставе. Друштво је предложило да студенти страних језика као волонтери одлазе у школе са већим бројем ученика странаца не би ли наставницима пружили подршку.

Истичући да се Друштву ниједна од релевантних институција није обратила званичним захтевом поводом овог проблема, Славко Петаковић сматра да наставницима српског језика и књижевности треба платити додатна задужења. Он сугерише подружницама да се јаве Друштву уко-

лико се у њиховим срединама од наставника очекује да предају и српски језик као страни.

Председница Друштва Весна Ломпар каже да ће Друштво наредних дана дати предлоге термина такмичења МПНТР. Очекује се да се коначни календари такмичења и смотри објаве до краја првог полугодишта. Надлежни у Министарству просвете су обећали да ће уважити предлоге и сугестије Друштва и да неће бити померања наших такмичења.

Такође, договорено је да програми такмичења и распоред градива по нивоима такмичења остану исти као прошле године.

У дискусији о такмичењима учествују: Саша Јефтић, Данијела Милићевић, Марија Поповић, Драгомир Бурнаћ, Душица Добродолац, Марија Запутил и Миљана Кравић.

Саша Јефтић позива подружнице да се више укључе у организацију такмичења у својим срединама не би ли тиме помогле Друштву у огромном обиму посла. Када постоји добра сарадња и тимски рад, онда је свакако лакше сваку активност реализовати. Он подсећа да треба покренути отварање подружнице у Зрењанину, јер тамо Друштво нема своје представнике.

Марија Поповић предлаже да Друштво креира питања за школска такмичења, али многи присутни се не слажу са тим предлогом (Друштво има превише активности, не планирају сви наставници часове према истом распореду градива и др.). Душица Добродолац сматра да многе проблеме у организацији такмичења могу решити председници подружница на свом локалном терену и да не треба Друштво да преузима на себе и прављење школских такмичарских тестова.

Данијела Милићевић покреће питање измена Правилника о такмичењима – предлог је да се дозволи по одељењу двоје ученика петог разреда, учесника на такмичењу ради боље мотивације ученика на почетку другог циклуса основношколског образовања. Такође, њена молба је да састављачи тестова поведу више рачуна о грешкама у задацима.

Драгомир Бурнаћ сматра да не треба Београд да буде парадигма према којој се такмичења управљају – много је другачије у мањим срединама, мањи је број учесника такмичења, а самим тим је и слабија пролазност ученика на даље нивое такмичења.

Миљана Кравић закључује да је Правилник о такмичењима Друштва одличан, али је проблем што се он не поштује у многим градовима. Треба ло би да подружнице преузму више одговорности при организацији такмичења и да тешње сарађују са школама у својим градовима и општинама.

Марија Запутил такође сматра да не треба мењати Правилник о такмичењима.

Славко Петаковић обавештава присутне да ће Управа Друштва у пролећном периоду наредне године посетити подружнице како би се

боље упознала са њиховим активностима и пружила им подршку у раду и решавању проблема са којима се суочавају. Овај предлог наилази на одобравање свих председника подружница.

Извештаји и план рада председника подружница

Зона Мркаљ подсећа председнике подружница да до 1. децембра пошаљу извештаје о раду подружница. Као и претходних година, сви пристигли извештаји биће објављени у *Летопису* Друштва, а даје се слобода у осмишљавању начина на који ће они бити написани.

Разно

Председница Друштва Весна Ломпар замолила је присутне да помогну са предлозима за термин одржавања 64. *Републичког зимског семинара* будући да је потребно водити рачуна о календарима образовно-васпитног рада у основним и средњим школама и просторним капацитетима Филолошког факултета који су слободни једино у време између два испитна рока.

Једногласно је одлучено да се 64. *Републички зимски семинар* реализује 28, 29. и 30. јануара (субота, недеља и понедељак). Наставницима ће бити дата могућност да при пријави одаберу да ли ће обуку пратити уживо или на даљину.

Милан Шиповац потврђује да ће уверења о похађаном семинару наставницима бити накнадно прослеђена електронским путем.

Председница Друштва Весна Ломпар преноси поздраве Босиљке Милић која је била спречена да присуствује данашњем састанку и подсећа колеге да до 10. новембра пошаљу прилоге о активностима из школског живота за часопис *Свет речи*.

Такође, председница Друштва даје сугестије председницима подружница да благовремено обавесте чланство о наредном обележавању манифестације *Март, месец српског језика* како би се осмислиле активности које ће се реализовати са ученицима по локалним срединама.

У Београду, 20. 10. 2022.

Миљана Кравић, записничар

ОБАВЕШТЕЊА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАЦИОНАЛНОГ ПРОСВЕТНОГ САВЕТА

Прва седница новог сазива Националног просветног савета одржана је 31. марта 2022. године и до овог тренутка (децембар 2022) одржано је седам редовних и две ванредне седнице, и пет састанака радних група које су чинили представници катедара за српски језик и књижевност са свих универзитета у Србији.

Чланови Националног просветног савета доносили су одлуке о сагласности за програме наставе и учења у Републици Србији, како је и прописано Правилником о раду.

Ипак, овај Извештај ће садржати оне тачке које су у раду Националног просветног савета биле везане за експертизу Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Веома активно се расправљало о натпредметном статусу нашег предмета. Радна група која је заседала 4. априла 2022. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду закључила је да уколико би се предмету Српски језик и књижевност доделио натпредметни статус, који подразумева повећање број часова у другом циклусу основног образовања и васпитања, потребно је урадити следеће:

1. Законом о основама система образовања и васпитања дефинисати натпредметни статус предмета.
2. Променили члан 59. Закона о основном образовању и васпитању. Овај члан је неопходно изменити у делу који се односи на оптерећеност ученика седмог и осмог разреда односно исту је потребно повећати не само због натпредметног статуса предмета већ због садашње оптерећености ових ученика која није у складу са законском одредбом.

Чланови Националног просветног савета су се по хитном поступку изјашњавали о овом предлогу и једногласно се сложили. Очекујемо да ова иницијатива на инсистирање Министарства просвете буде предмет разматрања новоформиране Владе Републике Србије.

Усвајање документа *Предлог стандарда квалитета уџбеника* опет је захтевало експертизу представника Друштва уз активности радних група које чине професори са катедара за србистику свих универзитета у Србији,

али и Одбора за стандардизацију српског језика, Матице српске и осталих релевантних стручњака. У овом *Предлогу* споран је индикатор који се тиче родно осетљивог језика. На састанцима радних група дошло је до закључка да се не може дати сагласност на документе који имају овакве индикаторе будући да је одредба која се тиче родно сензитивног језика у колизији са нормом стандардног српског језика. Овај документ није добио одобрење Националног просветног савета.

За потребе усвајања Плана и програма наставе и учења босански језик и књижевност за четврти разред гимназија Радна група је имала састанак који је показао дубоко неслагање свих страна око самог садржаја наведеног у документу. На седници НПС-а овај документ није прихваћен.

Усвојени су, уз допуне и разматрања, Планови наставе и учења за трећи и четврти разред гимназије за ученике са посебним способностима за филолошке науке, где се дискутовало о садржајима обавезног, али и изборног дела програма књижевности. Представници Завода су прихватили сугестије и кориговали предлоге по њима.

Национални просветни савет је имао и хитне седнице поводом давања мишљења на програм предмета Биологија, где је утврдио да нема недоумица и нејасноћа и да је програм састављен по научним принципима.

По хитном поступку дато је позитивно мишљење и на измену плана реализације Завршног испита уз увођење испита из једног предмета, уместо досадашњег комбинованог теста.

Тематска седница везана за реализацију наставе хемије у основним и средњим школама реализована је крајем новембра, а планиране су тематске седнице за наставу страних језика и филозофије.

У Краљеву, 30. новембар 2022. године

Марина Панић, члан Националног просветног савета
професор српског језика и књижевности
самостални педагошки саветник

ИНИЦИЈАТИВА ЗА УВОЂЕЊЕ НАТПРЕДМЕТНОГ СТАТУСА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Текст иницијативе:

На основу *Декларације о неопходности повећања броја часова српског језика и књижевности у основним и средњим школама* и *Декларације о канону српске књижевности* (које су донели филолози из свих релевантних научних и наставно-научних институција), Друштво за српски језик и књижевност Србије организовало је и округли сто са темом *Напредметни статус српског језика и књижевности*. Циљ свих ових активности био је да се нађе најприхватљивије решење у вези са побољшањем статуса предмета Српски језик и књижевност.

Од Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије тражимо да у образовни систем на нивоима основношколског и средњошколског образовања уведе напредметни статус Српског језика и књижевности.

Разлози за увођење напредметног статуса имају националну и образовну основу:

- матерњи језик представља темељ националног идентитета, елементарни је и најважнији посредник у изражавању духовног, интелектуалног и креативног потенцијала појединца и најприродније везиво у очувању јединства заједнице, одржавању колективног памћења и представе о културном наслеђу нације;
- пракса је показала да се ниске или високе компетенције ученика везане за предмет српски језик и књижевност реципрочно одражавају на (не)способност овладавања градивом из других наставних и научних поља, то јест, ако ученици добро владају матерњим језиком, спремнији су и за учење осталих предмета.

Шта је потребно учинити да би предмет Српски језик и књижевност добио напредметни статус:

1. овај предмет не може бити скрајнут у корист било ког другог предмета, тј. његов статус и законски мора бити загарантован;
2. мора имати већи број часова на свим нивоима образовања:
 - у 6, 7. и 8. разреду број часова са 4 треба повећати бар на 5 (преко повећања максималног недељног оптерећења ученика, тј. променом члана 59. *Закона о основном образовању и васпитању*);
 - у средњој школи треба увести најмање још један час (променом члана 28. *Закона о средњем образовању*);
 - повећање броја часова не сме се односити на повећање тренутне норме наставника Српског језика и књижевности (јер

би се супротно поступање непосредно одразило на опадање квалитета наставе);

- повећање укупног фонда часова подразумева отварање нових радних места за наставнике Српског језика и књижевности;
- повећање фонда часова не подразумева проширење наставних програма.

ПОДРШКА ИНИЦИЈАТИВИ ЗА УВОЂЕЊЕ НАТПРЕДМЕТНОГ СТАТУСА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ СКД-а

Као репрезентативно удружење у култури, *Српско књижевно друштво* подржало је иницијативу Друштва за српски језик и књижевност Србије за увођење натпредметног статуса српског језика и књижевности.

Квалитетно школско образовање када је реч о српском језику и књижевности представља основ за формирање правих читалаца и будућих писаца.

МАРТ, МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Друштво за српски језик и књижевност Србије у сарадњи са Катедром за српски језик са јужнословенским језицима покренуло је манифестацију *Март, месец српског језика*.

У оквиру ове манифестације једна од активности била је намењена свим заинтересованим ученицима основних и средњих школа у Србији (и изван ње) и насловили смо је *Избор за најлепшу реч српског језика*.

У оквиру манифестације *Март, месец српског језика*, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије у сарадњи са Катедром за српски језик Филолошког факултета Универзитета у Београду, организован је конкурс на који су ученици слали своје предлоге за најлепше речи српског језика. Ученици различитих узраста, од оних који похађају пети разред основне школе до оних који завршавају средњу школу, слали су на адресу Друштва за српски језик изабране речи које сматрају најлепшим у српском језику према њиховом значењу, звучању, грађењу, симболици или према драгој успомени на оне своје ближње од којих су их чули.

Стигло је 905 предлога, а трочлана Комисија, коју су сачињавале проф. др Рајна Драгићевић, проф. др Весна Ломпар и мср Весна Николић, изабрале су реч *праскозорје* као најлепшу од оних које су пристигле на конкурс. Да реч *праскозорје* заиста заслужује пажњу, потврђује и чињеница да се за њу одлучило чак десет ученика: Богдан Николић из Пећинаца, Богдан Петровић из Ваљева, Катарина Зарић из Београда, Јана Прекић из Аранђеловца, Уна Савић из Београда, Реља Јарковачки из Панчева, Софија

Ненадић из Кнића, Петра Миливојевић из Земунa, Виолета Тодосијевић из Параћина и Александра Марковић из Винче.

Праскозорје је словенска реч која означава време пред излазак сунца, кад зора праска, пуца. Ова слика видљива је и у сложеној творбеној структури те именице. Реч носи дубоку симболику рађања, почетка и наде. У образложењу своје одлуке ученици су писали да им се чини као „да пуца, уз прасак, љуска дана који се рађа“, да реч означава „почетак нечег новог, лепог и искричавог“, као и да се праскозорје односи на „нови дан, нови почетак и повратак светлости након таме“, док су неки запазили да та „једна реч описује толико много“.

У ужем избору нашле су се и речи *благодат*, *благоухан*, *благовање* (јер су због узвишености придева благу њиховом саставу биле међу најбројнијим твореницама у српскословенском језику), *нигденигдина* (због великог експресивног набоја), *ватра* (зато што спада у именице које имају највише значења у српском језику), *преумљење* (због тога што преумљење следи након искреног покајања), *мркосвестица* (зато што се разликује од општепознате несвестице).

Међу речима које су се много пута поновиле као најлепше налазе се *љубав*, *породица*, *мајка*, што сведочи о томе да наша деца, упркос свему, држе до правих вредности.

Свих десет ученика-победника било је позвано на Филолошки факултет, где су им бити уручене симболичне награде, а Друштво за српски језик и књижевност Србије објавиће дигиталну књигу са одговорима свих ученика, њиховим именима и образложењима која су навели – јер Комисија сматра да су сви одговори победили и да су све послате речи најлепше!

Ученицима који су предложили реч *праскозорје* за најлепшу реч у српском језику уручене награде на Филолошком факултету у Београду

ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ СА СКЗ

У четвртак, 3. марта 2022. године, Српску књижевну задругу посетили су представници Друштва за српски језик и књижевност Србије – проф. др Весна Ломпар, председник Друштва, и проф. др Славко Петаковић, заменик председника Друштва. Госте су дочекали: Драган Лакићевић, главни уредник СКЗ, проф. др Милан Алексић, секретар, и др Душко Бабић, управник. Том приликом потписан је протокол о сарадњи, а Друштво за српски језик и књижевност Србије постало је нови члан Српске књижевне задруге.

ОДГОВОР МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ НА ИНИЦИЈАТИВУ ЗА УВОЂЕЊЕ НАТПРЕДМЕТНОГ СТАТУСА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Број: 610-00-00108/2022-07

Датум: 4.3.2022. године

Београд

Немањина 22-26

ма

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
Проф. др Весна Ломпар, председник Друштва

11 000 БЕОГРАД
Филолошки факултет
Академски трг 3

Предмет: Иницијатива за увођење натпредметног статуса предмета Српски језик и књижевност у плановима наставе и учења за основно и средње образовање и васпитање.

Поводом иницијативе Друштва за српски језик и књижевност Србије за увођење натпредметног статуса предмета Српски језик и књижевност у планове наставе и учења за основно и средње образовања и васпитање, обавештавамо Вас следеће:

Министарство сматра разложним предлог Друштва да се анализирају актуелни планови наставе и учења за основно и средње образовање и васпитање и да се са становишта важеће законске регулативе, свестрано истраже могућности за побољшање статуса предмета Српски језик и књижевност. Наведеном *иницијативом* Друштво се придружило *Декларацији о неопходности повећања броја часова српског језика у основним и средњим школама* и *Декларацији о канону српске књижевности*, које су донете на интеркатедарским србистичким конференцијама, у чијем су раду учествовали представници свих релевантних научних и наставно-научних институција на територији Републике Србије и у региону, на којима се изучавају српски језик и књижевност.

У складу са устаљеним процедурама, прописаним важећом законском регулативом, Министарство је *Иницијативу* Друштва доставило на мишљење Заводу за унапређивање образовања и васпитања, Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања и Националном просветном савету Републике Србије. Поред давања стручног мишљења о поднетој иницијативи, Министарство је затражило од наведених институција и предлоге начина да се побољша актуелни статус предмета Српски језик и књижевност. Пошто добије наведена мишљења и предлоге, Министарство ће у оквиру својих надлежности предузети одговарајуће активности, које ће нужно морати да сачекају формирање новог сазива Народне скупштине и нове Владе Републике Србије, јер су то основни услови за евентуалне промене у законима који регулишу систем образовања и васпитања у Републици Србији.

Потребно и у овој прилици нагласити да је можда највећи изазов овог времена у коме живимо и планирамо будуће токове развоја система образовања и васпитања у нашој држави, управо то да се коначно у пуној мери препозна и прихвати истина да је наставник тај који има кључну улогу у остваривању основног стратешког циља, односно квалитетног образовања за све. Планови и програми наставе и учења јесу важни, али у остваривању њихових жељених домета, односно планираних исхода, пресудну улогу има наставник на свим нивоима образовања. Знања и умења наставника несумњиво су темељ квалитетног образовања и васпитања и представљају велики интелектуални потенцијал земље. Због тога сматрамо да је кључни изазов у овом времену у први план поставити задатак да се успостави успешнији систем развоја наставног кадра, што подразумева да се иницијално образовање, стручно усавршавање и напредовање у професији наставника у што потпунијој мери усклади са великим обавезама, одговорношћу и значајем који ова професија има за целокупни развој друштва.

Кључна улога у развоју и подизању квалитета система васпитања и образовања, што значи и у укупном развоју земље, припада иницијалном образовању и стручном усавршавању свих запослених у систему образовања и васпитања, те је у овом времену, ради општег добра, потребно пронаћи успешније начине од досадашњих да се тим изазовима што целовитије и поузданије одговори. То значи да ће бити потребно још прецизније дефинисање и уређивање професионалних услова за рад у образовном систему, даље развијање неопходних стандарда знања и вештина, успешније повезивање иницијалног образовања и стручног усавршавања наставника, а посебну пажњу неопходно је посветити побољшању укупног друштвеног статуса наставног кадра.

Сматрамо, дакле, да је и у овој прилици битно да се нагласи, да само повећање недељног фонда часова српског/матерњег језика неће — значити аутоматски и квалитетнију наставу и омогућити боље резултате у свестраном функционалном описмењавању ученика у основном и средњем образовању. Потребно је да високошколске институције обезбеде квалитетно методичко оспособљавање наставника да функционално и зналачки поступају приликом преношења знања и развијања умећа ученика, као и да им омогуће да после завршених студија, систематски и континуирано похађају обуке којима ће стечена знања и умења даље развијати и усавршавати. У остваривању таквих задатака, велику помоћ високошколским институцијама, посебно у обједињавању и уједначавању квалитета обука намењених наставницима, може пружити управо Друштво за српски језик и књижевност Србије, што је Друштво у одређеној мери већ и радило током протеклих деценија. Постоје, међутим, области на које може проширити своје деловање и тако повећати своје доприносе. То су, на пример, обуке за наставнике који остварују образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству, као и за наставнике који остварују програме српског језика као нематерњег — јер су и то веома значајна поља на којима се треба борити за српски језик и његов статус у образовном систему наше државе.

Захваљујемо се на сарадњи и очекујемо да она у предстојећем времену буде још плодноснија и свеобухватнија.

**ПРВИ ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ
И МИНИСТАР**

Бранко Ружић

ДЕКЛАРАЦИЈА О ГРАНИЦАМА СРПСКОГА ЈЕЗИКА

*Трећа интеркатедарска србистичка конференција,
Тришћ, 18–19. јун 2022.*

Учесници Треће интеркатедарске србистичке конференције – коју чине представници свих србистичких катедри на свим филолошким, филозофским, учитељским и педагошким факултетима у Србији, Републици Српској и Црној Гори, укључујући и представнике Института за српски језик САНУ, Института за књижевност и уметност у Београду, Одбора за стандардизацију српског језика, Друштва за српски језик и књижевност Србије и Завода за унапређење образовања и васпитања у Београду – једногласно су усвојили

Декларацију о границама српског језика

Језичка идентификација композитног је карактера и почива на неколико параметара – (1) пореклу, (2) особинама и (3) припадању. Ови параметри могу се међусобно разилазити, чак и супротстављати. У том смислу, сваки језички систем треба посматрати дијахронијски и синхронијски. Иако се у стварности показује као најважнији последњи параметар, социолингвистички, за науку су једнако важна, ако не и важнија, прва два, лингвистичка. Исти принципи важе за народне говоре и књижевне језике. Зато неки идиоми који данас нису српски – могу бити од значаја за србистику због свога порекла или особина, и не могу се искључити из историјских и дијалектолошких истраживања. За најранију прошлост народног језика, као и за књижевне идиоме, који су везани за јасно одређену народну или националну заједницу – нема много недоумица. Проблеми наступају када треба утврдити однос између језичке и етничке или националне припадности за мноштво говора који су потекли из једног народног језика, односно повезани су с њиме. На пример, Срби досељени у Жумберак преведени су преко Марчанске уније у гркокатолике, данас Хрвате који говоре источнохерцеговачким дијалектом; Шокци у Срему, досељени у сеоби патријарха Арсенија IV Јовановића Шакабенте као арбанашки Клименти, преко католичке цркве интегрисани су у хрватску нацију, прихвативши у међувремену шумадијско-војвођански дијалекат од оближњих Срба.

1. **Српски језик у историји.** Консолидација српскога државно-политичког простора у периоду VII–X века у источном пределу некадашње римске провинције Далмације, делимично и Доње Паноније и Горње Мезије дала је географски основ за формирање посебног српскога говорног типа, који ће се у периоду X–XI века

диференцирати из познопрасловенског језика као старосрпски језик. На заокруженом простору настаће штокавски језички тип, управо српски – примарно везан за српски народ и његове земље. До средине XIII века српски ће у основним елементима бити јединствен. Етничким померањима или ојачаним контактима са суседима изазваним ширењем Србије и Босне у XIII–XIV веку прошириће се његова база. На великој и географско-политички рашчлањеној територији зачеће се елементи дијалекатских подела, који ће у сеобама XV–XIX века задобити изразитији карактер. Метанастасичка кретања, започета турским продором на Балканско полуострво дубински ће променити састав становништва од Вардара до Загребачке горе, Жумберка и Беле крајине. Штокавски говори су се стабилизovali на простору знатног дела садашње Хрватске, читаве Босне и Херцеговине (с Републиком Српском), готово целе Србије (с покрајинама) и пограничних зона у Бугарској и Северној Македонији. Постоје прекинути континуум штокавских говора и изолати (Италија, Словенија, Хрватска, Мађарска, Румунија, Бугарска, Северна Македонија, Албанија). Снопове српских изоглоса, односно дијалекте српског језика једино је оправдано приказивати према стању из 1991. године, пре крупних етничких поремећаја на простору бивше СФРЈ. Видљиви су и утицаји српског језика у XIII–XVIII веку на суседне словенске идиоме (западна и средњиша Северна Македонија, западна Бугарска). Миграције и разноврсни етнолингвистички процеси довели су до тога да је значајан део становништва који се служи српским народним језиком иступио из српског националног корпуса или је прихватио штокавски никада се и не налазећи у овоме корпусу. Уз пуно уважавање савремених националних идентитета, српски језик као лингвистичка целина не може се доводити у питање. Треба имати на уму да у немалом броју случајева национално-језичко (дијалекатско) разграничење није ни могуће.

2. **Књижевни и писани језици српске културе.** У дефинисању књижевних језика мора се поћи од хомогене диглосије као вишевековног обележја српске писмености, односа у којем је књижевни језик схватан као виши стил, док је народни језик био нижи стил писане комуникације, што је доводило и до стварања средњег стила као својеврсног прилагођавања књижевног језика говорним моделима. На основу свих лингвистичких, етничких/ националних, културолошких, политичких и социолошких параметара, приликом утврђивања историјских граница српских књижевних језика, односно књижевних језика код Срба (од

- времена постојања посебног српског народног језика), морају се у обзир узети све њихове манифестације од XI до средине XIX века – од српскословенског (XI–XVIII век), рускословенског и руског (XVIII век), до славеносрпског и доситејевског типа језика (XVIII–XIX век). Исто важи и за писане језике наше културе, дубровачки и тзв. илирски или словински (XV–XVIII век).
3. **Српски историјски извори.** Извори за проучавање српског народног језика и књижевних језика код Срба у хиљадугодишњој историји после прасловенске/старословенске епохе су различити, од несловенских до словенских: непосредни књижевни споменици сачувани су од XI века, а народни од XII века. Изворном домаћем корпусу припадају они споменици у којима је јасно истакнуто да су писани језицима српске културе, да се тичу Срба, затим споменици чији језик системски одговара овима, упркос локалним, регионалним или конфесионално-верским идентитетима или у одсуству било какве идентификације. Ови споменици су писани ћирилицом и другим писмима, на различитим теренима, писали су их аутори и писари разних вероисповести и бивали су намењени различитим заједницама.
 4. **Савремени српски књижевни (стандардни) језик.** Када је о границама српског језика реч, посебно место има књижевни или стандардни језик српски. Општепознато је да је почетак стандардизације и кодификације српског књижевног језика везан за рад Вука Стефановића Караџића. Вук је у свом педесетогодишњем раду (1814–1864) извршио прву и стандардизацију и кодификацију српског књижевног језика. Тај Вуков српски књижевни језик и правопис усвојен је у свим тадашњим државама и провинцијама где је живео језиком обједињен народ српски: Србији, Војводини, Хрватској, Црној Гори и Босни и Херцеговини. На свим тим просторима прихваћена су готово сва Вукова стандардизацијска и кодификацијска решења. Осим у једном случају: у случају Вукова назива језика. Тако се Вуков књижевни језик, који је за Вукова живота био именом само српски, после тога јавља и код Срба под именом српскохрватског/хрваткосрпског језика, а по његовом укидању распадом СФРЈ, још под четири имена: као хрватски, као бошњачки/босански, као црногорски, и као буњевачки језик.

Према свим научним лингвистичким критеријумима идентитета стандардног језика – (1) генетичком, (2) структурном и (3) комуникативном – та именом четири различита језика јесу исти заједнички лингвистички језик. То су, строго лингвистички гледано, само различите

варијанте једнога истога лингвистичког Вукова и вуковског српскога језика, са статусом политичких језика. Као једини с примарним статусом лингвистичког језика, а суштински непромењен у односу на привремену српскохрватску језичку фазу, он има пет варијаната именованих језицима као хипонимским терминима: српску, хрватску, бошњачку/босанску, црногорску и буњевачку – тако да се његове лингвистичке границе подударају с границама његових варијаната.

У Тршићу, 18–19. јун 2022.

*Учесници Треће интеркатедарске
србистичке конференције*

ПРЕДАВАЊА И РАДИОНИЦЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА – ТРШИЋ 2022.

Од 3. до 9. октобра 2022. године у Научно-образовном културном центру „Вук Караџић” у Тршићу одржана су предавања и радионице из српског језика и књижевности ученицима средњих школа који су прошле школске године освојили награде на такмичењима из Српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде.

Предавања из књижевности су одржали проф. др Славко Петаковић, мср Јана Петровић, мср Ивана Васиљевић, мср Небојша Ђорђевић, док су радионице из српског језика одржале сарадници Милена Милетић и Невена Милосављевић.

Ученици су се упознали са различитим теоријским приступима проучавања књижевности, односом фигуре ствараоца и лирског субјекта у песничкој традицији, са моделима стилизације типичних поетских топоса као и са теоријским приступима у проучавању драме.

На радионицама из језика дискутовало се о језичким питањима која се јављају на друштвеним мрежама и актуелним језичким темама попут статуса англицизама у говору младих и положају дијалеката српског језика.

ПРЕДАВАЊА И РАДИОНИЦЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ ОСМОГ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ – ТРШИЋ 2022.

Ученици осмог разреда основне школе који су прошле школске године освојили награде на такмичењима из Српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде боравили су у Научно-образовном културном центру „Вук Караџић” у Тршићу, у периоду од 10. до 16. октобра. Присутствовали су предавањима и радионицама из српског језика и књижевности. Предавања из књижевности су одржали проф. др Милан Алексић, доц. др Тања Ракић и мср Ивана Васиљевић, а радионице посвећене језику су водили мср Небојша Ђорђевић и Невена Милосављевић, сарадници Друштва за српски језик и књижевност.

Ученици су се упознали са токовима књижевнокритичке мисли у српској књижевности, интермедијалним дијалогом између сликарства и поезије, новијим приступима проучавању драмског текста. На језичким радионицама обрађиване су теме везане за историјски развој књижевног језика, статус позајмљеница у српском језику, положај латинице и ћирилице у нашој култури, дијалекатске текстове у књижевности и речнике српског језика. Током слободних активности ученици су се лепо дружили, стекли су нова знања и пријатељства, што можемо видети по њиховим коментарима:

1. „Било ми је драго што сам провела време са људима који воле српски колико и ја и склопила сам много пријатељстава.”
2. „Допао ми се распоред јер смо имали довољно слободног времена и довољно предавања. Свидео ми се и сам начин предавања и то што смо детаљно обрадили сваку лекцију. Наставници су на занимљив начин предавали лекцију и константно су ми држали пажњу.”
3. „Много ми се допада како је цела организација осмишљена, радили смо ствари које заиста не бисмо имали где другде да радимо.”

Драго нам је што смо успели да на адекватан начин наградимо ученике који су се у познавању српског језика и књижевности прошле године показали као најбољи.

ПОДРШКА КОЛЕГАМА У БОРБИ ПРОТИВ НАСИЉА

Друштво за српски језик и књижевност Србије дало је пуну подршку активностима у борби против насиља у школама.

ИЗВЕШТАЈИ ПОДРУЖНИЦА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (ПРЕГЛЕД РАДА)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БЕОГРАДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Београдска подружница део је Друштва за српски језик и књижевност Србије и окупља наставнике и професоре у свим основним и средњим школама, научнике и стручњаке из области српског језика и књижевности и све оне који се баве науком о језику и књижевности. Има 268 школа, 189 основних и 79 средњих, и више од хиљаду чланова.

Подружницу чини 17 општинских подружница. Општинске подружнице чине председници стручних већа свих школа једне општине и оне бирају председника општинске подружнице на својим састанцима.

Састав Управног одбора Београдске подружнице чине:

- ❖ Данијела Милићевић, председник Београдске подружнице
- ❖ Владимир Милојевић, потпредседник, представник средњих школа за такмичење из језика и језичке културе
- ❖ Стефан Тошић, потпредседник, представник средњих школа за такмичење из књижевности
- ❖ Марина Стојановић, потпредседник
- ❖ Јасмина Станковић, секретар
- ❖ Душица Мињовић, координатор за такмичење из књижевности за основне школе и председник Подружнице Нови Београд
- ❖ Бојана Симоновић, координатор за такмичење из језика за основне школе и председник Подружнице Звездара
- ❖ Драгана Дејановић Ковачевић, председник Подружнице Раковица
- ❖ Сунчица Ракоњац Николов, председник Подружнице Вождовац
- ❖ Ивана Костић, председник Подружнице Савски венац и помоћник председника Подружнице
- ❖ Мирка Дабовић, председник Подружнице Земун
- ❖ Јоле Булатовић, председник Подружнице Стари град
- ❖ Даворка Демоњић, председник Подружнице Палилула
- ❖ Бранкица Дракулић Дрезгић, председник Подружнице Врачар
- ❖ Тања Пајовић, председник Подружнице Лазаревац
- ❖ Габријела Марић, председник Подружнице Младеновац
- ❖ Тања Калуђеровић, председник Подружнице Сурчин

- ❖ Сунчица Ђорђевић, председник Подружнице Гроцка
- ❖ Александра Ранчић, председник Подружнице Обреновац
- ❖ Слађана Јанић, председник Подружнице Сопот
- ❖ Данијела Томић, председник Подружнице Барајево
- ❖ Бранка Максимовић, почасни члан
- ❖ Софка Радојичић, почасни члан

Надзорни одбор Београдске подружнице чине чланови Управе Друштва:

- ❖ Јагода Жунић
- ❖ Душица Мињовић
- ❖ Милорад Дашић

Сви председници општинских подружница заједно са својим колегама активно учествују у свему што је важно за рад Београдске подружнице, развијају и одржавају међусобну сарадњу, али и љубав према језику, култури говора и писања и књижевности код ученика.

У току школске 2021/2022. мање је реализованих активности због тешке здравствене ситуације у земљи и свету, али упркос томе, колеге су успеле да одрже континуитет у раду и сарадњи и наставиле да преносе знања ученицима и негују заједно са њима матерњи језик.

Чланови Подружнице у великом броју присуствују стручним усавршавањима која су одобриле званичне државне институције, а труде се да стално осавремењују наставу пратећи и разне вебинаре и радећи на даљину. Колеге из београдских школа су и ове године у великом броју пратиле традиционални тродневни зимски стручни семинар на даљину у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Рад у лингвистичким, литерарним, драмским, рецитаторским и новинарским секцијама, припремање огледних и угледних часова, организација пројектне наставе, учествовање на многобројним фестивалима и културним дешавањима која негују традицију, али подстичу и савремен приступ методици и науци о језику и књижевности само су неке од многобројних активности и ангажовања чланова Подружнице.

У школској 2021/2022. години одржана су општинска, градска и републичка такмичења из књижевности и језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа. Посебну захвалност србисти упућују школама организаторима градских такмичења основних и средњих школа из књижевности и српскога језика и језичке културе, ОШ „Ђура Даничић” и Филолошкој гимназији (књижевност), као и ОШ „Данило Киш” и Техничкој школи ГСП (српски језик и књижевност). Захвалност је тим пре већа јер је пласман са општинских такмичења освојио велики број основаца и

средњошколаца, па је самим тим обим посла око организације такмичења био велики и захтеван.

У следећим прилозима приказан је рад неких подружница.

Данијела Милићевић,
председник Београдске подружнице ДСЈК

Стручни актив Барајева

1. Такмичења ученика

Стручно веће је организовало школско такмичење из српског језика на коме је учествовало близу стотину ученика. На Општинско такмичење изашло је 34 ученика, а петоро ученика се пласирало на Градско такмичење. Ове године је број ученика на Градском такмичењу био далеко мањи него претходних година.

У фебруару је одржано и такмичење рецитатора на школском и општинском нивоу.

2. Културне активности

У току првог полугодишта ученици су учествовали на Општинском такмичењу „Песничка сусретања” у организацији „Деце Барајева”. Ученик Петар Туовић, 7-1, наставница Радмила Јагличић, освојио је треће место за песму „Србија”.

С обзиром на то да су епидемиолошки услови били лоши, приредба поводом Дана школе није могла да буде организована. Организован је литерарни конкурс за најлепшу песму о кнезу Сими Марковићу. Конкурс је трајао од 1. до 12. децембра, а најбољи радови су изложени на паноу у холу школе и похваљени на предлог Школског одбора. То су радови ученица Слађане Јовановић Николић, Таре Влајковић и Јане Младеновић (прво место) и Марије Маринковић (друго место), као и ученице Иване Васин, Анђелије Стошић, 8-1, која је освојила прву награду.

Ове школске године организован је и прозни литерарни конкурс, који на иницијативу Радмиле Јагличић реализује Библиотека у сарадњи са нашим активом. Конкурс са темом *У сусрет пролећу* расписан је почетком другог полугодишта, а на њему су право учешћа имали сви ученици од 1. до 8. разреда, у две категорије: млађи и старији разреди.

3. Стручна усавршавања наставника

У току првог полугодишта наставници српског језика су се усавршавали на семинару „Ка савременој настави српског језика и књижевности II”, који је одржан 20. новембра 2021. преко апликације Зум. Наставници

су учествовали и на Републичком традиционалном зимском семинару, који је онлајн одржан од 21. до 23. јануара 2022. године.

4. Сарадња са библиотеком школе

У сарадњи са библиотеком школе обновљен је библиотечки фонд – набављена су нова издања, дела која су од раније у лектири, али је фонд и проширен новим насловима – књигама које су у лектири по новом програму.

Оформљена је библиотека у издвојеном одељењу у Бељини, па ученици од почетка ове школске године лакше могу да дођу до обавезне лектире. Ученици су на постојање мини библиотеке у школи реаговали изузетно добро, па је у току године обављено преко 50 издавања књига. Заинтересованим ученицима од 5. до 7. разреда издате су и књиге за читање преко распуста.

5. Сарадња са Тимом за инклузивно образовање

На састанку са Тимом за инклузивно образовање, одржаном 13. 1. 2022. године, начињен је договор о припреми прилагођених годишњих планова за српски језик и књижевност, као и базе прилагођених тестова за проверу усвојености пређеног градива који ће моћи да користе сви наставници српског језика у складу са потребама ученика који се школују по ИОП-у 1. Овај пројекат реализовала је Тијана Мирковић, а прилагођени програми и планови достављени су свим члановима Актива.

Данијела Томић,
председник подружнице Барајево

Стручни актив Врачара

Градска општина Врачар има седам основних школа: шест државних и једна приватна основна школа.

1. ОШ „НХ Синиша Николајевић”
2. ОШ „Краљ Петар II Карађорђевић”
3. ОШ „Свети Сава”
4. ОШ „Светозар Марковић”
5. ОШ „Јован Миодраговић”
6. ОШ „Владислав Рибникар”
7. Приватна ОШ „Владислав Петковић Дис”

Ученици врачарских основних школа, уз подршку својих наставника, радо учествују на свим културним манифестацијама које организује Градска општина Врачар и освајају вредне награде, дипломе и похвалнице.

- Градска општина Врачар организовала је богат и разноврстан програм у оквиру европске манифестације *Дани европске баштине* од 21. септембра до 4. октобра, поштујући препоруку Министарства о неопходним мерама опреза због пандемије изазване вирусом КОВИД-19. Овогодишња тема најраспрострањеније културне манифестације свих грађана Европе је *Наслеђе и образовање – знање за будућност*.
- Сваке школске године се у Градској општини Врачар одржава *Књижевни сусрет ученика – младих песника и песника за децу*. Организован је литерарни конкурс на тему *За што волим Србију*. Веома успешну завршну свечаност организовали су Пријатељи деце Београда и Пријатељи деце Врачара у сарадњи са Градском општином Врачар и Библиотеком града Београда. Додељена су бројна признања – књиге и дипломе. Сусрети са књижевницима-песницима Љубивојем Ршумовићем, Пером Зупцем и Мирјаном Булатовић додатни су мотив за њихово креативно писање.
- Уз подршку Градске општине Врачар, Културни центар за образовање и културу – Божидарац традиционално сваке године организује литерарно такмичење *Essay 20...* за најбољи литерарни рад ученика основних школа Општине Врачар. Тема литерарних радова ове школске 2021/2022. године била је *Живот и радост*. На такмичењу су учествовали ученици скоро свих врачарских основних школа. По препоруци Министарства здравља и Министарства просвете, науке и технолошког развоја, да би избегли окупљање ученика, ове школске године није се организовало књижевно вече, као ни свечано уручење награда.
- *Дечји културни центар Београд*, у сарадњи са Канцеларијом за Косово и Метохију, расписао је уметнички конкурс за децу млађег школског узраста под називом *Домовина се брани лепотом и знањем*. Конкурс је осмишљен са циљем да деца широм Србије и дијаспоре, инспирисана лепотама своје домовине, искажу своје креативне потенцијале кроз уметничке медије.
- Средином децембра Библиотека града Београда покренула је нови циклус књижевног такмичења *Читам, па шта!* за школску 2021/2022. годину.
- Пројекат *Читам, па шта!* успешно је реализиван до краја, а сви учесници овог књижевног такмичења посетили су

Библиотеку града Београда и дружили се са дечјим писцем Јасминком Петровић. Свим учесницима уручене су похвалнице.

Циљ пројекта је развијање критичког мишљења и стицање читалачких навика, а посебно навике да се после сваке прочитане књиге напише кратак осврт или да се илуструје властити доживљај прочитаног књижевног дела.

- Поводом школске славе Светог Саве организован је литерарни конкурс за све врачарске основце на тему *Лик и дело Светог Саве*.

Литерарни конкурс *Светосавље и наше доба* расписује се од 1992. године за децу основних и средњих школа Републике Србије и Републике Српске, а од 2012. године и за децу српских школа у расејању. Теме за ову школску годину биле су: *Српски народ као храм; Човек као храм; Пред иконом Светог Саве; На путу Светог Саве; Ми градимо храм, храм гради нас*.

- Акцијом *Читајмо гласно* школски библиотекар дана 28. фебруара широм Србије обележавају *Национални дан књиге*.

Активност је пре три године покренуло *Друштво школских библиотекара* како би подстакло ученике на читање и развијало и продубљивало љубав према књизи. Ове школске године читање је почело у понедељак, 1. марта у 11.55, што би симболично представљало крајње време да се окренемо неговању књиге и културе уопште.

- *Светски дан књиге*, који се, према одлуци УНЕСКА из 1995. године, традиционално обележава 23. априла, и ове школске године обележен је у врачарским основним школама презентацијама занимљивих наслова које су библиотекар организovali у одељењима млађих разреда.

- Градска општина Врачар, уз подршку *Атељеа 212*, организовала је 29. маја манифестацију такмичења ученика врачарских основних школа у рецитовању под називом *Краљевство поезије*.

Такмичење се организује у спомен на глумачку легенду Петра Краља, који је велики део живота провео на Врачару.

Циљ такмичења је и неговање културе говора и јавног сценског наступа и упознавање ђака са делима наших најпознатијих песника. На овој манифестацији учествују ученици скоро свих врачарских основних школа. Додела награда сваке године одржава се на платоу испред спомен-обележја Петру Краљу у Милешевској број 38.

- Општинско такмичење у рецитовању такође је одржано, и на такмичење су послата по два ученика из првог и другог циклуса образовања из сваке основне школе.
- Према календару Министарства просвете, 25. марта 2022. године сви ученици осмог разреда радили су Пробни завршни тест из српског језика и књижевности.
Актив наставника српског језика и књижевности је прегледао тестове, а након тога се радила детаљна анализа са ученицима и додатно се утврђивало градиво из области које су најлошије урађене на тесту, што је послужило као вежбање и припремање ученика за Завршни испит.
- Завршни тест из српског језика и књижевности ученици осмог разреда радили су 27. јуна 2022. године.
- Актив наставника српског језика и књижевности Градске општине Врачар присуствовао је стручном семинару који традиционално организује Друштво за српски језик и књижевност – 63. *Републички зимски семинар*.
- Поводом петог јубиларног *Читалачког маратона*, овог лета за све љубитеље читања узраста од 11 до 14 година организован је нови литерарни, ликовни и дигитални конкурс *Летњи читалачки маратон*.
- Ученици врачарских основних школа уз велику помоћ својих наставника учествују на свим нивоима такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада”, као и на такмичењима из српског језика и језичке културе, где постижу запажене резултате.

Изградњом стамбених објеката на Градској општини Врачар знатно се повећао број основношколаца, а самим тим и бројно стање такмичара.

Бранкица Дракулић Дрезгић,
руководилац стручног општинског актива Врачар

Стручни актив Обреновца

Чланови Општинског актива су у школској 2021/2022. години реализовали одређени број активности.

Из нашег рада претходне школске године издвајамо следеће активности:

- У обреновачком Дому културе уприличен је Сајам књига. Већина ученика виших разреда посетила је ову културну манифестацију у пратњи својих наставника у трећој недељи октобра.
 - У Основној школи „Посавски партизани” је 23. 10. 2020. године организовано такмичење у креативном писању. Такмичење се већ десетак година уназад одржава у наведеној школи. Организатор је библиотека школе. Учесници такмичења су ученици свих основних и средњих школа у Обреновцу. Књижевна постигнућа вредновао је тим писаца за децу: Радмила Томић, Весна Алексић и Јово Кнежевић. Сви радови су били изузетно лепо и креативни.
 - Награде и похвале ученицима су уручене у школи организатору такмичења, 2. 11. 2020. године.
 - Током различитих активности у културном и јавном животу Обреновца ученици свих основних школа дали су свој допринос учествовањем у различитим литерарним конкурсима.
 - Градска библиотека „Влада Аксентијевић” уз подршку Градске општине Обреновац организовала је литерарне конкурсе на теме:
 - * радови везани за Међународни дан ненасиља (септембар)
 - * Трагови у снегу (децембар)
 - * Конкурс поводом обележавања школске славе (јануар)
 - * Мој град препознају по теби (мај)
- Доделе награда ученицима који су написали најбоље радове организоване су у читаоници Градске библиотеке.
- У просторијама Црвеног крста додељене су награде ученицима који су написали најквалитетније радове на тему „Добро се добрим враћа” поводом Међународног дана особа са инвалидитетом.

- Као и сваке школске године, уприличена је прослава Дана Светог Саве у свим основним школама. Литерарни конкурс поводом Дана Светог Саве допринео је неговању светосавља међу ученицима. Велики број написаних поетских и прозних радова указао је на прилично залагање ученика.
- Обележен је и Дан сећања на Доситеја Обрадовића такође у свим обреновачким школама.
- У свим основним школама у Обреновцу организовано је и спроведено Школско такмичење из српског језика и језичке културе до краја фебруара 2021. године. Резултати такмичења и имена ученика који учествују на Општинском такмичењу достављени су у Основну школу „Посавски партизани” у којој се организује Општинско такмичење из српског језика и језичке културе. Такмичење је организовано за ученике од петог до осмог разреда.
- Општина Обреновац не учествује на Општинском такмичењу из књижевности.
- Наставници српског језика и књижевности традиционално су присуствовали *Републичком зимском семинару* у организацији Друштва за српски језик и књижевност. Поред стручних семинара, наставници су пратили и семинаре који се баве савременим проблемима ученика.
- Наставници и ученици су били активни у организацији и осмишљавању угледних часова. Колеге су са уживањем присуствовале организованим часовима, где су и ученици и наставници показали своју креативност. Сви угледни часови су реализовани по предвиђеном плану.

Стручне теме везане за предмет Српски језик и књижевност презентоване су на састанцима актива и додатно су допринеле усавршавању наставника унутар школе.

Стручни актив Раковице

У школској 2021/2022. години наставници и ученици са ГО Раковица остварили су запажене резултате. Иако наша општина има свега осам основних школа и око 40 наставника српског језика заједно са библиотекарима школе, сви заједно учествују са својим ученицима у разним наставним и ваннаставним активностима које доприносе јачању значаја српског језика и књижевности и неговању љубави према матерњем језику.

Издајамо значајна постигнућа ученика и наставника којима се веома поносимо.

Ученици ОШ „Никола Тесла” из Београда и ове године су постигли завидне резултате у областима предмета Српски језик и књижевност. Општинска такмичења из српског језика и књижевности одржана су ове школске године у ОШ „Иво Андрић”. Општинско такмичење из књижевности *Књижевна олимпијада* одржано је 19. фебруара 2022. Двоје ученика освојило је места и пласман на даљи ниво такмичења. На овом такмичењу прво место освојила је Љубица Васић (8/1) у конкуренцији ученика осмог разреда, а седмак Ђорђе Мрђен (7/4) освојио је треће место.

Такмичење из српског језика и језичке културе одржано је 26. фебруара 2022. године. Деветоро ученика освојило је једно од прва три места и пласман на градски ниво такмичења. У конкуренцији петака прво место освојиле су Дуња Дашић (5/1) и Милица Миловановић (5/3). Лазар Милинковић (5/1) освојио је друго место, а Нађа Цаковић (5/6) и Искра Јовановић (5/7) освојиле су треће место. У конкуренцији ученика шестог разреда друго место освојила је Ива Умићевић (6/6), а треће место Невена Новаковић (6/3) и Нађа Пајкић (6/5). Хелена Кужет (7/3) освојила је треће место и најуспешнији је ученик седмог разреда из наше школе на овом такмичењу.

На Градском такмичењу из Српског језика и језичке културе Невена Новаковић (6/3), Дуња Дашић (5/5) и Нађа Пајкић (6/5) освојиле су друго место, а Лазар Миинковић (5/1) треће место.

На Градском нивоу такмичења *Књижевна олимпијада* друго место освојили су Ђорђе Мрђен (7/4) и Љубица Васић (8/1).

На Републичком конкурс *Дани ћирилице* у Баваништу Чарна Видовић (3/2) освојила је прво место, а на такмичењу Библиотеке града Београда *Читам па шта* Ленка Ненадовић (4/4) освојила је друго место.

Успеси чланова Литерарне секције ОШ „Никола Тесла” Раковица у школској 2021/22. години су следећи:

- ✓ Неда Пајић (3/4) – 2. награда на конкурс за басну „Радионица баснописаца” Задужбине „Доситеј Обрадовић” Београд;
- ✓ Стефан Радовић (3/1) – 1. награда на конкурс за басну „Радионица баснописаца” Задужбине „Доситеј Обрадовић” Београд;
- ✓ Ирена Влачина (4/6) – похвала на конкурс за басну „Радионица баснописаца” Задужбине „Доситеј Обрадовић” Београд;
- ✓ Александра Дракулић – захвалница за креативни допринос „Радионици баснописаца”;

34. Међународни фестивал хумора за децу у Лазаревцу:

- ✓ 2. награда Чарна Видовић (3/2);
- ✓ 2. групна награда – одељење 2/1;
- ✓ 3. групна награда – Литерарна секција;
- ✓ 2. награда – Мила Радоњић (2/1);

- ✓ 3. награда Лука Миловановић (2/1);
- ✓ Похвале: Милица Миловановић (5/3);
- ✓ Групна награда за поезију – старији узраст – Литерарна секција;
- ✓ 3. награда за прозу – Дуња Дашић (5/1);

У категорији драмских дела:

- ✓ 2. награда за драму – Босиљка Злопорубовић (8/5);
- ✓ 3. награда за драму – Дуња Дашић (5/1);

Смотра ћирилске писмености Народне библиотеке „Јован Трумић” у Тителу:

- ✓ 3. место – Оливера Савић (5/5);
- ✓ похвала – Саша Шушњар (4/4);

У Зборнику 8. Међународног фестивала за дјецу пјеснике у Бијелом Пољу нашле су се песме Јане Башовић (5/6), Даше Трифуновић (3/4), Нађе Пајкић (6/5), Растка Живака (7/3), Вере Вучићевић (7/4) и Елене Мајсторовић (8/3).

Конкурс „Природа је мој свет” Дечјег културног центра у Београду:

- ✓ 2. место – Алекса Благојевић (2/1);
- ✓ 3. место – Илија Бобићић (2/1);
- ✓ 2. место – Јана Малобабић (7/6);
- ✓ Дуња Дашић (5/1) – 3. место на 33. *Невеновом* фестивалу деце песника у Савином Селу;
- ✓ Ленка Ненадовић (4/4) – 2. место на такмичењу „Читам па шта” Библиотеке града Београда;
- ✓ Симона Стојановић (4/4), Анастасија Андонов (7/3) и Илија Лакићевић (8/4) – финалисти на такмичењу „Читам па шта” Библиотеке града Београда;
- ✓ Нађа Пајкић (6/5) – финалиста Шантићевог фестивала деце песника у Мостару;
- ✓ Анђела Димитријевић (5/5) и Вера Вучићевић (7/4) – награде Пријатеља деце Вождовца на конкурс Дана словенске писмености;
- ✓ Дуња Дашић (5/1) – 3. награда на 14. Међународном фестивалу „На крилима детињства” у Панонији;
- ✓ Дуња Дељанин (4/4) – похвала на 14. Међународном фестивалу „На крилима детињства” у Панонији;
- ✓ Чарна Видовић (3/2) – 1. место на конкурс Дани ћирилице у Баваништу;

На конкурс „Божидар Тимотијевић” који Књижевно друштво Раковица приређује за ученике основних школа Раковице, писци из наше

школе освојили су десет награда. Другу награду освојиле су Елена Мајсторовић (8/3), Јана Башовић (5/6) (за поезију) и Наталија Јорданов (4/4); трећу награду освојили су Николина Ландуп (7/3), Растко Живак (7/3), Андреј Петровић (сада средњошколац), Ема Зечевић (8/1), Јана Башовић (5/6) (за прозу), Александар Зеленбаба (5/6) и Нађа Пајкић (6/5).

Калина Пантић (2/5), Маша Радовић (3/5) и Јана Башовић (5/6) – песме у Зборнику 12. фестивала поезије младих песника „Машта и снови” у Сремској Митровици.

На 22. Литерарном конкурс „Вуково звоно” Гимназије „Вук Караџић” у Лозници, у сарадњи са Вуковом задужбином из Београда и Центром за културу у Лозници, Елена Мајсторовић (8/3) и Растко Живак (7/3) освојили су главне и једине награде за циклусе песама.

На конкурс „Савини дани” ОШ „Свети Сава” у Врчину Вера Вучићевић (7/4) добила је 1. награду за песму, Оливера Савић (5/5) 3. награду за прозу, а похваљена је Нађа Пајкић (6/5).

Конкурс „Крв живот значи” у организацији Црвеног крста Раковица:

- ✓ 1. место – Јана Малобабић (7/6); Хера Николић (7/4)
- ✓ 2. место – Босиљка Злопорубовић (8/5); Дуња Дашић (5/1)
- ✓ 3. место – Нина Танасковић (7/4); Дуња Ђукић (5/3)
- ✓ Павле Добрић (3/5) – 2. награда на Књижевним сусретима „Гордана Брајовић” у Алексинцу
- ✓ Неда Пајић (3/4) – похвала на Књижевним сусретима „Гордана Брајовић” у Алексинцу
- ✓ Јана Башовић (5/6) – 2. награда Дјечијег пјесничког царства у Бањалуци.

На конкурс „Љубав (ни)је само реч” Културног центра „Младост” из Футога Елена Мајсторовић (8/3) освојила је прво, а Даша Трифуновић (3/4) друго место за љубавну песму.

На 10. Међународном ликовно-литерарно-новинском конкурс „Богатство различитости” ОШ „Матија Губец” из Таванкута Нађа Пајкић (6/5) освојила је 2. награду.

На конкурс „Ко каже да не читам лектиру” ОШ „Ђура Јакшић” Дуња Дашић (5/1) освојила је специјалну награду за своја два рада, а Босиљка Злопорубовић (8/5) 3. награду за поезију.

Данило Љубојевић (8/5) – 3. место на Светосавском наградном конкурс Издавачке куће „Акрололо”.

На литерарно-ликовном конкурс „Да ли ми верујете?” Дечјег одељења Библиотеке града Београда „Чика Јова Змај”, инспирисаном стиховима Душка Радовића, 3. место освојила је Оливера Савић (5/5), а похваљени су Никола Војка (2/1), Павле Добрић (3/5) и Анастасија Андонов (7/3).

Фестивал деце песника Београда „Мали победник”: једанаесторо ученика заступљено је у зборнику, седморо је било у финалу. Међу финалистима друго место освојила је Јана Башовић (5/6), која је нашу школу представљала на фестивалу *Дечије пјесничко царство* у Бањалуци, а треће место освојили су Дуња Дашић (5/1), Јана Малобабић (7/6) и Лазар Глухалић (2/1). У финалу су биле и Елена Мајсторовић (8/3), Калина Пантић (2/5) и Нађа Пајкић (6/5). У Зборнику су заступљени Андријана Петрешевић (3/5), Даша Трифуновић (3/4), Јанко Грујић (2/1), Максим Белоица (2/1), Никола Војка (2/1), Анђела Димитријевић (5/5), Милица Миловановић (5/3), Милица Сенковић (7/4), Нина Танасковић (7/4), Оливера Савић (5/5) и Растко Живак (7/3).

На конкурс Народне библиотеке „Др Милован Спасић” поводом 2. априла, Светског дана дечије књиге, награде су добили Павле Пуача (4/4), Даша Трифуновић (3/4), Растко Живак (7/3) и Милица Миловановић (5/3), ментор Литерарне секције Александра Дракулић и наша школска библиотека.

На 21. Међународном литерарном конкурс Народне библиотеке „Стеван Сремац” из Ниша, посвећеном веку од рођења Душку Радовића, под називом „Деца воле чудне приче... авантуре и јунаке из књиге” Вера Вучићевић (7/4) освојила је другу, а Растко Живак (7/3) трећу награду.

На 9. Фестивалу књижевности за дјецу „Мале морске пјесме и приче” у Будви, у организацији Народне библиотеке Будве и Драмског студија Будва, у конкуренцији ученика од седмог до деветог разреда Елена Мајсторовић (8/3) освојила је 1. награду.

На литерарном конкурс Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” из Краљева, расписаном поводом Савиндана, Маша Радовић 3/5 освојила је 2. награду, а групну награду добила је Литерарна секција школе захваљујући радовима Теодоре Ивковић (3/1), Неде Пајић (3/4), Ружице Маринковић (3/6), Нађе Пајкић (6/5), Оливере Савић (5/5), Милице Миловановић (5/3) и Вере Вучићевић (7/4).

На литерарном конкурс „Лепо је волети” Дечјег културног центра у Београду, у част Мике Антића, Елена Мајсторовић (8/3) награђена је 2. наградом, а песма Анђеле Димитријевић (5/5) је похваљена.

Вера Вучићевић (7/4) и Нађа Пајкић (6/5) – похвале на 13. *Медијана* фестивалу дечијег стваралаштва и стваралаштва за децу

На конкурс „Пјесма над пјесмама” Клуба умјетничких душа из Мркоњић Града награђене су: Дуња Дашић (5/1), Нађа Пајкић (6/5), Јана Малобабић (7/6), Јана Башовић (5/6), Елена Мајсторовић (8/3), Николина Ландуп (7/3) и Неда Пајић (3/4).

Урош Савић (2/1), Мила Милинковић (2/3), Страхиња Таневски (2/3) и Милица Томић (3/3) награђени су као промотери конкурса „Пишем писмо Божић Бати” Поште Србије.

На XXX Светосавском књижевном конкурсy у част 200 година од рођења Шарла Бодлера похваљене су Милица Миловановић (5/3) и Анђела Димитријевић (5/5).

На литерарном конкурсy Дечјег културног центра „Смешне приче и песме” посвећеном Бранку Ћопићу 2. место за прозу освојио је Михаило Веселиновић (4/6), 2. место за поезију Нађа Пајкић (6/5), групну диплому Литерарна секција ОШ „Никола Тесла”.

Јана Башовић (5/6) – 2. награда на конкурсy Градске библиотеке „Атанасије Стојковић” из Руме на тему „Моја машта може свашта” поводом 20. новембра, Светског дана детета.

На конкурсy дечјег часописа „Светосавско звонце”, расписаном у сарадњи са Српским одељењем Међународног јавног фонда јединства православних народа, Растко Живак (7/3) освојио је 1. награду.

Растко Живак (7/3) – 1. награда на општинском нивоу такмичења Ђачка песничка сусретања – Меморијал „Васка Јукић Марјановић” Пријатеља деце Београда

Анастасија Андонов (7/3) – похвала је на конкурсy Друштва школских библиотекара „Лето без бриге проводи крај књиге”.

На конкурсy „Покрета горана Србије” 1. награду за прозу освојили су Михаило Веселиновић (4/6) и Оливера Савић (5/5), а 2. награду Вера Вучићевић (7/4). Прву награду за поезију освојила је Елена Мајсторовић (8/3), 2. награду Анђела Димитријевић (5/5), Нађа Пајкић (6/5) и Вељко Дабовић (5/3), а 3. награду Оливера Савић (5/5) и Растко Живак (7/3). Због великог броја радова и награда освојених на овом конкурсy, ОШ „Никола Тесла” из Београда награђена је специјалном наградом за најбоље спроведени конкурс.

Милица Миловановић (5/3) – 3. награда на конкурсy „Стих за Огија” Културног центра Власотинце.

Елени Мајсторовић (8/3) – 1. награда освојена на прошлогодишњем Невеновом фестивалу деце песника у Савином Селу.

Милица Миловановић (5/3) – 3. награда на литерарном конкурсy Библиотеке „Јован Поповић” из Кикинде.

Похвале на овом конкурсy освојили су Илија Лакићевић (8/4), Сташа Шушњар (5/2) и Дуња Дашић (5/1).

Чланови Литерарне и Новинарске секције и библиотекар Александра Дракулић учествовали су у новембру 2022. у више наврата у емисији „Практична жена” на Првој телевизији.

Милица Миловановић (5/3) освојила је 1. награду на конкурсy „Домовина се брани лепотом” Дечјег културног центра у Београду, а на овом конкурсy похваљене су Дуња Ђукић (5/3) и Даша Трифуновић (3/4).

Оливера Савић (5/5) и Анђела Димитријевић (5/5) у августу 2022. биле су полазнице Академије „Сарадници Сунца” Љубивоја Ршумовића.

На 15. Међународном песничком фестивалу *Дјечије пјесничко царство* у Бањалуци, одржаном у октобру 2021. за прошлу школску годину, Дуња Дашић (5/1) освојила је другу награду, а Растко Живак (7/3) трећу.

Александра Дракулић, руководилац секције, први добитник награде за менторство „Проф. Добривоје Стошић” на 15. Међународном песничком фестивалу *Дјечије пјесничко царство* у Бањалуци.

На конкурс „Бирам Србију”, у оквиру Дана традиције, који је организовао Дечији културни центар из Београда, Оливера Савић (5/5) освојила је 2. награду, а похваљени су Растко Живак (7/3), Анђела Димитријевић (5/5) и руководилац секције Александра Дракулић.

На конкурс „Дисово злаћано перо” Књижевног друштва „Дис” и Културног центра Бачка Паланка прву награду освојила је Елена Мајсторовић (8/3), 2. награду освојиле су Анђела Димитријевић (5/5) и Нађа Пајкић (6/5), а Дуња Дашић (5/1) 3. награду.

Нађа Пајкић (6/5) – похвалница Народне библиотеке „Илија М. Петровић” из Пожаревца за учествовање на конкурс „Читај да би живео”

У згради Вукове задужбине 12. јула 2022. чланови Литерарне секције ОШ „Никола Тесла”, рецитатори и музичари, пред бројним гостима, уметничким програмом обележили су 124. рођендан Мине Вукомановић Караџић. Овом приликом представљена је и књига „Споменар Мини Караџић”, коју је објавила Вукова задужбина. Стихове Бранка Радичевића, Милице Стојадиновић Српкиње и Лудвига Аугуста Франкла на српском и немачком језику, из овог „Споменара”, рецитовале су ученице Зорана Јовановић (3/1), Чарна Видовић (3/2), Неда Пајић (3/4), Дуња Дашић (5/1), Нађа Пајкић (6/5) и Ива Пајкић (Тринаеста београдска гимназија). У музичком делу програма учествовале су Катарина Братић (8/1), која је свирала клавир, и Нађа Пајкић (6/5) која је свирала хорну.

Књижевно окупљање започело је говором уреднице *Вуковог читалишта* Љиљане Симић.

Након речи Љиљане Симић следили су наступи ученика ОШ „Никола Тесла”. Потом је уследило представљање „Споменара Мине Караџић”, о коме је говорила уредница „Споменара” доц. др Мина Ђурић.

Текст о овом уметничком сусрету у Вуковој задужбини објављен је у *Политици за децу* у јулу 2022. године.

У оквиру *Дана европске културне баштине*, уметници из наше школе су у четвртак, 29. 9. 2022. године рецитовали у Вуковој задужбини стихове на српском и немачком језику у част Мине Караџић. Зорана Јовановић (4/1), Лазар (6/1) и Мила (3/3) Милинковић, Чарна Видовић (4/2) и Нађа Пајкић (7/5) рецитовали су песме углавном из „Споменице Мини Караџић”, а Максим Пушић (4/1) и Нађа Пајкић (7/5) учествовали су у музичком делу програма. Програм је водила Љиљана Симић, уредник *Читалишта* Вукове задужбине.

У част Мине Караџић

У Вуковој задужбини прошле седмице одржана свечаност поводом 194. рођендана познате уметнице 19. века

Често када чујемо за великост наше књижевности, као што је Бранко Радичевић или пак „отац“ народне књижевности Вук Караџић, помислимо и на Милу Караџић Вукомановић, рођену 12. јула 1828. у Бечу. Ову велику уметницу 19. века красе образоване стечено у Бечу, диван дар за свирање клавира, изузетан таленат за сликарство и склоност ка преводилачком раду. Као једно од тринаесторо Вукове деце, живела је с браћом и сестрама у Бечу, с мајком Немицом, док се Вук бавио народним књижевним стваралаштвом. С обзиром на то

кић. У музичком делу програма учествовале су Катарина Брагић, која је свирала клавир, и Нађа Пајкић, која је свирала хорну.

Књижевно окупљање започело је говором уреднице Вуковог читалишта Љиљане Симић, која је подсетила на то да је Мина била посебна личност.

– У жељи да се одужимо овој великој Српкињи, сликарки и песникињи, настојали смо да обележимо овај дан и увек желимо да приредимо посело када је њен рођендан, да је се присетимо на различите начине и кроз различите садржаје и да је пред-

„Овом издању, осим на језику на којем је настао, сваки од прилога је доступан и на српском, немачком и руском, тако да је, у следећу приређивачког рада др Голуба Добрашниковића, у преводима Марије Глишић и Марине Петковић, остварено у потпуности барем тројезично издање, које осликава Минина и Вукова постигнућа и отвара могућности будућих проучавања. Пред нама је политизована и мултимедијална књига, с прилозима који рефлектују период између 1838. и 1855. године, а посредују како надалекност тренутка бележења, тако и чињеницу да је

Фото Вукова задужбина

Учеснице скупа посвећеног Мили Караџић

да је изгубила браћу и сестре, а касније мужа и сина, њен живот није био нимало лак.

У Вуковој задужбини 12. јула 2022. чланови Литерарне секције ОШ „Никола Тесла“, коју води библиотекар и музичари, пред бројним гостима, уметничким програмом обележили су Минин 194. рођендан. Овом приликом представљена је и књига „Споменар Мине Караџић са преводима на немачки и руски језик“, коју је објавила Вукова задужбина. Стихове Бранка Радичевића, Милице Стојадновић Српкиње и Лудвига Аугуста Франкла на српском и немачком језику, из овог издања „Споменара“, рецитовале су ученице Зорана Јова-

ставино нашој публици. О Мили Караџић требало би више у школама да се говори, барем један час да јој се посвети у основним и средњим школама, али и на факултетима, да се проучава њен рад – рекла је Љиљана Симић.

„Споменар“ је представила уредница овог издања дош. др Мина Бурић, објаснивши да он сведочи о начину на који је крут Вука и Мине одисао ширином сусрета с неким од најистакнутијих посленика српске књижевности и културе, међу којима су и Милица Стојадновић Српкиња, Даничић, Радичевић, Ненадовић, као и великани европске и светске књижевне и научне баштине, попут Талфија, Грима, Ранкса, Шафалника и

Мина била свесна важности ових записа, те их је брижљиво чувала и као очигледан траг препознавања Вуковог заслуга и у међународним оквирима“, рекла је Бурићева.

Вукова Мина, дивна бечка лепотица, пријатељица Милице Стојадновић Српкиње, преминула је 12. јуна 1894. године у Бечу, а њени посмртни остаци убрзо потом пренети су у Србију. Сау заоставштину свог оца оставила је тадашњој Краљевини Србији. Мина Караџић заувек ће остати уписана у историјама књижевности и уметности ове земље. Њено срце је куцало за Србију и ми је зато не смејемо заборавити.

Дуња Дашић
Асистентка Анкетира

Академија „Сарадници Сунца“ Љубивоја Ршумовића за ову годину завршена је свечаним програмом и уручењем диплома на Златибору. Међу одабраним младим песницима из региона била је и песникиња из наше школе Дуња Дашић (6/1). Дуња је овим поводом била у прилогу на Дневнику 2 РТС-а и многих других телевизија које су пратиле рад ове академије.

И у ОШ „Бранко Ђопић” ученици су бележили сјајне резултате са својим наставницима. Под менторством наставнице Биљане Раичевић, ученик Виктор Крстовић V/4 заузео је треће место, док су ученице Софија Мићић, Хелена Станојевић и Дуња Перић VII/1 заузеле трећа места на Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе. На Окружном такмичењу из српског језика и језичке културе ученик Виктор Крстовић је заузео треће место са освојених 15 бодова, док је ученица Софија Мићић са освојених 17 бодова заузела друго место, а ученице Хелена Станојевић и Дуња Перић са освојених 16 бодова треће место. Сви поменути ученици су се пласирали на Општински ниво такмичења школске 2022/2023. Наставница Јелена Вељковић је са ученицима постигла следеће резултате: Петар Бигермајер 5/6 – Општинско такмичење 2. место, 17 бодова; Тања Живковић 5/6 – Општинско такмичење 2. место, 17 бодова, а на Окружном такмичењу иста ученица је освојила 3. место, 16 бодова. Уна Станић 8/5 – Општинско такмичење 3. место, 16 бодова.

Сања Анђелић је постигла следећи успех са ученицима: у категорији шестих разреда на Окружном такмичењу из српског језика и језичке културе Саша Кљајић је освојио 2. место са 17 бодова, а Дуња Вучић 3. место са 15. бодова (претходно на Општинском друго место 17 бодова).

Наставница Милкица Јевремовић је на Окружном такмичењу из српског језика и језичке културе постигла следећи успех: у категорији седмих разреда Никола Живковић освојио је 1. место са 19 бодова (претходно 2. место на Општинском 17 бодова), Нађа Петровић 2.

место са 17 бодова (претходно 2. место на Општинском 17 бодова). Дуња Милосављевић и Маша Београдац су у категорији седмих разреда, а под менторством наставнице Милкице Јевремовић, освојиле 3. место на Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе са по 15 бодова. Наставница Маријана Љубичић је на Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе постигла следећи резултат: ученица Теодора Глумац освојила је друго место са 17 бодова.

Наставница Милица Бијелић је као ментор са ученицима на такмичењу из српског језика и књижевности постигла следеће резултате: на такмичењу из српског језика и језичке културе Теодора Дрекић 5/1 18 бодова, друго место (Општинско такмичење). Иста ученица је на Окружном такмичењу постигла 1. место са максималних 20 бодова. Иван Вуковић 6/4 је на Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе освојио треће место са 14 бодова према прагу пролазности утврђеном за шести разред за 2021/2022. годину.

На *Књижевној олимпијади* (општински ниво) ученица Ивона Ђокић 8/2 освојила је 2. место са 17 бодова, а на Окружном такмичењу иста ученица такође 2. место 17 бодова.

Литерарна секција са наставницом Милицом Бијелић као ментором освојила је следеће резултате: на наградном конкурс *„Мост разумевања – међугенерацјска солидарност 2021”* у категорији *Литерарни рад* треће место је заузео Огњен Митровић VI4.

На конкурс *у посвећеном Бранку Ђопићу „Смешне песме и приче”*, *литерарна секција ОШ „Бранко Ђопић”* освојила је следећа места.

У категорији петих и шестих разреда, за поезију је освојила треће место Миња Манојловић 5/1, а за прозу исто треће место Софија Лазаревић 5/1. У категорији осмог разреда, треће место за поезију освојила је Миа Ђокић 8/2. На конкурс који је расписала краљевачка Народна библиотека *„Стефан Првовенчани”*, а поводом Савиндана, Маша Родић 5/1 освојила је треће место у категорији деце старијег основношколског узраста.

На конкурс *„Лепо је волети”* у организацији ДКЦ Београд, Огњен Митровић 6/4 освојио је друго место за прозу у категорији старијих разреда. У финалу *„Малог победника”* у организацији *„Култарта”*, Анђелија Дурлевић 8/2 и Никола Шорак 5/1 ушли су у ужи избор и песма им је објављена у зборнику. Финалисти су били Огњен Митровић 6/4, који је добио похвалу. Огњен Михајловић 6/4 је освојио треће место.

На конкурс *„Мој смешни свет”* Дечјег културног центра Београд Софија Стаматовић 5/2 и Огњен Митровић 6/4 освојили су треће место, Софија за прозу, а Огњен за поезију. На конкурс *„Природа је мој свет”* Дечјег културног центра Београд, Ивона Ђокић 8/2 освојила је друго место у категорији старијих разреда, а Огњен Митровић 6/4 посебно је похваљен.

На конкурс „Мој љубимац” Дечјег културног центра Београд, ова лите-
рарна секција је освојила прва три места у поезији и једно место у прози.

- ✓ 1. место поезија: Миња Манојловић 5/1
- ✓ 2. место, поезија: Иван Вуковић 6/4
- ✓ 3. место, поезија: Наталија Гајић 5/1
- ✓ 2. место, проза: Софија Стаматовић 5/2

На 34. Међународном фестивалу хумора за децу Огњен Михајловић 6/4 добио је похвалу за песму у категорији старијих разреда, Софија Ста-
матовић 5/2 освојила је другу награду у категорији „Гашина позорница”,
Литерарна секција ОШ „Бранко Ћопић” освојила је групну награду за
поезију, а Милош Маџаревић 5/1 добио је похвалу за причу.

Друго место на конкурс „Љубав је”: Теодора Дрекић 5/1, Софија
Лазаревић 5/1, Маша Аврамов 6/4, Лана Јаковљевић 6/4 и Дуња Јенић 6/4.

У ОШ „Владимир Роловић” ученици су узели учешће у наградним
литерарним конкурсима и такмичењима. Ове школске године ученици
су били веома успешни. Следећи ученици су се нарочито истакли у раду
и на такмичењима:

- ✓ 5. разред
 - 1. Петар Шијаковић 5/2, 2. место на Општинском такмичењу и
2. место на Окружном такмичењу
 - 2. Искра Стаматовић, 5/2, 3. место на Општинском и 3. место
на Окружном такмичењу
 - 3. Јелисавета Димић, 5/2, 3. место на Општинском и 2. место на
Окружном такмичењу
 - 4. Мина Бркљач, 2. место на Општинском и 3. место на Окру-
жном такмичењу
Предметни наставник је Татјана Јаковљевић.
- ✓ 6. разред
 - 1. Коста Крчмаревић, 6/1, 2. место на Општинском такмичењу
и 2. место на Окружном такмичењу
Предметни наставник је Јелена Вуковић.
 - 2. Јована Тошовић, 6/2, 3. место на Општинском такмичењу и
2. место на Окружном такмичењу
Предметни наставник је Татјана Јаковљевић.
- ✓ 7. разред
 - 1. Теодора Трипковић, 7/2, прво место на Општинском такми-
чењу, 1. место на Градском такмичењу и 3. место на Републич-
ком такмичењу.
Предметни наставник је Јелена Ђорђевић.

2. Милица Бијелић, 7/3, 3. место на Општинском и 2. место на Окружном такмичењу.
Предметни наставник је Јелена Ђорђевић.
3. Тара Булатовић, 7/2, 3. место на општинском такмичењу.
Предметни наставник је Јелена Ђорђевић.

- ✓ 8. разред
1. Лазар Стаматовић, 8/4, 3. место на Општинском и 3. место на Окружном такмичењу.
Предметни наставник је Татјана Јаковљевић.

Књижевна олимпијада

- ✓ 7. разред
1. Наталија Цветковић, 7/2, 3. место на Општинском такмичењу.
Предметни наставник Јелена Ђорђевић.
- ✓ 8. разред
1. Николина Марковић, 8/4, 1. место на Општинском такмичењу, 1. место на Окружном такмичењу и пласман на Републичко такмичење.
Предметни наставник Татјана Јаковљевић.
 2. Маја Лазић, 8/4, 2. место на Општинском и 3. место на Окружном такмичењу.
Предметни наставник Татјана Јаковљевић.

Ученица Наталија Цветковић освојила је 2. место на Међународном литерарном конкурс, а ученица Мина Бркљач добила је похвалу за литерарни рад на конкурс поводом *Дана словенске писмености*.

Основна школа „Иво Андрић” ове године била је домаћин Општинског такмичења из српског језика и језичке културе, као и Општинског такмичења из књижевности које је веома успешно организовала и реализовала.

Што се тиче резултата из књижевности на општинском нивоу ученика ове школе, Јована Петковић и Нева Грујић освојиле су 2. место и пласирале се на Градско такмичење. На том нивоу такмичења Јована Петковић је освојила 1. место и пласман на Републичко такмичење, а Нева Грујић 3. место.

На Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе остварени су следећи резултати.

- ✓ Пети разред
- Ана Ковачевић 1. место, Маша Зељковић; 1. место, Стефан Ђурђев 2. место; Олга Девић 3. место.

- ✓ Шести разред
 - Николај Јокић 2. место; Алекса Крулановић 2. место; Ивона Степић 3. место.
- ✓ Седми разред
 - Катарина Ристић 2. место; Стефан Тиркајла 3. место; Уна Стевановић 3. место; Маша Драгумило 3. место; Јана Тасић 3. место и Вукан Крстић 3. место.
- ✓ Осми разред
 - Анастасија Петровић 3. место.

Резултати са Градског такмичења из српског језика и језичке културе су следећи:

- Анастасија Петровић – 1. место
- Маша Драгумило – 2. место
- Вукан Крстић – 3. место
- Катарина Ристић – 3. место
- Николај Јокић шести – 1. место
- Алекса Крулановић шести – 2. место
- Стефан Ђурђевић – 1. место
- Маша Зељковић – 2. место
- Олга Девидић – 3. место
- Ана Ковачевић – 3. место

Ученици петог и шестог разреда завршавају своја учешћа на такмичењу, а од свих ученика осмих и седмих разреда ученица Анастасија Петровић се пласирала на Републичко такмичење.

Надамо се да ће ученици и наставници ГО Раковица остварити у следећој школској години још боље резултате и учествовати у разним такмичењима, пројектима, активностима и конкурсима у области српског језика, чиме ћемо наставити да ширимо и негујемо љубав према нашем матерњем језику.

Драгана Дејановић Ковачевић,
руководилац Општинског актива наставника српског језика

Стручни актив Савског венца

Основне школе на Савском венцу у школској 2021/22, као и у претходним годинама, учествовале су у многим културним манифестацијама. Свака школа појединачно имала је прославу поводом Дана школе и прославе школске славе Свети Сава, што неминовно укључује све наставнике српског језика и књижевности.

Поред овога, школе су учествовале на 53. Смотри рецитатора Србије „Песниче народа мог” у организацији Савеза аматера Србије и Центра за културу Ваљево, која се већ другу годину заредом организује у дигиталној форми – снимањем учесника и слањем видеа, као и на поетском конкурс „Песничка сусретања деце и младих” које организује удружење Пријатељи деце Савског венца.

Све школе са наше општине учествују и на такмичењима која организује Друштво за српски језик и књижевност Србије. На такмичењу из српског језика и језичке културе на општинском нивоу учествовало је 46 ученика (по 14 ученика 5. и 6. разреда, 8 ученика 7. разреда и 10 ученика 8. разреда), од којих се 19 пласирало на Градско такмичење, а чак 17 ученика освојило је једну од прве три награде. На Републички ниво такмичења у Тршићу пласирале су се 3 ученице.

На такмичењу *Књижевна олимпијада* учествовало је 14 ученика, и то: 8 ученика 7. разреда и 6 ученика 8. разреда. Од ових 14 учесника чак половина се пласирала на наредни (градски) ниво такмичења, док је четворо ученика учествовало и на Републичком такмичењу у Сремским Карловцима.

Ученици ОШ „Исидора Секулић” одазвали су се конкурс „Сто младих талената Града Београда” који расписује Културно-издавачки центар „Српска кућа” из Пожаревца. Конкурс за младе песнике расписан је крајем школске 2020/21. године за књигу песама која се за штампу припрема током 2021. године. На конкурс се пријавио веома велик број школа. Међу многобројним пристиглим песмама одабрано је само 100 најбољих, а међу њима бриљирала су чак 4 ученика виших разреда ове школе.

Наставници српског језика и књижевности су уредници и лектори школских часописа и зидних новина; организују и реализују часове припремне наставе за полагање завршног испита за крај основног образовања, држе часове додатне и допунске наставе, литерарне, рецитаторске, библиотечке, драмске, као и многе друге секције; активно и незаобилазно учествују у животу и раду школе; одлазе на стручна усавршавања; прегледају тестове на пробном и завршном испиту; организују школска и општинска такмичења из граматике и књижевности; спремају такмичаре, рецитаторе, глумце, пишу драме за школске представе које и режирају.

Осим наведеног, наставници српског језика својим ангажовањем учествују и у организовању Дечје недеље, обележавању Дана матерњег језика, пројектима попут „Читам, па шта” у организацији Библиотеке Града Београда, „Читајмо гласно” који организује Друштво школских библиотекара Србије и многим другим сличним акцијама.

Савски венац по броју школа, а самим тим и ученика, спада у најмање београдске општине. И поред тога, поносимо се великим бројем ученика који су учествовали и освојили награде на свим нивоима такмичења из српског језика и језичке културе, *Књижевној олимпијади*, као и другим многобројним такмичењима и конкурсима на које ученици одлазе. Веома важну улогу у овом процесу имају наставници који их мотивишу, подстичу и проналазе све актуелне конкурсе, прате рокове, шаљу њихове радове, прекуцавају текстове, са ученицима осмишљавају приредбе, увежбавају представе, праве сценографију и костиме, координирају свим активности-ма, воде ученике на такмичења, у библиотеке, припремају их за такмичења.

Колико је улога наставника српског језика и књижевности значајна у животу и раду школе, што са ученицима, што са колегама, зна само онај ко је био у тој улози. Србиста је стални лектор школског сајта и свих важних докумената школе, ходајући правопис који у сваком моменту даје одговоре на сваку језичку недоумицу, непрестани тумач значења речи и правописних правила. Држање наставе само је један од многобројних степеника у раду наставника српског језика и књижевности.

Рад наставника српског је често приметан тек кад изостане, и свесни тога, наставници због велике одговорности према деци и из љубави према ономе што раде, са много ентузијазма улазе у сваки пројекат, манифестацију, смотру.

Наставник српског језика често је „лепак” који спаја све оне делове неопходне за културни и јавни живот сваке школе.

Ивана Костић, руководилац

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА ПОДУНАВСКИ ОКРУГ ЗА 2022. ГОДИНУ

Програмски садржаји, које је Подружница Подунавског округа осмислила на почетку свог рада пре десет година, представљали су окосницу многобројних успешно реализованих активности и током 2022. године. Стручно и методичко усавршавање наставника, популаризација резултата науке и наставе, развијање свести о значају очувања српског језика и читалачких навика код ученика основних и средњих школа Подунавског округа, али и код шире популације грађана били су нашем струковном удружењу оријентир у борби за унапређивање образовно-васпитног процеса.

Настављајући да буде узор другима на образовном пољу Подунавског округа и целе Србије, Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ доказало је да добре идеје, преданост, залагање, тимски рад и брижљиво неговано заједништво резултирају великим успесима.

Неговање светосавске традиције

У пријатном амбијенту смедеревске књигохранитељице 28. јануара уприличена је свечана додела награда ученицима основних и средњих школа, победницима Светосавског литерарног конкурса који су по девети пут реализовали Народна библиотека Смедерево и Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ.

И ове године основци и средњошколци су се одазвали у великом броју позиву организатора, те је стручна комисија, у саставу др Јелена Булајић, мср Ана Хранисављевић и мср Милица Марковић,

имала тежак задатак да међу дивним ученичким литерарним остварењима одабере најбоље. Одговарајући на тему: *Свети Сава беше син краљевске крви, / велики учитељ, просветитељ први*, млађи основци, у категорији ученика од првог до четвртог разреда, показали су да спознају вредност светосавља – иако су неки од њих тек научили да читају и пишу. *Писмо Светоме Сави* била је тема

која је инспирисала ученике од петог до осмог разреда да напишу прозна и поетска остварења изузетног квалитета док су ученици средњих школа показали како највећи српски просветитељ *путује без пута и пут се за њим рађа*.

Заједно са Миљаном Кравић, на чију је иницијативу пре десет година оживљена традиција Светосавског литерарног конкурса, књиге и дипломе најбољим литерарцима и похвалнице њиховим менторима доделила је Марина Лазовић, директорка Библиотеке, изразивши задовољство што стотина пристиглих литерарних радова доказује да лик, дело и мисија духовног родитеља српског народа имају посебан кутак у срцима деце и омладине последње српске престонице и околних општина.

Светлост светосавља обасјала је мрак дивне јануарске вечери, а осмеси на деčјим лицима, срећа и превелики понос ученика, њихових родитеља и наставника дали су наду и веру да у времену кризе вредности и моралног посрнућа друштва унемо да следимо Савине путоказе који воде ка бољој будућности.

Књижевни сусрети са Ненадом Гуглом

Са жељом да се подстакну читалачке навике код омладине, 23. марта у Народној библиотеци Смедерево организовано је књижевно дружење са младим писцем и професором Ненадом Гуглом.

Истичући да више нема нових тема, али да су нове форме презентовања тема у књижевности, мр Милорад Дашић је успоставио паралеле између романа *Умро сам у петак* и *Велелепота секунде* и великих књижевних остварења српске и светске књижевности. Осврнувши се на

примењен књижевни поступак цитатности, мр Дашић је истакао да се Гуглова дела не могу жанровски јасно одредити, али да је њихов највећи квалитет у томе што на динамичан начин, примамљив читаоцима подстичу интроспективно урањање у сопствено биће.

Истогa данa гости Смедеревa сусрели су се са смедеревским гимназијалцима, а будући да је Ненад Гугл препознатљив ученицима средњих школа као један од аутора телевизијских часова у време пандемије, за овај књижевни сусрет образовно-васпитног карактера влада-

ло је велико интересовање. У интерактивној и инспиративној атмосфери наше београдске колеге разговарале су са средњошколцима о томе зашто у времену убрзаног живљења, самоће, претеране употребе друштвених мрежа и дезинформација треба подстицати читалачке навике. Књижевност сваком човеку може помоћи да доживи преображај, пробуди успавану духовност, подстакне разум, срце, снагу и савест који су бескрајни у свом потенцијалу. Књига треба да буде лопата којом ископавамо пут до себе и своје суштине.

Трибина о питању Бога у стваралаштву Достојевског

Одушевљена публика, сачињена од ученика средњих школа, студената, наставника и других љубитеља књижевности из Смедерева и околних градова, испунила је до последњег места свечану салу Гимназије у Смедереву 30. марта када је проф. др Мило Ломпар, српски историчар књижевности, есејиста, редовни професор Филолошког факултета у Београду, један од највећих интелектуалаца савременог доба, виртуозно беседио о питању Бога у стваралаштву Достојевског.

Овај програм био је планиран за претходну годину поводом обележавања 200 година од рођења великог писца, али је одложен за пролеће 2022. године.

Приповедајући о филозофски интонираним великим романима метафизичког писца који ни своје савременике ни све генерације читалаца после њих није остављао равнодушним, проф. др Ломпар је нагласио да су трауматски моменти личног искуства грофа

Достојевског utkани у питање о Богу на које је читавог живота, као на сржни предмет својих мисли, осећања и имагинације, тражио одговор. У својој стваралачкој визији он је створио књижевне јунаке који могу да изазову симпатије, страх, ужас, језу, неспокојство, љубав, али су то увек емоције и утисци по интензитету тако снажни да читалац буде увучен у сопствени вртлог осећања и живота.

Бриљантно тумачећи биографске, политичке и моралне нити које су спајане на чудесан начин у стваралаштву Достојевског, проф. Ломпар је закључио како нам један од највећих писаца у историји цивилизације поручује да и у најтамнијој одаји људске душе може да засија светлост, милосрђе и љубав – када се питање о Богу појављује без упоришта, на тлу које подрхтава, мисао о делотворној љубави је централни одговор и спас за сваког човека.

Поспешивање стручног и методичког усавршавања наставника

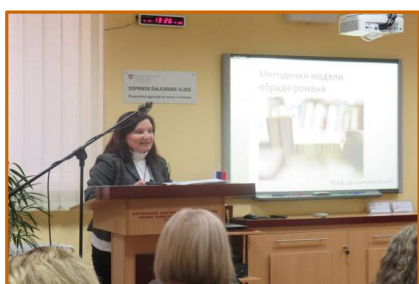

Трећег априлског викенда многобројни чланови нашег струковног удружења имали су прилику да унапреде компетенције за уже стручну област учешћем на семинару *Савремени приступи у настави српског језика и књижевности* Филозофског факултета у Нишу. Семинар је организован у сарадњи са Регионалним центром за професионални развој запослених у образовању Смедерево, чиме је и ове

године настављена изузетно успешна сарадња са овом смедеревском установом образовања и науке.

Проф. др Горан Максимовић перфектно је беседио о поетичким идентитетима српске књижевности 18. и 19. века, проф. др Снежана Милосављевић Милић отклонила је многе недоумице у вези са књижевнотеоријским појмовима у наставном контексту, проф. др Данијела Поповић Николић упознала је наставнике са некадашњим и савременим приступима проучавању корпуса епских песама док је доц. др Александар Новаковић открио методичке концепте наставе српског као страног језика на почетку 21. века.

Изузетно предавање проф. др Снежане Божић приказало је методичке моделе обраде романа, проф. др Јелена Јовановић је надахнуто презентovala изазове и решења периодизације српске књижевности 20. и 21. века, а др Александра Јанић је говорила о специфичностима и употреби модалних глагола у српском језику. Са колегама из Подунавског округа мср Сузана Петровић је разменила искуства из наставне праксе о избору, употреби и прилагођавању уџбеника, дидактичко-методичког материјала и других извора знања.

Др Ивана Митић је пружила наставницима нова знања о усвајању морфосинтаксичких карактеристика српског као нематерњег језика у мултиетничком окружењу да би завршетак семинара протекао на најлепши начин уз предавање проф. др Бранимира Станковића о кинестетичкој, музичкој и интраперсоналној интелигенцији у настави.

Разноврсност приступа и тема из области лингвистике и књижевности, угодна радна атмосфера,

непосредност предавача и много позитивних утисака учесника допринели су да ово велико семинарско окупљање наставника српског језика и књижевности основних и средњих школа Подунавског округа буде на крају вредновано највишим оценама.

Изборна Скупштина Друштва Подунавског округа

Следећи начело да тим који добија не треба мењати, 17. априла на изборној Скупштини Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ наставници су једногласно поново указали поверење Миљани Кравић изабравши је за председника.

Људмила Вуковић ће и у наредном двогодишњем мандату вршити функцију заменика председника док су за потпредседнике изгласани Тајана Лазаревић Милошевић (Смедерево), Нада Вулићевић (Смедеревска Паланка) и Виолета Јаковљевић (Велика Плана). Олга Терзић је поново изабрана за секретара струковног удружења.

Посета промоцији монографије „Кључ од Косова”

Народна библиотека Смедерево је поводом обележавања 176 година свог постојања и рада 28. априла угостила проф. др Бошка Сувајџића. Промоцији његове монографије *Кључ од Косова* присуствовали су чланови нашег струковног удружења.

Кроз занимљиво, инспиративно предавање о косовској епизи, легенди и историји професор и песник Сувајџић подсетио нас је онога што смо, растрзани, збуњени и дезоријентисани, заборавили и потиснули – Косово је језгро нашег идентитета и културе, наша духовна тапија, срж нашег бића и вертикала српског народа.

Драгуљи нашег времена – чувари српског језика и књижевности

Велика сала Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању Смедерево била је испуњена до последњег места награђеним ученицима и наставницима 11. јуна када је Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ организовало традиционални свечани скуп поводом завршетка такмичарског циклуса школске 2021/2022. године. Стремећи циљевима постављеним на почетку рада Подружнице

Подунавског округа, по осми пут јавно смо похвалили знање, рад, залагање и ентузијазам које су ученици и наставници Смедерева, Смедеревске Паланке и Велике Плане исказали на такмичењима Друштва за српски језик и књижевност Србије упркос веома тешким околностима за наставу и такмичарске припреме током претходног периода пандемије опасног вируса.

Дипломама и вредним књигама награђено је 94 ученика (59 основаца и 35 средњошколаца) који су освојили награде на окружном нивоу такмичења из књижевности (*Књижевна олимпијада*) и на окружном нивоу такмичења из српског језика и језичке културе, али и њихови наставници који су их предано за такмичења припремали. Такође, похваљени су сви учесници, јер су уложени труд, упорност и мотивација исказани у

такмичарској борби, жеља да се научи више од предвиђеног програма наставе и учења важнији од сваке награде. На тај начин, у стресним друштвеним околностима у којима деца одрастају и сазревају, када, нажалост, девијантне појаве надјачавају истинске вредности, наше струковно удружење упутило је јавности једну лепу поруку – да је знање ипак најјаче оружје и да треба чувати српски језик као жилу куцавицу националног и културног идентитета.

Награде су ученицима доделили председница Миљана Кравић и Драган Петковић, директор ОШ „Димитрије Давидовић” у Смедереву, која је традиционално сваке године домаћин градских и окружних такмичења основаца. Уручене су захвалнице основним и средњим школама са којима наше Друштво организује такмичења у Подунавском округу, донаторима

књига и представницима медија који својим прилозима континуирано доприносе афирмацији ученичких успеха.

Скуп такмичара су својим глумачким умећем улепшали мали глумци, чланови драмске секције ОШ „Олга Милошевић” из Смедеревске Паланке, изводећи представу „Чаробна башта”, рађену према адаптираном тексту Григора Витеза, у режији Марије Јагличић, наставнице српског језика и књижевности, уз подршку Сање Дојчиновић, персоналног асистента.

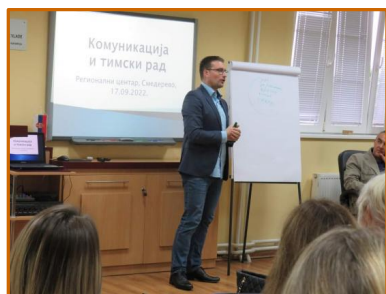
Јесење семинарске активности

Обука *Развијање комуникацијских вештина наставника, могућности тимског рада и међупредметна сарадња* означила је 17. септембра почетак јесењих семинарских активности нашег струковног удружења. На захтев наставника, одушевљених претходном реализацијом семинара, наши гости били су мр Милорад Дашић и мср Ненад Гутл који су својим занимљивим начинима презентовања садржаја, ведрином и сталном интеракцијом са учесницима поново успели да освоје симпатије публике.

Подсећајући на то да су комуникацијске вештине прве и основне за посао наставника и наводећи бројне примере из праксе, мр Милорад Дашић разменио је мишљења са учесницима обуке о учењу по моделу, одликама савременог

учења, проблемima организације nastave кроз тимски рад и међупредметној сарадњи као најсложенијем облику стицања знања. Према његовом мишљењу, вербална агресија је присутна свугде у јавном дискурсу, погубно је и дејство медија, али упркос лошим утицајима, сваки појединац треба да се труди да негује конструктивну комуникацију и културу дијалога.

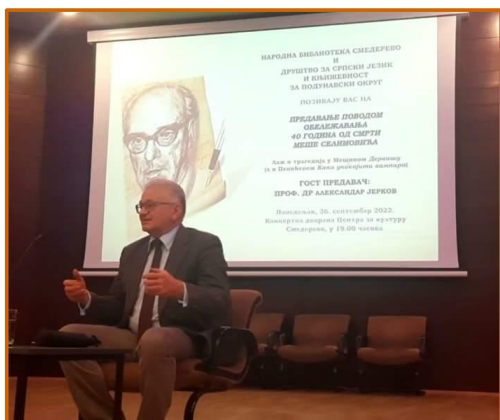

Говорећи о појму конфликта са психолошког и филозофског становишта, мср Ненад Гугл уверљиво је на примерима образложио како често међу људима уместо сарадње постоји надметање и негативна синергија. Човек троши време и енергију да оптужи или да се одбрани уместо да конфликт искористи за напредовање и да у њему види прилику за трансформисање сопствене личности. Поткрепљујући своју атрактивну беседу сликовитим многобројним примерима из књижевности, Гугл је посаветовао наставнике да у тумачењу књижевних дела не стрепе од аналогија и повезивања најразличитијих садржаја, макар и по цену промашаја будући да се једино таквим приступом богати личност ученика и развија њихово креативно и критичко мишљење.

Обележавање 40 година од смрти Меше Селимовића

Са жељом да утичу на развијање наклоности према књижевности међу ученицима, наставницима и другим групама грађана, Народна библиотека Смедерево и Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ обележили су кроз две активности значајну књижевну годишњицу – 40 година од смрти Меше Селимовића, писца *по чијим се делима може мудрије живети него по најбољим поукама филозофа или религије*.

У Центру за културу Смедерево 26. септембра проф. др Александар Јерков, књижевни критичар, антологичар, теоретичар и историчар књижевности, редовни професор на Филолошком факултету у Београду и директор Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, својим предавањем *Лаж и трагедија у Мешиним „Дервишу“ (а и Пекићевом „Како упокојити вампира“)* вешто је направио комплексан осврт на низ

књижевних и филозофских концепција ствараоца који је, следећи исламско наслеђе и недвосмислено јасно изражену вољу да себе препозна као Србина мухамеданске вере, жив у културноисторијским расправама постјугословенског друштва.

Говорећи о роману *Дервиш и смрт*, једној врсти лирске епопеје у којој је суочавање са сопственим животом, проф.

Јерков осветлио је питање трагедије кроз разумевање српске имажинације од епске песме *Зидане Скадра* до Пекићеве прозе и широк лук историје идеја од Хегела, преко Фридриха Диренмата, Рудолфа Штајнера, све до Џудит Батлер да би на крају спретно уочио – делима треба дозволити да воде дијалог једна са другима, треба им допустити да нас просветле. Књижевност је оно најбоље што је изнедрио српски народ, јер садржи мудрост сазнања светског историјског духа.

Вече 18. новембра, када је одржан књижевни сусрет са Весном Капор, добитницом награде *Меша Селимовић* у 2021. години за роман *Небо тако дубоко*, било је натопљено искреним емоцијама.

Након представљања целокупног стваралаштва ауторке мр Татјана Лазаревић Милошевић беседила је о награђеној књизи о људској боли, потресној лирској причи о стварној јунакињи Тари Сеници, повести о губитку и смрти.

Правећи путању ка Меши Селимовићу као сабеседнику у времену, чија је мисао да је емоција јача од факта и разума, једина универзална и вечна, књижевница Весна Капор је истакла да је роман овенчан наградом настао из потребе да се допре до другог, да се у овом веку пустошне буке осети срце другог човека.

Обука Друштва за српски језик и књижевност Србије у Смедереву

Добро креиран облик стручног усавршавања, који даје наставницима српског језика и књижевности низ конкретних савета и предлога за побољшање наставе, окупио је 26. новембра у Смедереву већину чланова нашег струковног удружења. Обуку *Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима*,

програм од јавног интереса, које решењем одобрава министар просвете, Друштво за српски језик и књижевност Србије је поред Београда реализовало у још неколико градова, а да се Смедерево није случајно нашло међу одабранима, доказује првенствено велика мотивисаност наставника за учењем, њихови похвални коментари о изванредним предавањима, као и квалитетна организација обуке по којој је наша подружница већ дуго надалеко препознатљива.

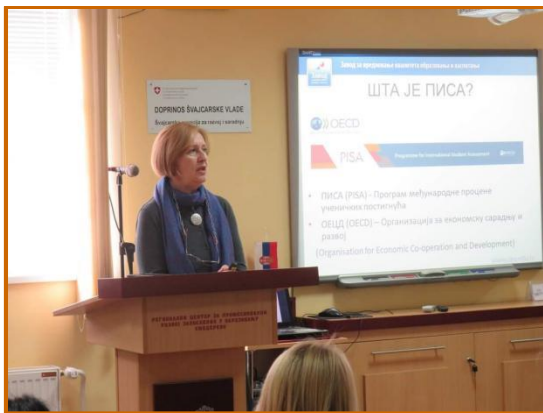
Правећи осврт на идеје лингвиста Прашког лингвистичког круга, Александра Белића, Богдана Поповића и других угледних српских научника, проф. др Александар Милановић изразио је мишљење да је српски језик пренормиран. Што више нормирамо, мање правила знамо, пречеста прописана дублетност сла-

би језичко осећање, а додатни проблем су архаизми и неологизми који су сведок тога да се језик стално мења.

Зналачки анализирајући проблеме у настави који настају тамо где норма није испратила живи језик, проф. Милановић дао је наставницима препоруке о начинима кретања кроз многе примере у сивој зони језичке културе. Уз упућивање на релевантну литературу, наставници су добили вредан савет – наши ученици не морају да знају обиље података о норми нити их треба превише оптерећивати објашњењима свих језичких недостатака и главоломки поред сувише обимних програма наставе и учења.

Ката Симић Мишић, руководилац Центра за испите Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, упознала је учеснике обуке детаљније са ПИСА

истраживањем у домену читалачке писмености под-
робно им појашњавајући
методе и облике питања
који се користе у овој међу-
народној процени ученич-
ких постигнућа. Читалачка
писменост обухвата шири
круг компетенција које
омогућавају разумевање,
коришћење, вредновање,
промишљање и уживља-
вање у текстове да би се
постигли лични циљеви, развила знања и потенцијали за активно уче-
ствовање у друштву, а према последњем извештају из 2018. године, наши
ученици су испод просека у овој области. Српски петнаестогодишњаци не
умеју да раздвоје битно од небитног у тексту, информације уочавају само

ако су експлицитно представљене, могу да препознају намере аутора једино уколико им је блиска тематика, успевају да успоставе једноставне корелације, али нису у стању да доносе сложеније закључке. Природа читања се знатно променила под утицајем развоја технологије, а од наставника се очекује да, упркос преобимним садржајима наставних програма, пронађу начин како да код деце развију вештину читања и разумевања прочитаног.

Проф. др Милан Алексић је сагледао пажљиво читање као основу за тумачења дела у настави. Кроз навођење примера из Андрићевих

приповедака и романа откривена су ситна, скривена места на којима нобеловац мајсторским поступцима представља своја размишљања о животу, појавама и људима.

У књижевним критикама много је погрешних тумачења настало на основу непознавања значења речи и површних интерпретација текста. Долажење до смисла дела, прелазак са спољашњег на унутрашњи приступ могућ је уколико

се тексту приступа студиозно и са промишљањем, те је проф. Алексић сугерисао наставницима како да ученицима помогну у анализи вишеслојности и разумевању подтекста до којег се допире пажљивим читањем.

Проф. др Зона Мркаљ, врсни методичар наставе српског језика и књижевности, кроз систематично конципирано предавање дала је изузетно корисне савете за развијање читалачких компетенција код ученика.

Упознајући најпре опширније наставнике са предвиђеним документима стандарда за крај другог и трећег циклуса образовања и васпитања, у којима се први пут наводи да се ученици обучавају за приступање тумачењу различитих не-

уметничких текстова укључујући нелинеарне текстове, дигиталне изворе и медијске садржаје, проф. Мркаљ је истакла да су битне ученичке вештине, а не познавање и репродукција чињеница. Од кључне је важности да уче-

нике научимо како да уче, а технике учења тичу се и техника читања.

Исти ученици у истом тексту не разумеју исте ствари, јер постоји рационално-интелектуални тип ученика, који критички приступа тексту, логички размишља, вешт је са речима и уме да аргументује своје мишљење, и функционално-прагматични ученик, који тражи у тексту

искључиво корисне информације. У настави се зато морају применити различити приступи, а притом наставник има слободу да процени и одабере садржаје из програма наставе и учења који ће му највише омогућити остваривање жељених исхода.

Презентована есејска питања, захтеви препознавања значења речи на основу контекста, проналажења информација, успостављања правилног распореда реченица представљају смислене предлоге професорке Мркаљ уз које ће наставници моћи лакше да уведу увежбавање активности читања у часове редовне, допунске и додатне наставе.

Сарадња са установама образовања и културе

Професионални приступ реализацији добро осмишљених активности, продуктивност, ажурност, свеколико залагање и неговање добрих међуљудских односа неке су од одлика рада Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ које су допринеле томе да наше струковно удружење буде веома поштовано у јавности, како на локалној територији, тако и у другим градовима.

Давно успостављена одлична сарадња са свим школама у округу, надлежном школском управом, установама образовања и културе наставила се и током 2022. године, а верујемо да ћемо и наредних година, заједно са старим и новим сарадницима, организовати још многе лепе догађаје о којима ће се дуго и похвално причати у Подунавском округу и шире.

Афирмисање рада у виртуелном домену

Захваљујући добрим сарадничким односима са локалним средствима информисања, активности наше организације се непрестано промовишу у јавности.

Препознатљивости и доброј репутацији доприносе хиљаде наставника, ученика и других поштовалаца нашег рада који прате редовно ажуриран сајт и Фејсбук страницу Друштва.

Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ

drustvosjpodunavskiokrug@gmail.com

<http://podruznicasd.blogspot.com/>

<https://www.facebook.com/drustvozasrpskijezikiknjizevnostzapodunavskiokrug/>

Обогаћујући постављене оквире рада новим замислима и иницијативама, залагаћемо се и наредних година за оснаживање наставника српског језика и књижевности и очување светле традиције Друштва за српски језик и књижевност Србије.

*Миљана Кравић, председник Друштва
за српски језик и књижевност
за Подунавски округ*

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ ЗА 2021/2022. ГОДИНУ

Друштво за српски језик и књижевност за Браничевски округ спровело је у току прошле године сва такмичења, из српског језика и језичке културе и књижевности („Књижевна олимпијада”), по календару Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Имали смо представнике и на Републичком такмичењу из српског језика у Тршићу и на *Књижевној олимпијади* у Сремским Карловцима, где је ученица првог разреда Пожаревачке гимназије Марија Рајковић, са ментором професорком Миленом Анђелковић освојила прво место. Што се тиче такмичења ученика основних школа, можемо се похвалити запаженим успесима ученица Основне школе „Доситеј Обрадовић” из Пожаревца, свих под менторством наставника Владана Гојковића и то: Анђелије Јанковић, друго место на *Књижевној олимпијади*, Лене Ковачевић, прво место на Републичком такмичењу из српског језика и Тее Ивановић, друго место, такође на Републичком такмичењу из српског језика у Тршићу. Ученик Војин Милошевић из Основне школе „Јован Цвијић” у Костолцу, под менторством наставнице Гордане Славковић, освојио је треће место на *Књижевној олимпијади* у Сремским Карловцима, ученица Јована Начић из Основне школе „Вук Караџић” из Пожаревца, под менторством наставнице Драгане Васовић, освојила је треће место на *Књижевној олимпијади*. Ученица осмог разреда Катарина Новаковић из Основне школе „Милош Савић” из Лучице, под менторством наставнице Милене Ђирић, освојила је друго место на *Књижевној олимпијади*. Ученица осмог разреда Катарина Дамњановић из Основне школе „Иво Лола Рибар” из Великог Градишта, са ментором наставником Весном Микић, освојила је треће место на Републичком такмичењу из српског језика у Тршићу.

Ученица Мануела Бумбешевић из Музичке школе „Стеван Мокрањац” из Пожаревца, са менторком професорком Маријом Запутил, освојила је треће место на такмичењу Друштва из књижевности за најбољи писмени задатак. Часопис „Развитак” Пожаревачке гимназије, са уредницом професорком Славицом Јовановић, освојио је друго место на такмичењу Друштва за најбоље средњошколске часописе.

Поводом 40 година од смрти писца Меше Селимовића, 20. октобра 2022. у Свечаној сали Пожаревачке гимназије проф. др Даница Андрејевић одржала је предавање о овом нашем великом писцу и његовом најзначајнијем роману. Било је то подсећање на тематски и идејни слој романа „Дервиш и смрт” и смисао тражења правде у свету у коме је нема; затим, о односу појединца према власти и злу у свету. Вечно питање тражења правде остаје као парадигма Селимовићеве личне и приповедачке заго-

нетке. Предавању су присуствовали наставници и професори основних и средњих школа Браничевског округа, као и заинтересовани ученици.

Славица Јовановић,
председник Друштва за српски језик и књижевност
за Браничевски округ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ КРАЉЕВО ЗА 2021/2022. ГОДИНУ

Претходна Годишња скупштина Друштва за српски језик и књижевност Краљево одржана је 4. септембра 2021, када је било присутно двадесеторо колега. Тада је усвојен Акциони план за 2021/22.

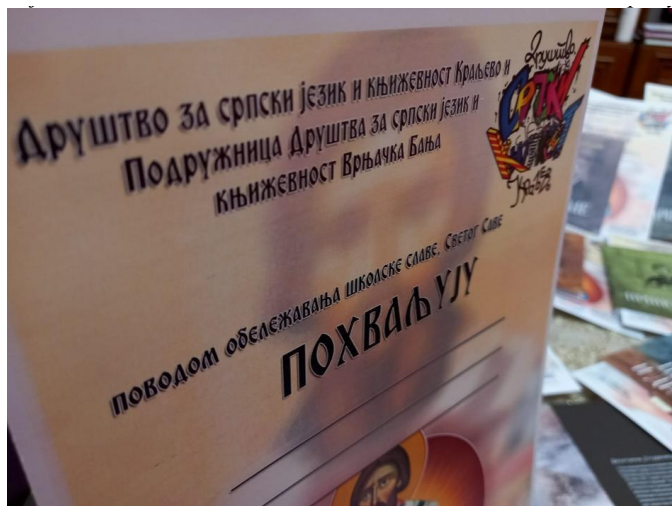
С обзиром на то да се и претходне године утицај пандемије осетио на свим пољима, тако се одразио и на поједине активности Друштва, планиране Акци-

оним планом. Међутим, истакли бисмо оно што смо успели да реализујемо, као и активности наших чланова:

1. литерарни конкурс поводом обележавања 80-годишњице Краљевачког октобра – *Непресушне сузе Краљевачког октобра* (у сарадњи са Културним центром „Рибница”);

2. литерарни конкурс поводом обележавања Дана Светог Саве – *Ал' је крепка воља моја, што ме ноћас вама води / да посветим живот роду, отаџбини и слободи;*

3. на 63. РЗС-у 2022. године Друштво за српски језик и књижевност Краљево имало је два представника: Ану Милуновић (радио-ница: *Развој критичког мишљења применом метода активне наставе – примери из непосредне наставе и онлајн*) и Марину Панић (*Е-мисија – ново рухо!*);
4. такмичења из српског језика и језичке културе, као и из књижевности спроведена су у сарадњи са школама домаћинима (окружни ниво из језика за основну школу: 96 ученика се такмичило у ОШ *Четврти краљевачки батаљон* због учешћа на другим такмичењима истог дана, те је додатна комисија, у саставу од 5 чланова – Ане Милуновић, Марине Панић, Сандре Рудњанин, Слађане Максовић и Наташе Распоповић, те тестове прегледала и резултате слала Друштву у Београд);

5. Друштво за српски језик и књижевност Краљево подржало је Иницијативу за увођење натпредметног статуса српског језика и књижевности, коју је Друштво за српски језик и књижевност Србије упутило Министарству просвете, науке и технолошког развоја;
6. ученици са територије Краљева учествовали су у марту 2022. године у избору најлепше речи српског језика, када се реч *праскозорје* нарочито издвојила;
7. Дан матерњег језика, Дан поезије, Дан књиге симболично су обележавани у различитим школама;
8. колегиница Славица Лекић из *Шумарске школе* Краљево је, у сарадњи са ОШ *Доситеј Обрадовић* из Врбе, приредила јавни час, као и едукативну изложбу у холу Дома војске поводом обележавања 24. маја, Дана Ђирила и Методија (назив изложбе: *Древна вера старих Словена*);

9. колегиница Марина Панић је изабрана за члана Националног просветног савета;
10. након двогодишње паузе, 28. маја 2022. реализован је једнодневни семинар у сарадњи са ИК „Едука” из Београда: *Интердисциплинарно тумачење књижевног дела у настави српског језика и књижевности у основним и средњим школама*;

11. реакредитован је једини семинар нашег друштва *Значај разумевања прочитаног*, чији су аутори колегинице Светлана Филиповић и Марина Панић.

„УПРАВЉАЊЕ ПОСТУПЦИМА (АДМИНИСТРАЦИЈА И ВОЂЕЊЕ)			
	Образовно креативни центар		413
553.	Значај разумевања прочитаног за образовни систем	Друштво за српски језик и књижевност Краљево	416
554.	Како организовати успешан час	Klett друштво за развој образовања	420
555.	Геогебра - геометрија и алгебра у 2D и 3D	Образовно креативни центар	
	Како да наставници помогну ученицима да буду	Друштво учитеља општина Велико Голубац	429
558.	Писмо	Едука БГД Друштво за унапређење образовања	430
559.	Педагошка документација није административни посао	Едука БГД Друштво за унапређење образовања	432
560.	УЧЕЊЕ УЧЕЊА	Klett друштво за развој образовања	439
561.	Добар задатак- пут до постигнућа кратко	Друштво учитеља Београда	445
562.	Претпоставке успешне наставе	Центар за примењену педагогију	446
563.	Ефикасна примена образовних ресурса	Едука БГД Друштво за унапређење образовања	448
564.	Образовне технологије: дигитални уџбеници и веб алати у настави	Klett друштво за развој образовања	450
565.	Самовредновање наставничких компетенција у функцији подршке носиоцима система за осигурање квалитета установе	Klett друштво за развој образовања	451
566.	Међупредметне теме као основ за међупредметни приступ настави и учењу	Klett друштво за развој образовања	453
567.	Формативно оцењивање	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању	476
568.	Знање у рукама	Центар за стручно усавршавање Кикинда	477
569.	Комуникација и групна динамика у образовању и учењу одраслих	Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду	479
570.	Подучавање којим се подстиче развој критичког и креативног мишљења	Образовно креативни центар	482

571.	Дигитално кроз наставу и учење	Савез учитеља Републике Србије	485
------	--------------------------------	--------------------------------	-----

Редовно се ажурира ФБ страница Друштва како би се допрло до што већег броја чланова и како би се информације брже шириле. Група тренутно броји преко 1000 чланова.

Сарадња са библиотекама, музејима, архивима, школама, школском управом, Градом, као и са осталим подружницама и удружењима везаним за неговање српског језика и књижевности по потреби је остваривана.

У Краљеву, 30. новембра 2022.

Наташа Распоновић,
председник Друштва

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК ЗЛАТИБОРСКОГ ОКРУГА ЗА 2022. ГОДИНУ

У фебруару, марту и априлу 2022. године реализоване су активности Подружнице у вези са одржавањем општинских и окружних такмичења из српског језика и језичке културе као и књижевности „Књижевна олимпијада” за основне и средње школе.

Школа домаћин такмичења из српског језика и језичке културе за основне школе била је „Прва основна” из Ужица, а за средње школе Гимназија „Свети Сава” из Пожеге. Окружно такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” за основне школе одржано је у ОШ „Стари град” у Ужицу, а за средње у Пријепољској гимназији. Координатор такмичења за основне школе била је Марина Петровић, професор српског језика и књижевности из ОШ „Емилија Остојић” из Пожеге, а за средње школе Марија Јеверичић, Гимназија „Свети Сава” из Пожеге.

У сарадњи са пожешком библиотеком и њеним библиотекарима лингвистичка секција Гимназије „Свети Сава” отворила је изложбу и тиме обележила Међународни дан матерњег језика, 21. фебруара. На постаментима око Цркве „Света Три Јерарха” постављени су постери на којима су истакнуте најчешће правописне грешке. Постери су садржали кју-ар кодове којима се, читавањем апликације на телефону, могу отворити видео-записи или игре које указују на одрђена правописна правила.

У Гимназији „Свети Сава” из Пожеге, 31. марта 2022, одржано је књижевно вече Радмиле Петровић, песникиње и бивше ученице школе организатора. О Радмилиној поезији као и о креативним радионицама чији је аутор говорио је и песник Звонко Карановић. Разговор са гостима вечери водио је Петар Матовић, песник и професор школе домаћина. Радмила је представила своју збирку песама *„Моја мама зна шта се дешава у градовима”*, која је у Србији продата у више од 7000 примерака, одговарајући на бројна питања публике. Овом збирком пружила нам је једну другачију слику села, не онакву на какву смо навикли. Дакле, сама збирка је отишла даље од речи у наслову „градови” и дотакла се саме сржи и душе градова и села, па и људи у њима. О свом опредељењу да пише поезију Радмила је рекла:

„Нисам ја била неко ко је планирао да буде песник, књижевник или тако нешто, просто то се догодило успут. Сретала сам људе од Звонка преко осталих професора креативног писања. На крају, свог уредника и издавача сам срела, као да ме поезија вукла да ме усрећи. Немам друго објашњење за све то. И ништа ме није усрећило као моја сопствена поезија.”

Поводом Светског дана књиге, али и као знак сећања на уништавање Народне библиотеке Србије у априлском бомбардовању, одржано је, 6. априла 2022, музичко-поетско вече *„Чезнем да ти кажем...”*. Организатори вечери су Техничка школа и Медицинска школа из Ужица, Сања Селаковић и Валентина Златановић Марковић, професори српског језика и књижевности. У програму су учествовали ужички средњошколци и студенти.

Организована су и два стручна скупа наставника српског језика и књижевности у организацији Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању, Ужице.

Први стручни скуп је одржан 14. априла 2022. године.

Излагачи и теме:

1. Оливера Шопаловић, Медицинска школа, Ужице: „Деспот Стефан Лазаревић у историји, народном предању и књижевности”;
2. Биљана Ваљаревић, Основна школа „Саво Јовановић Сирогојно”, Сирогојно: „Језичка карактеризација ликова у драми *Развојни пут Боре Шнајдера*”;
3. Марија Миловић, Економска школа, Ужице: „Ономастика српског поднебља (фитонимија, ојконимија)”;
4. Тања Зечевић, Основна школа „Алекса Дејовић”, Севојно: „Идеја љубави у роману *Тврђава* Меше Селимовића”.

Други стручни скуп наставника српског језика и књижевности одржан је 5. октобра 2022. године у просторијама Регионалног центра у Ужицу.

Оквирна тема скупа је „Књижевност у настави”.

Излагачи и теме:

1. Јагода Јеремић: „Поезија душе М. Ћуповића”;
2. Гордана Шмакић, Економска школа, Ужице: „Мотив жене у поезији српских модерниста”;
3. Бојана Петронијевић: „Приказ књиге *Лето када сам научила да летим* Јасминке Петровић”, Бајина Башта.

Марија Јевеичић,
председник Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА КОЛУБАРСКИ ОКРУГ ЗА 2021/2022. ГОДИНУ

Након готово две школске године у којима су се многе активности одлагале или брисале из планова, водећи пре свега рачуна о здрављу и заштити ученика и наставника, у протеклој школској години су се и активни наставника српског језика основних и средњих школа Колубарског округа полако вратили континуитету у раду и стварању. Подружница и даље ради без правне озваничености удружења услед територијалне разучености, али активни сарађују користећи могућности електронске комуникације која иначе постаје све заступљенија.

За Летопис издвајамо део активности оних који су и до сада били највреднији, али и најкреативнији, а међу њима свакако посебно место заузима Актив наставника за српски језик и књижевност Ваљевске гимназије. Били су домаћини такмичења из књижевности *Књижевне олимпијаде* и сарађивали са Друштвом за српски језик, Српском књижевном задргом, Филолошком и Карловачком гимназијом, Задужбином „Десанка Максимовић”, са Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић”.

На 63. Републичком семинару за професоре српског језика и књижевности од 21. до 23. јануара 2022. године ученицима и професорима српског језика и књижевности Ваљевске гимназије додељено је шест награда. Награде су освојене у свим категоријама. Првом наградом награђен је школски часопис „Гимназијалац”, који уређују Милица Ракић, ученица филолошког одељења IV-5, и професорка Данијела Голубовић. У редакцији је професорка Круна Глушац, руководилац новинарске секције. Другом наградом награђени су: лингвистичка секција и руководилац секције професорка Милена Петровић; литерарна секција и професорка мр Милена Милисављевић; часопис лингвистичке секције „Наша реч” који уређују Ленка Николић III-4 и професорка Милена Петровић. Награђен је и писмени задатак ученице Марије Урошевић III-6 (ментор професорка Милена Петровић).

На 25. Књижевним сусретима „Гордана Брајовић” у Алексинцу, Марија Урошевић III-6 освојила је другу награду за прозу (ментор проф. Милена Петровић). За најбољи школски часопис у категорији средњих школа проглашена је продукција ученика Ваљевске гимназије – „Гимназијалац”, „Наша реч”, Алманах литерарне секције „Десанка Максимовић”.

Др Вера Ваш, професорка Ваљевске гимназије која је од 27. септембра 2021. године у пензији, награђена је за високи степен стручности, методичке и педагошке обучености за рад, као и за изузетан успех у припремању ученика за Републичко такмичење из књижевности за најуспешније

писмене задатке ученика средњих школа поводом тридесетогодишњице овог такмичења Друштва за српски језик и књижевност.

Ове године обележене су три јубиларне деценије Поетског конкурса „Десанка Максимовић” у организацији Ваљевске гимназије и Српске књижевне задруге. Представљена је збирка прошлогодишњег победника Константина Филиповића, тада ученика Ваљевске гимназије, а у школској 2021/22. године ученика Карловачке гимназије. Победник тридесетог Поетског конкурса је Миомир Милосавац, ученик Гимназије „Светозар Марковић” из Новог Сада. Финалиста овогодишњег конкурса је и ученица Ваљевске гимназије Андријана Матић IV-5.

У оквиру прославе 151. годишњице Ваљевске гимназије, 29. 11. 2021. године уприличен је књижевни сусрет са песником Матијом Бећковићем и писцем Радованом Белим Марковићем. Представљен је Зборник ђачких радова о Радовану Белом Марковићу. Организована је и размена лите-рарних секција Карловачке, Филолошке и Ваљевске гимназије. Мултимедијалним програмима обележено је шездесет година од уручења Нобелове награде Иви Андрићу. Радионицама „Колективно читање Достојевског” обележено је 200 година од рођења Фјодора Михаиловича Достојевског. Са циљем повезивања наставних и ваннаставних садржаја, а поводом 5. фебруара, дана рођења Романа Ингардена (1893–1970), у школској библиотеци разговарало се о феноменолошком приступу књижевности.

У сарадњи литеарне, лингвистичке, рецитаторске и новинарске секције приређен је час „Језику на дар” поводом Међународног дана матерњег језика. Секција се придружила акцији „Читајмо гласно”, коју пети пут организује Друштво школских библиотекара Србије у част обележавања Националног дана књиге.

Са секцијом за француски језик, у част 21. марта, Светског дана поезије и Недеље франкофоније, организоване су радионице посвећене очувању природе. Дан поезије био је и повод да се подржи акција прикупљања и даривања књига, чији је иницијатор ОШ „Војвода Мишић” из Пецке. У сусрет Међународном дану књиге за децу и јубилеју стогодишњице рођења Душка Радовића реализована је књижевна радионица „Замислите Душана Радовића”.

Од 11. до 15. априла 2022. текли су *Доситејеви дани*, обogaћени изложбама, филмским маратоном, јавним читањима Доситеја. Музичко-сценским програмом 19. априла показана је рецепција јединствене књиге мр Јованке Божић „ЕНЛЕРЕ – Википедије из Ваљева”. Дан књиге и ауторских права, 23. април, обележен је разменом електронских књига и прилога о читању. Млада песникиња Јелена Јеремић (1995), некадашња ученица школе, гостовала је у мају 2022. године.

Забележени су значајни резултати на многобројним такмичењима и литерарним конкурсима. Издајамо само републичке награде. На Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе најуспешнија је била Ленка Николић III-4, која је освојила прво место (ментор професорка Милена Петровић). На републичкој *Књижевној олимпијади* награђене су Дуња Максимовић VII-1 за освојено треће место (ментор професорка Сандра Софронић) и Милица Живанић VIII-1, која је освојила друго место (ментор мр Милена Милисављевић). Задужбина „Доситеј Обрадовић” доделила је прву награду Вањи Миливојевићу. На конкурс „Бескрајно плаво Коло” Српске књижевне задруге уручена је прва награда Миони Рабасовић III-8 за песму „Тајна творења”, а трећа награда у категорији радова са темом о традицији СКЗ Теодори Митровић IV-3 за есеј „Зашто волим српски језик”. Првом наградом на конкурс Покрета горана Србије вреднован је прозни рад на тему „Моја три дрвета” Неде Петровић I-2. На 19. републичком литерарном конкурс „Вуково звоно” прва награда за кратку причу „Шели” додељена је Јелени Перић IV-6. Прича је друго-награђена на 4. Фестивалу средњошколске кратке приче у Врбасу који је расписала Гимназија „Жарко Зрењанин”. На другом литерарном конкурс Српске књижевне задруге „Бескрајно плаво Коло” Вања Миливојевић II-1 освојио је другу награду за песму на тему „Породица и савремени свет”. Учесници Републичког такмичења рецитатора „Песниче народа мог” били су Петар Ускоковић I-2 и Мина Симић I-2 (ментори: професорке Вида Никић и Сандра Софронић).

Током лета, ученици Ваљевске гимназије пратили су „Догађања у дворишту”, књижевне трибине које организује Матична библиотека „Љубомир Ненадовић”, и ширили акцију Српске књижевне задруге „Повратак читању и ћирилици”.

Годинама већ посебно место међу активима Колубарског округа заузима Актив наставника српског језика и књижевности основне школе у Осечини и њена лингвистичка секција. У Осечини је пре три године основан Образовно-васпитни центар „Браћа Недић”, који је објединио основну и средњу школу. Његови ученици успешно учествују на свим такмичењима из српског језика и књижевности. Највише успеха и у претходној години традиционално је имала Лингвистичка секција професорке Драгице Пуљезевић.

Секција сваке године обележава Европски и Светски дан језика програмом у Народној библиотеци. У свом раду секција се бавила Законом о језичкој родној равноправности, као и преписком ученика и наставника за време онлајн наставе. За свој рад секција је освојила друго место на Републичком такмичењу лингвистичких секција основних школа.

Лингвистичка секција у Народној библиотеци у Осечини

Стручно веће наставника српског језика и књижевности ОШ „Миле Дубљевић” из Лајковца чине: Анђелка Адамовић, Александра Чолаковић Нинковић, Душица Милосављевић, Зорана Марковић, Лидија Марић Јовановић, Сања Тодоровић и Соња Миловановић. Чланице Стручног већа су током школске 2021/2022. године биле врло активне и креативне.

Душица Милосављевић учествовала је у процесу снимања ТВ часова за 8. разред у улози супервизора, у пројекту Државне матуре у улози прегледача и руководилац је „Читалачког клуба” у оквиру акције „Читалачки маратон” ИК „Клет” већ пету годину заредом.

Сања Тодоровић годинама успешно ради, између осталог, са децом мигрантима у ИО Боговађа у настави и у оквиру различитих међународних пројеката. Ове школске године њен рад *Оперативни план за тему 'Човек (појединац) у вихору рата'* изабран је као пример добре праксе у оквиру семинара „Развој кључних компетенција за целоживотно учење и општих међупредметних компетенција” и објављен на сајту „IQ Иницијатива за квалитетно учење”.

Соња Миловановић руководилац је „Читалачког клуба” у оквиру акције „Читалачки маратон” ИК „Клет” већ пету годину заредом. Годинама у оквиру подмлатка Црвеног крста наше школе организује приредбе и хуманитарне акције. Дугогодишњи је руководилац драмске секције „Весела дружина”, са којом је реализовала приредбе у оквиру хуманитарних акција и програме за Савиндан и Дан школе. Од прошле године један је од руководилаца литерарне секције „Разиграно перо” са којом је ове године по други пут освојила награду на Републичком такмичењу литерарних секција основних и средњих школа Србије. Током школске 2021/2022. године са ученицима је реализовала радионице: „Прођимо Европом”,

поводом Европског дана језика; „Описмени се”, поводом Међународног дана матерњег језика...

Лидија Марић Јовановић годинама успешно сарађује са Интернет часописом за подстицање дечјег стваралаштва „Табла”. Ове школске године њен рад *Оперативни план за тему 'Развој српског књижевног језика'* изабран је као пример добре праксе у оквиру семинара „Развој кључних компетенција за целоживотно учење и општих међупредметних компетенција” и објављен на сајту „IQ Иницијатива за квалитетно учење”. Више од деценије руководиоца је једне од најуспешнијих литерарних секција Србије „Разиграно перо” са којом је ове године по осми пут освојила награду на Републичком такмичењу литерарних секција основних и средњих школа Србије. Током школске 2021/2022. године са ученицима је реализовала радионице и изложбе: „Препознај језик”, поводом Међународног дана матерњег језика; „Препознај песника”, поводом Светског дана поезије; низ радионица и изложбу поводом 100-годишњице рођења Васка Попе. Од ове године члан је и Института за модерно образовање и *InspirED teachers club*.

Литерарна секција „Разиграно перо” трећу годину заредом победник је Републичког такмичења литерарних секција основних и средњих школа Србије. Руководиоци секције Лидија Марић Јовановић (осми пут) и Соња Миловановић (други пут) награђене су за менторски рад са ученицима и стручно вођење секције наградом „Проф. др Слободан Ж. Марковић”.

Осим треће победе на републичком такмичењу, „Разиграно перо” је школску годину завршило са 57 награда и похвала на различитим локалним, републичким и међународним литерарним конкурсима, што је својеврстан „лични рекорд” литерарне секције. Награђивано литерарно стваралаштво није једини успех „Разиграног пера”, јер су се, поред развијања литерарног талента и учествовања на литерарним конкурсима и фестивалима, бавили и проучавањем књижевних дела, осмишљавањем и реализацијом различитих креативних радионица, обележавањем значајних празника посвећених важним датумима књижевности и културе (Европски дан језика, Савиндан, Национални дан књиге, Светски дан поезије, Светски дан књиге и ауторских права, Дан сећања на Доситеја Обрадовића...), прослављањем књижевних јубилеја (Рођендан Душка Радовића, 60 година Нобелове награде Иве Андрића...), организовањем изложби и учествовањем у културном животу школе, а ученици су по петом пут учествовали и у раду Међународног дечјег жирија „Табла Феста”. Рад литерарне секције се, осим у учионици, одвијао и у школском амфитеатру, библиотеци, на Фејсбуку, Виберу и Гугл учионици.

Поред свега наведеног, много енергије уложили су и у јавно представљање рада у школи и ван ње. Објављено је 26 поетских радова чланова литерарне секције у различитим збиркама песама и на интернет порталима који негују децје стваралаштво.

Чланови „Разиграног пера”

И Актив наставника српског језика и књижевности ОШ „Владика Николај” из Ваљева посебно истиче активности у оквиру литерарне секције. Највише пажње је посвећено самосталном литерарном стваралаштву ученика и представљању истих.

У протеклој школској години у оквиру школе покренут је литерарни конкурс на тему „Све боје мог детињства”, а 1. јуна су проглашени и награђени најбољи радови. Прво место освојила је Марта Маријановић, ученица семог разреда, а друго место Јована Гајић, такође ученица седмог разреда.

У сарадњи са Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић” из Ваљева, од марта 2022. године покренута је манифестација „Сусрети литарарних секција”. У Музеју завичајних писаца 13. марта су изложени и читани радови ученика Лазара Ћосића, Јелене Митровић и Марте Маријановић. Следећи сусрет био је организован у школи 13. априла, када је

уприличен пригодан програм у сарадњи са наставником Музичке културе, Николом Јевтићем, и са ученицима Музичке школе „Живорад Грбић” који похађају обе школе. Литарарне радове изабраних ученика из шест ваљевских основних школа читали су сами аутори, а у холу школе изложени су сви пристигли литерарни радови заинтересованих ученика. Програм су, поред наставника и родитеља, пратили и представници матичне библиотеке. У новој школској години у сарадњи са наставницом историје, Јеленом Павловић, која је организовала програм поводом Дана примирја у Првом светском рату, дат је допринос обележавању овог државног празника од стране наставника српског језика и књижевности. Два ученика су рецитовала песме, а представљено је и учешће и страдање песника Милутина Бојића и Владислава Петковића Диса у Првом светском рату. Наставница ликовне културе је такође употпунила програм излагањем о Надежди Петровић и изложбом ученичких радова, портрета поменуте сликарке. Приредба је изведена 17. новембра у присуству ученика, наставника и родитеља.

Стручно веће српског језика и књижевности Медицинска школа „Др Миша Пантић” Ваљево организовало је учешће својих ученика на конкурсима: „Др Драгиња Бабић”, литерарном конкурс часописа „Акт”, конкурс СКЗ „Бескрајно плаво Коло”, литерарном конкурс „У част српског златоуста”, затим на Десанкиним данима.

Стручно веће за српски језик Треће основне школе из Ваљева издваја из свог Извештаја о раду Културно-едукативни пројекат „Рат времена” и издавање збирке песама Стефана Арсенијевића, затим рад на школском часопису „Искре”, литерарни конкурс на тему „Бирам живот” (у оквиру Здравих стилова живота) и литерарни конкурс на тему „Ја сам ученик Треће школе” (поводом Дана школе).

Актив наставника српског језика и књижевности ОШ „Сава Керковић” из Љига у протеклој години посебну пажњу је посветио јубилеју 60 година од уручења Нобелове награде Иви Андрићу и у сарадњи са Градском библиотеком Љиг постављени су плакати са QR кодом презентације о животу и раду писца, као и инфо-стуб испред кабинета српског језика.

Дана 22. маја 2022. ученици школе су учествовали у програму посвећеном песнику Миловану Данојлићу, који је подигао цркву задужбину у свом родном селу Ивановци, а која слави пренос моштију Светог Николе. Тога дана брдо Камаљ где се црква налази претвара се у „Качерски Парнас”, јер га годинама походе песници и ту држе беседу и рецитују своје стихове. Протеклих 15 година овде су се сабирали Тиодор Росић, Мошо Одаловић, Љубивоје Ршумовић, Мирослав Максимовић, Милисав Тешић, Драган Лакићевић, Матија Бећковић, Драган Хамовић, Рајко Петров Ного и други.

Песник Милован Данојлић са М. Бећковићем и учесницима програма испред своје задужбине

Овог 22. маја гост је био песник Ђорђо Сладоје, а ученици ОШ „Сава Керковић” су говорили стихове завичајног песника Милована Данојлића и госта Сладоја.

проф. Маријана Неговановић Обрадовић,
Председник Подружнице

ПОДРУЖНИЦА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ БОРСКОГ ОКРУГА ЗА 2022. ГОДИНУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Борског округа ради тек две године. Током 2022. године Подружница је реализовала (или помогла у реализацији) више активности:

- организација и спровођење општинског и окружног нивоа такмичења из језика и језичке културе за ученике основних школа;
- организација и спровођење општинског и окружног нивоа такмичења из језика и језичке културе за ученике средњих школа;
- организација и спровођење општинског и окружног нивоа такмичења *Књижевна олимпијада* за ученике основних школа;
- организација и спровођење општинског и окружног нивоа *Књижевна олимпијада* за ученике основних школа;

- лингвистичка секција ОШ „3. октобар” Бор је освојила прво место на Републичком такмичењу лингвистичких секција основних школа;
- Саша Чорболоковић, проф. српског језика, осмислио је и водио радионицу „Како се лапсуси и досетке могу користити у настави српског језика и књижевности у основној школи” на *Републичком зимском семинару*;
- отворена је Фејсбук страница како би рад Подружнице био видљивији, а планиран је и сајт који ће пратити рад, резултате, али и бројне активности основних и средњих школа у Бору, Мајданпеку, Кладову и Неготину;
- било је и резултата на такмичењима (српски језик и језичка култура: Неда Илић (7. разред, 1. место, ментор Гордана Остојић, ОШ „3. октобар” Бор; Магдалена Радуцић (8. разред, ОШ „Бранко Перић” Рудна Глава, ментор Катарина Трујановић; 3. место, Анђела Колар (4. разред, Гимназија „Бора Станковић”, Бор, ментор: Слађана Радосављевић Ђошић)).

Саша Чорболоковић,
председник Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА РАСИНСКИ ОКРУГ ЗА 2022. ГОДИНУ

Подружница Расинског округа започела је ову календарску годину бројним активностима везаним за Дан школске славе – Светог Саву. Професори српског језика у свим школама на територији Расинског округа посвећују велику пажњу овом празнику. Припремају се свечане академије, јавни часови, књижевни конкурси и друти културно-уметнички програми поводом Светосавске недеље. Циљ свих активности је истицање значаја образовања и суштинских вредности наше културе. Ученици јачају своје способности за јавне наступе, неговање књижевног талента и стваралачког потенцијала.

Град Крушевац годинама организује литерарни конкурс у сарадњи са Центром за стручно усавршавање. Циљ нам је да наредне године овај конкурс проширимо на све школе Расинског округа. Конкурс се реализује у две категорије: једна категорија намењена је ученицима основних школа, а друга ученицима средњих школа. Професори прегледају радове и додељују се по три награде за сваку категорију. Награде су захвалнице и

књиге, а неки ученици за посебан допринос добијају похвале. Читају се најбољи радови, а све је пропраћено медијском подршком.

Фебруар месец посвећен је Дану матерњег језика 21. 2. 2022. Све школе организују интердисциплинарне часове, изложбе, калиграфске радионице у славу језика и писма. Ученици припремају презентације, рецитију поезију и читају есеје посвећене језику и писму. Све ове активности буде свест о значају неговања и чувања матерњег језика и других традиционалних обележја.

Март – месец српског језика обележен је у свим школама различитим културним активностима, укључивањем ученика у научно-истраживачки рад у области лексикографије и лексикологије. Занимљиве су биле акције неких професора који су подстакли ученике да стварају сопствени речник најлепших речи. Речи су читане и тумачене, а посебно су били занимљиви радови ученика о архаизмима и историзмима.

Подружница је успешно реализовала општинска и окружна такмичења за ученике основних и средњих школа Расинског округа из српског језика и језичке културе и *Књижевне олимпијаде*. Као и претходних година имали смо учеснике на републичким такмичењима, а као и освојена прва места. Чланови Подружнице учествовали су активно на такмичењима; организовали су комисије за дежурство и прегледање радова.

Награде на републичким такмичењима освојили су ученици и професори.

Књижевна олимпијада:

- Анђела Трифуновић, ученица седмог разреда ОШ „Раде Додић” Милутовац, за освојено 1. место (ментор Марија Илић);
- Бојана Бишевац, ученица осмог разреда ОШ „Мирко Томић” Обреж, за освојено 2. место (ментор Александар Ђорђевић);
- Катарина Дисаћ, ученица седмог разреда ОШ „В.С. Корчагин” Крушевац, за освојено 3. место (ментор Ружица Павловић);
- Даница Ђокић, ученица осмог разреда ОШ „Доситеј Обрадовић” Крушевац, за освојено 3. место (ментор Марина Лукић);
- Лана Митровић, ученица осмог разреда ОШ „Доситеј Обрадовић” Ћићевац, за освојено 3. место;
- Ана Крстић, ученица осмог разреда ОШ „Ј. Ј.Змај” Брус, за освојено 3. место (ментор Сања Стојановић);
- Анђела Бујић, ученица другог разреда Медицинске школе у Крушевцу, за освојено 1. место (ментор Весна Пешић);
- Вукан Божовић, ученик трећег разреда Гимназије Крушевац, за освојено 2. место (ментор Душица Добродолац);
- Даница Стевановић, ученица другог разреда Гимназије Крушевац, за освојено 2. место (ментор Слађана Дамњановић);

- Јана Трифуновић, ученица првог разреда Гимназије „Вук Караџић” у Трстенику, за освојено 3. место (ментор Гордана Миљковић);
- Јован Петковић, ученик трећег разреда Гимназије Крушевац, за освојено 3. место (ментор Гордана Зајић)

Српски језик и језичка култура:

- Милан Јешић, ученик осмог разреда ОШ „Драгимир Марковић” Крушевац, за освојено 2. место (ментор Дејан Андрејић);
- Буђина Ђорђевић, ученица седмог разреда ОШ „Јован Курсула” Варварин, за освојено 3. место (ментор Лидија Илић);
- Љубица Јовановић, ученица седмог разреда ОШ „Нада Поповић” Крушевац, за освојено 3. место (ментор Марија Анђеловић);
- Миона Анђелковић, ученица седмог разреда ОШ „В. С. Корчагин” Крушевац, за освојено 3. место (ментор Ружица Павловић);
- Дуња Блажић, ученица првог разреда Медицинске школе Крушевац, за освојено 2. место (ментор Гордана Зајић);
- Доротеја Бошковић, ученица првог разреда Гимназије Крушевац, за освојено 3. место (ментор Душица Добродолац);
- Маша Андрејић, ученица првог разреда Политехничке школе Крушевац, за освојено 3. место (ментор Александра Милетић);
- Алекса Христов, ученик трећег разреда Гимназије Крушевац, за освојено 3. место (ментор Станислава Арсић).

Поводом Дана словенске писмености у Народној библиотеци Крушевац стручно предавање о значају неговања писмености одржао је професор др Вељко Брборић.

Предавању су присуствовали професори и ученици наших средњих школа, као и чланови лингвистичке секције Гимназије Крушевац.

Састанак Подружнице организован је 20. 5. 2022. Разговарало се о резултатима такмичења, завршном испиту и најављен је литерални конкурс у оквиру пројекта „У њиховим патикама” који се бави ксенофобијом и подизањем свести одговорности друштвене заједнице према мигрантима и избеглицама. Професори су изнели своја искуства у раду са децом из Кине, Украјине и Русије. Конкурс је реализован у септембру и обухватио је ученике основних школа од 5. до 8. разреда и ученике средњих школа Расинског округа.

Конкурс је реализован у сарањи са Центром за стручно усавршавање Крушевац.

Пристигло је 57 радова, а жири је одлучио да награди 5 радова ученика основних школа и 6 радова у категорији средњих школа. Награђени ученици добили су захвалнице и вредне књиге. Свечаном уручењу награда присуствовали су предметни професори и ученици. Награђени ученици прочитали су радове који показују да су ученици свесни терета избеглиштва и миграције.

Поштовани,

Центар за стручно усавршавање Крушевац у сарадњи са Подружницом Друштва за српски језик и књижевност Расинског округа расписао је литерарни конкурс. Конкурс је део активности пројекта „U njihovim patikama“, који се реализује под покровитељством Министарства просвете и UNHCR-а Србије, а има за циљ буђење свести о тешком положају миграната, избеглица и свих осталих људи који су били приморани да напусте своју земљу и дом.

Теме за ученике основних школа: од петог до осмог разреда.

- „У њиховим патикама“
- „Племенитост и хуманост не познају границе“
- „Пут је дуг, а земља тврда“

Теме за ученике средњих школа.

- „Живот спакован у избегличком ранцу“
- „Љубав чувам у фотографијама“
- „Има сеоба. Смрти нема“

Комисија у саставу: Јелена Вујичић, Слађана Ј. Блажевска, Александра Живадиновић, Владица Радојевић и мр Душица Добродолац прегледала је приспеле радове и донела једногласну одлуку у погледу оцене кандидата.

Награду су освојили у категорији **основних школа:**

- **Круна Томашевић**, ученица ОШ „Драги Макић, Бошњане
- **Антонина Крстић**, ученица ОШ „Јован Курсула“, Варварин
- **Татјана Гашић**, ученица ОШ „Јован Поповић“, Крушевац
- **Вера Вељковић**, ученица ОШ „Јован Поповић“, Крушевац
- **Урош Лукић**, ученик ОШ „Кнез Лазар“, Велики Купци

у категорији **средњих школа:**

- **Катарина Рајчић**, ученица Гимназије, Крушевац
- **Ема Бургић**, ученица Медицинске школе, Крушевац
- **Јован Јовановићу**, ученик Гимназије, Крушевац
- **Емилија Павловић**, ученица Гимназије, Крушевац
- **Зорана Милановић**, ученица Хемијско-технолошке школе, Крушевац
- **Павле Павловић**, ученик Гимназије, Крушевац

Уручење пригодних награда биће организовано у **петак 07.10.2022. године** са почетком у **13 сати** у Центру за стручно усавршавање Крушевац. Молимо вас да обавестите награђене ученике, њихове родитеље и предметне наставнике да присуствују свечаном чину доделе награда.

С поштовањем,

Центар за стручно усавршавање Крушевац и

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Расинског округа

Све школе обележавају Европски дан језика 26. септембар. Ове године истичемо јавни час посвећен овом дану у Гимназији „Вук Караџић”, Трстеник. Ученици су организовали квиз, изложбу и презентације на тему језичке разноликости.

Професорке српског језика и књижевности Гимназија – Трстеник

Стручно усавршавање професора настављено је семинаром „Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима” у Центру за стручно усавршавање Крушевац, 19.11.2022.

Програм је одобрен од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, под бројем 610-00-00644/6/2022-07 на листи програма од јавног интереса, које решењем одобрава министар.

Акценат овог занимљивог семинара био је на језичкој култури и функционалној писмености. Предавања су одржали професори Филолошког факултета у Београду: др Весна Ломпар, председник Друштва за српски језик и књижевност, др Славко Петаковић, заменик председника Друштва, др Весна Николић и др Валентина Илић.

Комуникација на матерњем језику једна је од кључних компетенција, како је наглашено, а обука је била прилика да се сви подсетимо да је „језик хранитељ народа”!

У понедељак 28. новембра 2022. године ученици 6. и 7.разреда ОШ „Јован Поповић” са наставницом српског језика и књижевности Тамаром Милутиновић, извели су приредбу посвећену јубилеју Душана Радовића. Овом приликом изведени су кратки прикази радио-драме „Капетан Џон Пиплфокс”, рецитал и дечије омиљено дело „Замислите, децо”. Драмске приказе пратио је и краћи текст о биографији омиљеног писца за децу. Програму су присуствовали прваци ове школе који су, обрадовани позивом, несебично подржали старије другаре и на самом крају приредбе заједно заиграли свима познату игру „На слово, на слово”.

Ученици ОШ „Јован Поповић” у драмском наступу у част Душку Радовићу

Професори Расинског округа, поред наставних, баве се и ваннаставним активностима, научно-истраживачким радом, али и писањем поезије и прозе. Ове године посебно ћемо издвојити неколико песника: Сашу Војиновића, Владицу Радојевића, Љиљану Павловић Ђирић. Они су претходне године били најактивнији, али и други наставници негују књижевна стваралаштва.

Активност драмских секција препознатљива је на јавним часовима поводом значајних датума за локалну заједницу, школу и државне празнике.

У Крушевцу се сваке године реализује *Тин фест* у организацији Културног центра. Такмиче се драмске секције средњих школа са територије Града Крушевца. Ова манифестација је изузетно значајна за развој драмских и реторичких вештина ученика. Представе припремају професори српског језика који воде драмске секције у школама. Манифестација је изузетно омиљена и посећена. Ове године реализован је 15. Фестивал средњошколског театра. Доделом награда за најбољу представу, глумца, избор теме и остало подстиче се тимски рад и стваралачки потенцијал ученика.

Све набројане активности, поред неговања српског језика и књижевне културе, имају за циљ оснаживање ученика за одговоран однос према себи и друштвеној заједници.

Новембар, 2022. Крушевац

проф. Душица Добродолац

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА ЈУЖНИ БАНАТ: КОВИН, ПЛАНДИШТЕ, БЕЛА ЦРКВА, ВРШАЦ ЗА 2022. ГОДИНУ

Почетком априла 2022. године основана је Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије у Јужном Банату. Подружница обухвата општине: Ковин, Пландиште, Белу Цркву и Вршац.

Оснивање Подружнице се показало као велика потреба. Основана је на иницијативу и ангажовање Маше Вулетић, професорке српског језика и књижевности из Ковина и Душана Симића, професора српског језика и књижевности из Баваништа. Оснивање Подружнице је текло уз сталну комуникацију и договор са представницима Друштва, на првом месту са Сашом Јефтићем.

Током полугодишњег постојања координирали смо у организацији свих нивоа такмичења, обавештења Друштва и других потреба. На општинским нивоима колеге су размењивале своја искуства на појединачним састанцима. Комуникација се обавља електронски и преко друштвених мрежа. Организација и реализација окружног, а претходно општинског такмичења била је поверена Основној школи „Ђура Јакшић” из Ковина. Окружно такмичење је изискивало већу ангажованост на свим пољима, па су сараднички учествовале и колеге из Основне школе „Бора Радић” из Баваништа. Окружно такмичење из књижевности *Књижевна олимпијада* одржано је у Основној школи „Младост” у Вршцу. Основна школа „Бора Радић” била је домаћин традиционалне манифестације „Дани ћирилице” у мају ове године.

Током године обележени су важни датуми – 60 година од Андрићеве Нобелове награде, 100 година од рођења Иве Андрића (угледни час у градској библиотеци у Ковину, Основна школа „Ђура Јакшић”, М. Вулетић), Европски дан језика – 26. септембар (Дунав нас спаја – пројектни тематски рад ученика осмих разреда, Основна школа „Ђура Јакшић”, Ковин, М. Вулетић), 100 година од рођења Душка Радовића – учешће на литерарном конкурс Радовићев венац, рад објављен у Зборнику, угледни час: Капетан Џон Пиплфокс, 5. разред Основна школа „Ђура Јакшић” Ковин, М. Вулетић, радио-драма: *Како су настале ружне речи*, драмска секција Основне школе „Ђура Јакшић” Ковин, М. Михајлов Ђорђевић. Обележен је и Доситејев дан у априлу. У Основној школи „Јован Јовановић Змај” Ковин одржан је крајем новембра Мали сајам књига. Гости су били писци за децу и издавачи уџбеника.

Сви чланови подружнице континуирано обележавају у својим градским и сеоским срединама важне датуме у календару, а чланке објављују у локалним медијима и на сајтовима школа. Понеки пример добре праксе нашао се и у „Просветном прегледу”.

У сарадњи са Центром за културу Ковин организовано је општинско, а затим и окружно такмичење „Песнице, народа мог”. У сарадњи са Подружницом из Панчева у децембру је организован и реализован стручни акредитовани бесплатни семинар: „Превазилажење проблема у настави српског језика и књижевности у различитим модулима” (предавачи В. Ломпар и З. Мркаљ).

Дан посвећен Иви Андрићу

На хиљаде разних језика у најразличитијим условима живота из века у век, од древних патријархалних причања у колибама, поред ватре, па све до дела модерних приповедача који излазе у овом тренутку у великим светским центрима, испреда се прича о судбини човековој коју без краја и прекида причају људи људима. Начини и облици тог причања смењују се са временом и приликама, али потреба за причом и причањем остаје, а прича тече даље и причању нема краја.

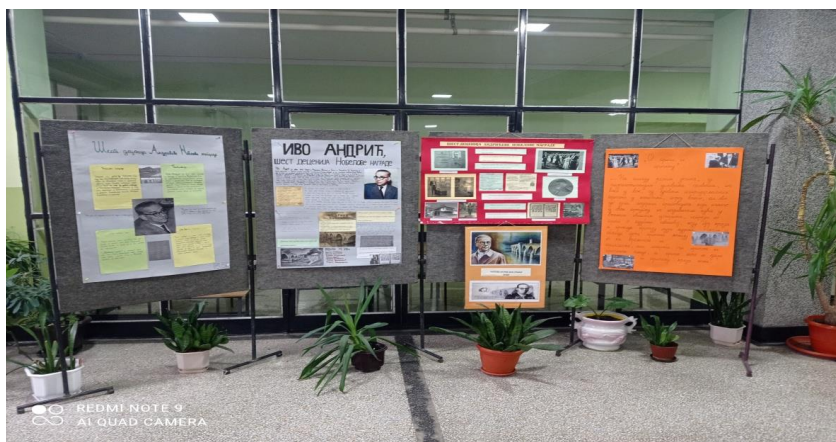
(део говора Иве Андрића са доделе Нобелове награде за књижевност)

Овако је причао Андрић 10. децембра 1961. године у Стокхолму пре тачно шездесет година.

Петак, 10. децембар 2022. године у многим школама наше подружнице био је посебан дан, дан посвећен нобеловцу Иви Андрићу.

Ученици су заједно са наставницима српског језика и књижевности кроз низ активности (израду паноа, гледање документарног филма и балетског приказа) одали почаст нашем највећем и најзначајнијем приповедачу.

Циљ нам је био да развијемо интересовања ученика за читање и проучавање књижевног стваралаштва Иве Андрића.

Доситејев дан у школама

У седмици од 11. до 15. априла 2022. године, у оквиру образовно-вапитног рада, а у складу са узрастом ученика, реализоване су активности које указују на значај имена и дела Доситеја Обрадовића.

Ученици су упознати са периодом у којем је живео Доситеј Обрадовић, када човек, као свесно и разумно биће, постаје центар интересовања, са појмом „просветитељство”, његовим животом и радом, образовањем, као и са идејама које је ширио (да се залагао за писање на народном језику) и значајем који је имао за нашу књижевност и наш духовни развој.

Ученици су обавештени да новије доба српске историје нема значајнијег ни утицајнијег проповедника пожељних вредности – доброчинства, љубави, верске трпељивости, пријатељства, поштовања, пружање моралних поука и стицање образовања. Понесен таквим идејама радио је на просвећивању свог народа.

Задивљени образовањем и радом Доситеја Обрадовића, ученици су писали моралне поуке, занимања Доситеја Обрадовића, правили презентациј и сликали његов портрет.

Доситејева велика љубав према свом народу исказана је још за његовог живота жељом да на његовом надгробном споменику буде записано: „Овде леже његове српске кости, он је љубио свој род”.

Сарадња Подружнице са Дечјим сабором „Дани ћирилице” у Баваништу

У Баваништу је у суботу, 21. маја 2022. године, одржана централна манифестација Дечјег сабора *Дани ћирилице*, на којој се традиционално уручује награде најуспешнијим учесницима конкурса који је ушао у трећу деценију трајања. Основци и средњошколци из целе Србије, али и из дијаспоре, писали су и размишљали на тему мудрости. За ликовни део конкурса требало је украсити прво слово свог имена и тако добити

иницијал, калиграфски преписати народну умотворину, насликати илустрацију народне бајке, приповетке или песме и направити лутку и обући је у народну ношњу из бакиног родног краја.

Ове године на конкурс у Баваништу је стигло укупно 2.725 радова, од тога 309 литерарних радова, 599 илустрација, 1 626 иницијала и калиграфских радова, 101 вез и 90 лутки.

Жири у саставу Бошко Сувајдић, Бранко Златковић, др Рајка Уљмански, Љиљана Симић за литерарне радове, а др Сузана Полић, Вјера Медић и Емил Сфера за ликовне радове, одредио је који су учесници заслужили награде за прва три места у свакој од категорија, а додељено је и више похвала.

Специјална награда додељена је Јелени Рекић из Аделаида у Аустралији за лутку у ношњи Западне Славоније са великом корпом воћа, израђеној – како је сама дугогодишња учесница Сабора са најудаљенијег континента поручила – „у знак сећања на Веру Секулић, која је знала да се радује луткама обученим у ношње из бакиног краја.” Програм доделе награда управо је и започео минутом ћутања којим је одата пошта идејном творцу и дугогодишњој председници *Дана ћирилице* Вери Секулић, која је преминула прошлог лета.

Учесницима и гостима обратио се у име локалне самоуправе председник СО Ковин, Зоран Брадањи, рекавши да смо, као општина, „поносни на чињеницу да је овај Дечји сабор непрекинута нит већ две деценије и што ове године улази у трећу деценију постојања.” Присутне је у име МЗ Баваниште поздравила секретар Слађана Јовановић и пожелела свим гостима да проведу незабораван дан уз гостољубиве домаћине. У име удружења Дани ћирилице и школе „Бора Радић” као домаћина изложбе и церемоније, све је поздравила Нада Сапунџија, председница удружења и директор школе. Награђеним и похваљеним учесницима конкурса за 2022. годину признања и поклоне уручила је Душица Матицки, секретар Вукове задужбине (сви награђени су на поклон добили и издања „Данице” и „Данице за младе” Вукове задужбине).

У лепо осмишљеном културно-уметничком програму приређеном поводом доделе награда, учествовали су деца из вртића, основци и средњошколци из Баваништа: Урош Костић, Данијела Милутинов, Јелена Радонић, Хелена Филипов, Лара Стевановић и малена Николина Шљивовачки, као и ансамбли КУД „Аца Обрадовић” (средња и старија група) и Друштва „Бећарац” (ветерани) из Баваништа. Актив жена „Дуга” Баваниште и ове године је приредио слатке залогаје, а за израду цветних букета традиционално су се побринули ученици и професори ССШ „Васа Пелагић” из Ковина са смерова техничар хортикултуре и цвећар-вртлар. У малој сали Дома културе Баваниште приређена је изложба радова са ранијих *Дана ћирилице*. Програм су улепшали голубари пуштањем голубова

за срећу на почетку Сабора, а из истоименог удружења „Пидиканац”, али коњичког клуба, обезбедили су возњу фијакерима за госте који су желели да искусе такав доживљај. Генерални спонзори и покровитељи Сабора су Општина Ковин и Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Велики пријатељи Сабора су Вукова задужбина, школа у Баваништу, МЗ Баваниште.

Огроман посао обавља колектив библиотеке „Вук Караџић” Ковин – посебно огранак у Баваништу „Теофило Димић”, где је пријем радова, нумерисање и разврставање. Други део овогодишњег Сабора одвијао се почетком августа, када су у Баваниште стигли учесници из дијаспоре, одакле је стигло можда и највише радова до сада – укупно 278 и то из Аустралије, Италије, Словеније Бих, Белгије Данске, Боцване, Јужноафричке републике, из Француске, Швајцарске, Немачке.

Сустрет са Иваном Нешић

Међународни дан деце књиге, 2. април, обележен је у Ковину књижевним сустретом са Иваном Нешић и доделом награда учесницима литерарног конкурса 5. априла 2022. године.

Ауторка популарног децјег романа „Зеленбабини дарови” одржала је промоцију својих књига у дворишту библиотеке у Ковину. Историчарка уметности и списатељица, рођена је у Ћуприји 1981. године, а данас живи у Београду. Дела су јој инспирисана причама које је слушала у детињству, балканском митологијом, лепотом и уметношћу. До сада је објавила четири књиге: „Зеленбабини дарови” (награда „Невен” за најбољу децју књигу у 2013. години), „Тајна немуштог језика” (награда Змајевих децјих игара „Раде Обреновић” за 2014. годину), „Мисија: Музеј” и „Приче о пркосним Српкињама”. Годинама води блог „Обор чуда злог”.

Гошћа књижевница уручила је награде најуспешнијим основцима – учесницима литерарног конкурса који је Библиотека „Вук Караџић” Ковин расписала поводом дана библиотеке, а у циљу промовисања књиге и читања, развијања креативности и талената код деце.

На конкурс је пристигло укупно 59 радова које су послали ученици ОШ „Ђура Јакшић” Ковин, ОШ „Миша Стојковић” Гај, ОШ „Ђура Филиповић” Плочица и ОШ „Бора Радић” Баваниште. Теме су биле подељене и прилагођене узрасту ученика а предложили су их професори разредне наставе и професори српског језика из наших школа.

Трочлани жири у саставу: Маја Анчуљ, дипл. библиотекар, Веселка Јовановић, дипл. библиотекар и компаративиста и Ивана Јованов, дипл. новинар, наградио је укупно једанаест ученика дипломом и књигом и похвалио још три ђака.

Обележавање Националног дана књиге

Поводом Националног дана књиге, 28. 2. 2021. године, Друштво школских библиотекара Србије организовало је по пети пут акцију „Читајмо гласно”.

Читали смо у 5 до 12, што симболично представља крајње време да се окренемо неговању књиге и културе уопште. Читали смо у школској библиотеци.

Овај дан обележен је под слоганом „Читајући путујемо у свет маште”. Читали смо „Језичке цртице” Виолете Бабић, које на сликовит и духовит начин разрешавају разне граматичке и правописне недоумице, омиљене стихове Мирослава Антића, Добрице Ерића, Јована Јовановића Змаја и Десанке Максимовић. Након читања разговарали смо о прочитаном.

Овај дан искористили смо да још једном укажемо колико је читање важно и за неговање матерњег језика.

Међународни дан матерњег језика

За Међународни дан матерњег језика Унеско је прогласио 21. фебруар. Тог дана на пригодан начин славе се језици света, тачније: љубав према матерњем језику, али и језичке различитости, које подразумевају и културне, како би се подстакла вишејезичност, као део општег и личног културног блага. Јер, као што је приметио славни аргентински писац Хорхе Луис Борхес: „...језик није везан само за интелект, него и за нешто много важније – за осећања”.

Писменост се најпре одређује као способност читања и писања. Иако су читање и писање њене суштинске компоненте, сам појам писмености много је сложенији. Она обухвата разумевање различитих аспеката језика и његову употребу у комуникацији у свим сферама живота.

Међународни дан језика проглашен је 1999. године. Двадесет први фебруар изабран је како би се очувало сећање на тај дан 1952. године, када су у Даки страдали студенти, који су протестовали јер њихов матерњи језик није проглашен за званични.

У Основној школи „Бора Радић” у Баваништу обележен је, такође, овај значајан датум. Душан Симић, наставник српског језика и књижевности, у сарадњи са учитељицама Биљаном Васић, Тамаром Ђурашиновић и Оливером Јонових, одржао је презентацију ученицима нижих разреда о значају матерњег језика. Ученици су најпре чули химну „Негујмо српски језик” хора „Чаролија”, а потом и шта су о српском језику рекли песници Љубивоје Ршумовић и Мошо Одаловић. Читали смо и многе језичке недоумице на које су, укључујући се у акцију неговања српског језика,

указали и многи наши глумци, спортисти и друге познате личности из нашег јавног и културног живота. Након тога, четвртаци су на хамеру исписивали најлепше српске речи.

Са ученицима виших разреда радионицу је одржала Јована Станишић, наставница српског језика и књижевности. Ученици су извлачили папириће са погрешно написаним речима, па су на хамеру записивали правилне облике тих речи. Указали су и они на многе језичке недоумице са којима се свакодневно сусрећемо. Неке од њих су читали из познате књиге „365 језичких цртица” Виолете Бабић. У реализацији Међународног дана матерњег језика помогла нам је и Јасна Живанов, библиотекарка наше школе.

Стручњаци истичу важност изучавања матерњег, али и других језика, и то у најранијем животном раздобљу, када је њихово савладавање најприродније и најлакше.

Учење матерњег језика поспешује интелектуални и когнитивни развој. У том процесу, подизању језичке културе и писмености, школа има веома значајну улогу. Деца у њој уче на матерњем језику – уколико су усвојили довољно знања о њему врло је вероватно да ће и њихово целокупно постигнуће током школовања бити веће. Доказано је да деца која нису усвојила матерњи језик и културу имају мање развијене социјалне и интерперсоналне вештине и теже прихватају различитости.

Познавање матерњег језика врло је важно и за учење страних језика, захваљујући развијеним лингвистичким компетенцијама.

Језици су моћно средство за очување и развитак целокупне светске културе. Сваки вид солидарности који води ка разумевању неког другог језика на значајан начин доприноси очувању светске баштине.

За добро упознавање матерњег језика веома је важно и читање, и то већ на најмлађем узрасту. На тај начин деца од најранијих дана богате речник и уче да праве разлику између књижевног текста и колоквијалног говора, којем су, нажалост, свакодневно изложени са малих екрана или га слушају у превозу, на улици, где год да крену. Књишки језик умногоме се разликује од оног који се користи у новинама, у филмовима, често и у најближем окружењу. Ко није стекао навику да чита књиге, остаје ускраћен за дивна искуства и осиромашен духом.

Циљ обележавања Међународног дана матерњег језика јесте указивање на језичку разноликост. Неговањем језика чувамо културолошку традицију једног народа, развијамо културу слушања, комуникације и мишљења.

Књижевност и филм

„Везе између књижевности и филма почивају на филмским изражајним средствима, односно на садржајима посредством којих се ствара и реализује филмско дело. Основна филмска изражајна средства су: драматургија, филмска режија, филмска глума, филмски кадар, монтажа, костимографија, сценографија, визуелни и звучни ефекти.” У данашњем

свету, филм и књижевност су уско повезани. Готово свако књижевно дело је екранизовано. У петом разреду се ради доста књижевних дела која су екранизована: „Хобити”, „Аги и Ема”, „Хајдуци”, „Доживљаји Тома Сојера”. На часовима српског језика рађена је упоредна анализа филмова и књига. Ученици су прво читали књиге, а након анализа романа, пуштани су или одломци филмова или, ако је било времена, цео филм. Ученицима је било врло занимљиво да пореде оно што су они замишљали са филмом. Стиче се утисак да би ученици пре погледали филм, али оно што је дефинитивно јесте да је код већине ученика јачи утисак оставила књига.

*Међународно такмичење у рецитовању
„Сада сањам мастила у боји”*

Основна школа „Фејеш Клара” у Кикинди организовала је традиционално Међународно такмичење у рецитовању под слоганом „Сада сањам мастила у боји”. Такмичење је посвећено преминулој наставници те школе Хајналки Тот, изврсној рецитаторки, која је током своје плодносне каријере остварила врхунске резултате и изнедрила веома успешне рецитаторе, цењене како у нашој земљи, тако и ван ње. Ове године такмичење је било организовано онлајн. Послато је око 120 снимака из многих школа широм наше земље и из братске школе из Мађарске. Било је много квалитетних рецитатора, а жири у саставу Николета Моротвански и Рамона Тот имао је много тежак задатак – неколико дана анализирао је снимке и донео не баш лаку одлуку.

У категорији V–VIII разреда 3. место освојила је наша Хелена Филипов, ученица VII/1 одељења.

Зонска смотра рецитатора у Ковину „Песнице народа мог”

У Центру за културу Ковин, 18. марта 2022. године одржана је 52. Зонска смотра рецитатора под слоганом „Песнице народа мог”. Окупили су се рецитатори основних и средњих школа из Јужног Баната. Њихове наступе оцењивао је трочлани жири у саставу: Ана Лесковац, Сабина Адамовић и Миодраг Петровић.

Окружно такмичење из српског језика и језичке културе

У суботу, 9. априла одржано је Окружно такмичење из српског језика и језичке културе, ове године први пут у Основној школи „Ђура Јакшић” у Ковину. Околности, које наш окрут већ неко време стављају у незгодне ситуације по питању организације такмичења за ђаке и професоре српског језика и књижевности, овога пута навеле су нас да се одлучимо да позовемо ђаке и колеге да одмере своје знање управо код нас. Као и увек када се ради о великим корацима у свету професора и ђака, често невидљивом за очи јавности, и овог пута је стуб реализације био ентузијазам професора, у овом случају професора српског језика и књижевности. За непуне две недеље такмичење је организовано готово до перфекције: од осмишљавања и штампања захвалница и диплома, преко протоколарних активности које су морале бити усклађене са строгим принципима организације, па до дочекивања гостију и ученика и дежурства колега који су своје суботње поподне и вече даривали овом догађају, на чему им се од свег срца на овај начин захваљујемо. Изискивало је све ово много времена и промишљања, још више ангажовања, али је добра воља и весело расположење целу ствар носило до оног најважнијег – сјајних резултата.

Угостили смо безмало стотину двадесет ђака узраста од петог до осмог разреда и више од шездесет професора.

**Окружно такмичење из књижевности – Књижевна олимпијада
Основна школа „Младост” Вршац**

Март месец за ученике основних школа протиче у духу такмичења.

У суботу, 19. марта 2022. године у Основној школи „Младост” у Вршцу одржано је окружно такмичење из књижевности Књижевна олимпијада. Гости Вршца били су најбољи ученици седмог и осмог разреда основних школа који су се на општинским такмичењима Јужнобанатског округа

показали као најбољи познаваоци књижевности. У пријатној атмосфери, двадесет петоро ђака је показало своје знање, а њихови наставници су разменили искуства и информације из своје праксе. За организацију такмичења била је задужена Даниела Радосав Николић, професорка српског језика и књижевности.

Републичко такмичење у Сремским Карловцима

Републичко такмичење из књижевности *Књижевна олимпијада* одржано је у суботу 28. 5. 2022. године у Сремским Карловцима, у најстаријој српској гимназији.

Из наше Подружнице сјајан успех постигле су следеће ученице: Нина Галовић, ученица осмог разреда из Основне школе „Бранко Радичевић” у Великом Средишту, друго место (ментор: Александра Раушки) и две ученице седмог разреда из Основне школе „Бора Радић” у Баваништу: Јована Станковић и Хелена Филипов, друго место (ментор Душан Симић).

Дипломе и награде ученицима, захвалнице наставницима доделили су професори београдског Филолошког факултета, Зона Мркаљ и Бошко Сувајдић.

Д. Симић: „Поносни смо на успех који су деца постигла. Вредно смо радили и припремали се за ово такмичење још од почетка школске године тако да су резултати били очекивани. Поред тога што смо познати по неговању ћирилице, републичкој награди за школски часопис, бројним наградама на литерарним конкурсима, код ученика развијамо и негујемо

љубав према читању, доживљавању и тумачењу књижевноуметничких дела. Свакодневним читањем и изучавањем књижевности деца уче да мисле, да изразе мишљење, уче шта је живот, што и јесте основ за разумевање осталих предмета у школи”.

У Ковину, 1. 12. 2022. године

*Маша Вулетић и Душан Симић,
председници Подружнице*

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ОПШТИНА ПАНЧЕВО, КОВАЧИЦА И ОПОВО ЗА 2022. ГОДИНУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност основана је 24. марта 2022. године и њу чине настаници српског језика и књижевности из општина Панчево, Ковачица и Опово, преко 200 њих. Подружница је основана пре свега због боље комуникације и сарадње са Друштвом за српски језик и књижевност и у циљу помоћи колегама да се превазиђу свакодневни проблеми у настави српског језика и књижевности, али и да се потпомогне и боље организују семинари, промоције и стручна окупљања наставника српског језика. На територији Општине Панчево ради 21 основна школа и 10 средњих школа. На подручју Општине Ковачица ради 7 основних школа и Гимназија. На територији Општине Опово раде 4 основне школе. Иако тек основана, Подружница је за наставнике српског језика из поменутих општина организовала предавање на тему „Језичке недоумице у настави српског језика” где је предавач била Виолета Бабић, лектор за српски језик и сарадник издавачке куће Креативни центар. Подружница је у сарадњи са Друштвом за српски језик и књижевност организовала семинар од јавног значаја на тему „Превазилажење проблема

у настави српског језика у различитим модулима” који је 17. децембра одржан у Градској библиотеци Панчево.

Панчево се као општина може похвалити великим бројем сјајних ђака-такмичара који на републичком такмичењу и из језика и из књижевности освајају високе пласмане, како у основним, тако и у средњим школама. Велики број сјајних такмичара изнедрио је Регионални центар за таленте „Михајло Пупин” са седиштем у Панчеву.

Рад Подружнице ће у наредном периоду бити интензивнији, у плану су различити семинари, књижевне вечери и промоције како би се унапредила настава српског језика и књижености у школама.

Драгомир Бурнаћ,
заменик председнице Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ „СТАРО КОСОВО” ЗА 2022. ГОДИНУ

И 2022. годину Друштво је започело учешћем на 63. *Републичком зимском семинару* од 21. до 23. јануара 2022. И овај пут је изостало дружење у холу факултета и разговори уз кафу јер је семинар одржан онлајн.

Након редовне Скупштине, а захваљујући и ублажавању мера у борби против пандемије, Друштво је већ од фебруара започело реализацију планираних активности.

Обележавање Дана матерњег језика

Наставници и професори српског језика и књижевности су са својим ученицима обележили Дан матерњег језика предавањима о значају матерњег језика, израдом тематских паноа, казивањем стихова и поука о лепоти језика.

Чланови Друштва су посетили Филозофски факултет у Косовској Митровици, где је Катедра за српски језик и књижевност организовала пригодан програм посвећен Дану матерњег језика.

***Општинска смотре рецитатора „Песнице народа мог”
у ЕТШ „Јован Цвијић” у Штрпцу***

ЕТШ „Јован Цвијић” у Штрпцу је 15. марта била домаћин Општинске смотре рецитатора „Песнице народа мог”. На наше велико задовољство, учествовало је преко педесет кандидата и сви су показали таленат, ентузијазам и што је најважније, љубав према поезији. Најбољи међу њима пласирали су се на окружни ниво такмичења које се касније одржало у Грачаници.

У категорији од првог до четвртог разреда основне школе победу су однели:

1. Лука Вељковић, трећи разред, ОШ „Шарски одред”;
2. Емилија Стевановић, трећи разред, ОШ „Шарски одред”;
3. Лена Петковић, први разред, ОШ „Шарски одред”.

У категорији од петог до осмог разреда:

1. Бојана Андријевић, шести разред, ОШ „Шарски одред”;
2. Анастасија Андријевић, пети разред, ОШ „Шарски одред”;
3. Анђела Доганџић, шести разред, ОШ „Стаја Марковић”.

У категорији од прве до четврте године средње школе:

1. Лидија Илић, друга година;
2. Марко Николић, прва година;
3. Анастасија Стевановић, прва година.

***Општинска смотрица рецитатора „Песнице народа мог”
у ОШ „Десанка Максимовић” и учешће на Округлној смотрици
рецитатора у Шилову***

Чланови Друштва су 27. марта били у посети ОШ „Десанка Максимовић” у Косовској Каменици где се одржала Општинска смотрица рецитатора „Песнице народа мог”.

У организацији ОШ „Вук Караџић” Гњилане и КПЦ „Божидар Митровић Шандор” Гњилане, 20. 4. 2022. године, одржана је Округна смотре рецитатора под називом „Песнице народа мог”. На смотри је учествовало 18 рецитатора из 10 школа Косовскопоморавског округа: ОШ „Десанка Максимовић” Косовска Каменица, ОШ „Марко Рајковић” Врбовац, ОШ „Вук Караџић” Гњилане, ОШ „Бора Станковић” Коретиште, ОШ „Вељко Дугошевић” Ранилуг, ОШ „П. П. Његош” Горње Кусце, ОШ „Младен Марковић” Витина, ОШ „Свети Сава” Клокот, ОШ „9. мај” Колалеч и ОШ „Доситеј Обрадовић” Партеш.

Прво место у категорији млађег узраста освојила је Теодосија Младеновић из ОШ „Бора Станковић” Коретиште, са песмом „Крила” Мирослава Мике Антића (ментор је Ивана Николић); друго место припало је Дуњи Џаклић из ОШ „Вук Караџић” Гњилане, са песмом „Љубавна Песма” Милована Данојлића, њен ментор је Ружа Марковић, а треће место је освојила Настасја Стојковић из Коретишта која је рецитовала песму „Јесен” Војислава Илића, а њен ментор је, такође, Ивана Николић.

У категорији средњег узраста прво место је заузела ученица ОШ „Вук Караџић” Гњилане – Шилов, Ђурђина Станојевић, која је говорила песму „Слатки лет” Тодета Николетића. Ђурђинин ментор је проф. Драгана Петковић Симијонових; друго место је припало Стефанији Димић из ОШ „Доситеј Обрадовић” Партеш са песмом „У школи ништа ново” Виолете Јовић (ментор је проф. Јелена Максимовић), а треће место је заузела ученица ОШ „Десанка Максимовић” Косовска Каменица, Теодора Арсић, која се представила песмом „Одлука” Мирослава Мике Антића. Теодорин ментор је Живица Тасић Милошевић.

Нажалост, такмичара из категорије старијег узраста није било.

Жири је био у саставу: Душанка Илић, мастер проф. српског језика и књижевности, Радмила Миљковић, проф. српске књижевности и језика и Предраг Ђекић, проф. разредне наставе.

Ученици који су заузели прво место пласирали су се на Републичку смотру, која се традиционално одржава сваког маја у Ваљеву.

Смотру су подржали: Косовско-поморавски управни окрут, Привремени орган општине Гњилане, Народна библиотека „Јанко Веселиновић” Гњилане и наше Друштво.

4

Организовање другог конкурса за најлепшу ученичку причу на призенско-тимочком дијалекту

У Штрпцу су 10. априла отпочеле припреме за други по реду конкурс за најлепшу ученичку причу на призенско-тимочком дијалекту. Одлучено је да овогодишњи наслов буде „Било што било, ајт сг”. Будући да је Друштво добило обећање да ће имати медијску подршку телевизије „Херц” из Штрпца и РТВ „Пулс” из Шилова, најпре је снимљен рекламни спот, затим је креиран плакат и све је било спремно за ново такмичење.

Одржана Окружна смотра рецитатора „Песнице народа мог” у Грачаници

У Грачаници је 21. марта одржана Окружна смотра рецитатора „Песнице народа мог” на којој су учествовали и ученици из Сиринићке жупе. У изузетно јакој конкуренцији, наши ученици су постигли запажене резултате, што ће им бити мотивација да следеће године буду још успешнији. У категорији старијих основаца, друго место је освојила Анастасија Андријевић, ученица петог разреда ОШ „Шарски одред” из Севца (Јажинца), док је у категорији средњошколаца друго место освојила Лидија Илић, ученица ЕТШ „Јован Цвијић” из Штрпца.

Трибина „Дајемо реч језику”

У уторак 17. маја у ЕТШ „Јован Цвијић” у Штрпцу одржана је трибина под називом „Дајемо реч језику”. Трибину је организовало Друштво, а предавачи су били професори са Катедре за српски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Приштини: проф. др Станислав Станковић, проф. др Ана Јањушевић Оливери, проф. др Јелена Михајловић и асистент мср Емилија Реџић Мирковић. Било је речи о историјату факултета, реформи плана и програма образовања и васпитања за основну

и средњу школу, статусу српског језика, односу стандардног српског језика и дијалекта, као и значају неговања традиције у циљу очувања националног идентитета на примеру обредно-обичајне праксе Сиринићке жупе.

Објављени резултати другог конкурса „Тој ти викам”

Други конкурс „Тој ти викам” који је ове године носио назив „Било што било, ајт сг”, ушао је 5. јуна у завршну фазу и комисија је изабрала по три најбоље приче из категорије основаца и средњошколаца.

Ученици основне школе:

1. Маја Ђорђевић, 6. разред, ОШ „Шарски одред” Севце – Врбештица;
2. Анастасија Андријевић, 5. разред, ОШ „Шарски одред” Севце – Јажинце ;
3. Војин Младеновић, 8. разред, ОШ „Рајко Урошевић” Готовуша.

Ученици средње школе:

1. Ања Крстић, 3. разред, ЕТШ „Јован Цвијић” Штрпце – Беревце;
2. Павле Ђорђевић, 4. разред, ЕТШ „Јован Цвијић” Штрпце – Севце;
3. Исидора Стошић, 1. разред, ЕТШ „Јован Цвијић” Штрпце – Брезовица.

Студијско путовање у Охрид
„Да будемо писмени и да останемо усмени”

Друштво је у првим данима јула организовало тродневно студијско путовање под називом „Да будемо писмени и да останемо усмени”. Посетили смо Охрид, Свети Наум и Лешок. Одлучили смо да ученике награђене на овогодишњем конкурс за најлепшу причу на призренско-тимочком дијалекту почастимо и обиласком места који су симболи почетака словенске писмености. Кроз причу и дружење сви смо научили нешто ново о култури коју баштинимо како бисмо били достојни наследници. У филму који можете погледати на нашој Фејсбук страници обједињени су фрагменти прошлости којом се поносимо, садашњости коју улепшавамо и будућности коју стварамо.

Захвалност дугујемо:

Институту за српски језик САНУ из Београда, Привременом органу општине Штрпце, РТВ Херц из Штрпца и РТВ Пулс из Шилова.

**Зборник најлепших прича на призренско-тимочком
дијалекту и његова промоција**

Баш на седамдесет пети рођендан Института за српски језик САНУ из штампе је изашао зборник најлепших пеича са прошлогодишњег конкурса „Тој ти викам”. Суиздавачи Зборника су Институт и Друштво, а посебну захвалност дугујемо проф. др Софији Милорадовић, директору Института, те проф. др Радивоју Младеновићу на помоћи при уређивању текстова и израде речника мање познатих речи и израза, који стоји као додатак уз приче. Рецензије за ову књигу писали су проф. др Недељко Богдановић и академик АНУРС-а Слободан Реметић што нашем Друштву представља част и показује нам да су наш рад и резултати тог труда препознати као битни за српску културу и идентитет народа.

Промоција зборника најлепших ученичких радова на призренско-тимочком дијалекту – „Тој ти викам” одржала се 10. и 11. септембра и то по следећем распореду:

- Штрпце – СШ „Јован Цвијић”, 10. септембар (субота) у 18 часова;
- Шилово – КПЦ „Божидар Митровић Шандор”, 11. септембар (недеља) у 13 часова;
- Грачаница – Дом културе, 11. септембар (недеља) у 17 часова.

На промоцији су учествовали проф. др Софија Милорадовић, директор Института за српски језик САНУ, проф. др Радивоје Младеновић, Душанка Илић, Емилија Реџић Мирковић, Марко Јовановић, те награђени ученици, Црквени хор „Цар Душан” Штрпце и Школа фруле Николе Митића уз подршку Музичке секције ОШ „Вук Караџић” Гњилане – Шилово.

Зборник се, осим у штампаном облику, може прочитати и на званичној интернет страници Института за српски језик и Књижевност САНУ на линку: <http://www.isj.sanu.ac.rs/2022/07/14/%D1%82%D0%BE%D1%98-%D1%82%D0%B8-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC/>

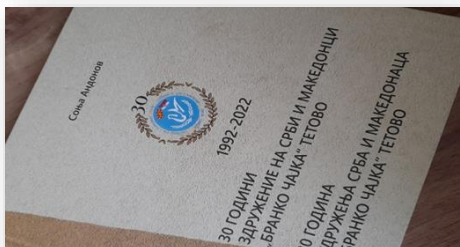
***Промоција књиге поезије „Песме призренске” Радмиле Кнежевић
у Штрпцу***

Промоција збирке поезије Радмиле Кнежевић под називом „Песме призренске” одржана је у Дому културе „Свети Сава” у Штрпцу, у организацији нашег Друштва. Програм су обогатили чланови црквеног хора „Цар Душан” Штрпце на челу са Александром Спасић, а о књизи су говориле мср професор српског језика и књижевности Душанка Илић и мср професор српског језика и књижевности Емилија Реџић Мирковић. Да ова књига заслужује пажњу читалаца, указује извод из рецензије председнице Друштва: „Песници носе тешко бреме успомена које им понекад успорава ход, али је тај терет толико драгоцен да га се ни за шта на свету не би одрекли. Задржавају сећање на воду коју је Бистрица давно распршила по морима, надајући се да ће опет једном, ко зна кад, загазити у исту реку. Хераклит се и даље смешка.”

***Посета Удружењу Срба и Македонаца „Бранко Чајка”
Тетово***

Чланови Друштва су 2. децембра присуствовали промоцији монографије 30 година Удружења Срба и Македонаца „Бранко Чајка” у Тетову и прослави јубилеја постојања Удружења. Захваљујемо се домаћинима, посебно председници Удружења, Соњи Андонов, на дивном дружењу. Радујемо се даљој сарадњи и будућим сусретима.

Семинар „Проблеми у настави и њихово превазилажење” у Косовској Митровици

Друштво за српски језик и књижевност Србије, Подружница за Косово и Метохију и Филозофски факултет у Косовској Митровици су у суботу 3. 12. 2022. године, организовали семинар под називом „Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима”. Чланови Друштва за српски језик и књижевност „Старо Косово” се захваљују организаторима што су уложили велики труд да се реализује овај пројекат који је много више од семинара. Велику захвалност дугујемо и предавачима за мноштво нових идеја које ће освежити начин предавања наставника, али посебно због тога што су нас подсетили да је наша обавеза да учимо и након што формално завршимо процес образовања и колико нам то учење представља задовољство. Надамо се да се наше уживање

током предавања чуло у громогласним аплаузима којим смо изразили и част што учимо од најбољих.

Друштво данас броји 48 чланова. Планови за даљи рад крећу се од организовања нових трибина, семинара, трећег конкурса за причу на дијалекту, чвршће и плодносније сарадње са сличним удружењима у окружењу, па до неких нових студијских путовања којима се чланови највише радују.

Душанка Илић,
председник Друштва за српски језик и књижевност
„Старо Косово”

СТРУЧНО И МЕТОДИЧКО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

ХРОНИКА 63. РЕПУБЛИЧКОГ ЗИМСКОГ СЕМИНАРА

Републички зимски семинар за наставнике српског језика и књижевности, 63. по реду, и ове године је, због пандемије током школске 2021/22. године, одржан онлајн. Стога је, као и претходне године, било потребно прилагодити устаљену концепцију семинара новонасталим приликама. Пре свега, било је потребно ангажовати специјалну техничку подршку, јер је целокупна активност семинара требало поново да буде постављена на дигиталну платформу. За то смо прошле године ангажовали организацију „Научи ме” из Ниша, а ове године је целокупна организација била у оквиру Друштва за српски језик и књижевност Србије. Сва пленарна предавања су била унапред снимљена, док су радионице биле реализоване преко платформе Зум. Сви материјали били су доступни учесницима семинара и седам дана после затварања семинара (на постојећој платформи), што је посебна предност будући да континуирано вишечасовно праћење садржаја „на даљину” представља превелико оптерећење за учеснике семинара.

Тема 63. семинара била је *Настава за ново време* (кључна знања из језика и књижевности за наставак школовања и свакодневни живот). Прошле године, после завршеног 62. семинара, добили смо бројне сугестије од колега у вези са садржајима који би требало да се нађу у програму 63. семинара. Стога смо, поштујући те сугестије, и у оквиру предавања и у оквиру радионица, ангажовали и колегинице са Фаспера, дефектологе, које су се бавиле радом са ученицима по ИОП-у. Такође, поштовали смо и сугестију да у програм треба уврстити и теме које се баве српским као страном.

Семинар је отворен у петак, 21. јануара 2022. Најпре се регистрованим учесницима обратила проф. Весна Ломпар, председница Друштва за српски језик и књижевност Србије, потом проф. Ива Драшкић Вићановић, деканица Филолошког факултета, а затим и проф. Милка Андрић, самостални саветник у Министарству просвете, науке и технолошког развоја. Проф. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, на крају поздравних говора прогласио је награђене ученике за најбољи средњошколски писмени задатак и наставнике за најбољу методичку припрему, као и за вођење литерарних и лингвистичких секција, листова и часописа основних и средњих школа.

Учесници, којих је било око 1200, потом су позвани да одгледају снимке предавања и оставе коментар или питање у одговарајућем простору испод снимака. Било је снимљено десет предавања и сва су била предвиђена за први дан семинара.

Избор тема и предавача био је такав да наставници добију садржаје који се могу применити у пракси:

- **Типолошки оквири српске диграфије** (проф. др Вања Станишић);
- **Ка канону српске књижевности** (проф. др Бошко Сувајџић);
- **Српски правопис у настави: актуелно стање и осврт на прошлост** (проф. др Вељко Брборић);
- **Јован Дучић као културни симбол** (научни саветник Драган Хамовић);
- **Суштаствено о српској ћирилици у образовном процесу** (проф. др Александар Милановић);
- **Настава српског језика и књижевности у новим околностима** (проф. др Зона Мркаљ);
- **Банализација и пејоративизација лексики српског језика** (проф. др Рајна Драгићевић);
- **Антологијарска пракса у српској књижевнокритичкој и академској мисли** (проф. др Михајло Пантић);
- **Рад са ученицима са поремећајима из спектра аутизма – предлог стратегија** (доц. др Мирјана Ђорђевић);
- **Браћа Карамазови: семе које не умире** (Ана Јаковљевић Радуновић).

И у оквиру радионица био је заступљен велики број различитих тема, а ове године је у оквиру радионица први пут уведена и тема српског као страног језика у настави. Пошто је семинар изведен онлајн, сви учесници су имали прилику да учествују укупно на 10 одабраних радионица, и то је велика предност у односу на семинар који се изводи уживо (где су учесници могли пратити највише четири радионице).

У суботу, 22. јануара 2022, одржано је 12 радионица. У сваком термину биле су понуђене две радионице, од којих се могла бирати једна. Тако је било омогућено да сваки наставник присуствује раду шест радионица. Навешћемо теме и ауторе ових радионица:

- **Лексикологија из изокренуте учионице** (Валентина Паровић);
- **Обредне лирске народне песме** (Јасмина Сенић);
- **Како се лапсуси и досетке могу употребити у настави српског језика** (Саша Чорболоковић);
- **Како мотивисати ученика да постане читалац** (Злата Ђерић);

- **Српски као страни језик – основни методички принципи** (Никица Стрижак);
- **Новина у наставним програмима: „Запис о даровима моје рођаке Марије”** Момчила Настасијевића (раслојавање текста) (Оливера Радуловић);
- **Моћ језика у рекламном дискурсу** (Лидија Неранџић Чанда);
- **Играње улога у настави језика и књижевности** (Бојана Ракоњац);
- **Примена асистивне технологије у настави српског језика и књижевности** (Јелена Арсовић);
- **Разумевање прочитаног као предуслов за стицање знања и различитих компетенција неопходних за функционисање у савременом друштву** (Данијела Мијатовић);
- **Правила пословне кореспонденције – од поруке до мејла** (Владимир Милојевић);
- **Писмени задаци на мало другачији начин** (Дајана Николовски).

После радионица, учесници семинара имали су прилику да чују проф. Вељка Брборића, који је представио издања Друштва, часописе *Књижевност и језик* (број 1/2021), *Свет речи* (број 53–54), *Летопис* (за 2021) и *Информатор*, као и књигу Милоша Ковачевића *Стилистиком кроз белетристику*.

Професорка краљевачке гимназије Марина Панић представила је унапређену *Е-мисију*, дигиталну базу задатака, која садржи 3200 питања са такмичења из језика и „Књижевне олимпијаде” (од 2012/2013. до 2015/2016. године) и која је доступна на сајту Друштва за српски језик и књижевност Србије. Око 1800 задатака за такмичење из српског језика ове године распоређено је по тематским областима. Овај пројекат је водила Марина Панић, а у пројекту је учествовало пет докторандкиња Филолошког факултета. Реорганизована је и уређена база тестова из језика и то: за основну школу 39 тестова са укупно 658 задатака, и за средњу школу 52 теста са 884 задатка.

Проф. Весна Ломпар представила је радионице студената Групе за српски језик и књижевност намењене средњошколцима. Навела је да је једна од будућих активности Друштва за српски језик и књижевност, између осталог, рад на популаризацији предмета Српски језик и књижевност, што ће се, између осталог, спроводити кроз манифестацију *Март, месец српског језика*. Један број студената Групе за српски језик и књижевност био је вољан да, у оквиру ових активности, осмисли и радионице намењене средњошколцима, као неку врсту пилот-пројекта чији је основни циљ популаризација граматичких и шире узев језичких тема.

Такође, у виду снимка, били су представљени и разговори са писцима: са Јасминком Петровић разговор је водио проф. др Славко Петаковић, а са Аном Ристовић проф. др Предраг Петровић. Кроз разговор су били представљени неки карактеристични поетички ставови ауторки.

Трећег дана, у недељу 23. јануара 2022, одржано је још осам радионица:

- **Кључна знања ученика из фразеологије** (Биљана Никић);
- **Развој критичког мишљења применом метода активне наставе – примери из непосредне наставе и онлајн окружења** (Ана Милуновић);
- **Како помоћи ученицима да правилно пишу компјутерске и интернетске термине?** (Слободан Новокмет);
- **Положај саможртвованог јунака у роману српског реализма и модерне** (Адријана Крајновић);
- **Функционална употреба језика у основној школи – могућности за коришћење различитих функционалних стилова у изради писмених задатака и писмених вежби** (Марија Стојановић);
- **Тема затвора у Андрићевој „Проклетој авлији”** (Снежана Милојевић);
- **Истраживачки метод у култури језичког изражавања** (Јелена Ђурић и Данијела Радовановић);
- **Повратне информације у анализи књижевног дела – метод за развој емпатије код ученика** (Јелена Павловић Јовановић и Данијела Милчић Ђошић).

Да су теме предавања и радионица биле актуелне и занимљиве, говори нам и то што је уз њих остављено преко 1000 коментара и питања.

Свим учесницима су, после семинара, мејлом послати сертификати. Захваљујући доброј сарадњи са ЗУОВ-ом у том погледу ништа се није променило.

На крају трећег дана одржан је округли сто на тему „Натпредметни статус српског језика” (учесници су разговарали преко Зума, а снимак је директно пренешен за све заинтересоване наставнике). Модератори су били проф. Весна Ломпар и проф. Славко Петаковић. Они су разговарали са следећим учесницима: са професором Милошем Ковачевићем, универзитетским професором и председником програмског одбора Интеркатедарских србистичких конференција посвећених Статусу српског језика и књижевности, затим са професорима са катедара за Српски језик и Српску књижевност у Београду, који су такође учествовали у раду интеркадерских србистичких конференција и бавили се на различите начине овом темом, са проф. Рајном Драгићевић, проф. Александром Милановићем,

проф. Зоном Мркаљ и проф. Бошком Сувајџићем, као и са др Наташом Анђелковић, саветником координатором за српски језик и књижевност у Заводу за унапређивање образовања и васпитања. Учесници су одговарали на питања која су стигла на мејл Друштва неколико дана пре одржавања округлог стола. Навешћемо, као пример, неколико пристиглих питања: *Шта се тачно подразумева под натпредметним статусом предмета и какво је искуство у земљама у којима је то уведено?; Која би оперативна решења била могућа у циљу добијања натпредметног статуса?; Шта би натпредметни статус значео за радну норму наставника?* итд.

Због специфичности одржавања овогодишњег семинара, као и прошле године, Друштво је од 31. јануара до 6. фебруара 2022. године само за професоре који раде изван Србије поставило снимке свих активности које су се одвијале на 63. *Републичком зимском семинару*. Тако је овом семинару приступило преко 80 колега из Хрватске, Републике Српске, Словеније, Аустрије, Велике Британије, Грчке, Италије, Кине, Мађарске, Русије, Америке, Француске, Холандије и Швајцарске. Семинар се на овај начин проширио не само на оне који предају српски језик као матерњи или као нематерњи већ и на оне наставнике који српски језик предају као страни или завичајни, у регуларним, допунским школама или лекторатима.

Када се све наведено узме у обзир, можемо закључити да је Друштво за српски језик и књижевност Србије својим активностима сада везано за различите модуле предавања српског језика: за српски као матерњи, српски као нематерњи (за припаднике националних мањина у Србији, којима је српски други језик), српски као завичајни (намењен деци српских исељеника), српски као страни (за странце у матичној или страној средини), али и за српски као језик окружења и образовања (намењен ученицима, пре свега мигрантима и деци странаца који из пословних разлога један одређени период проводе у Србији).

Весна Ј. Ломпар
Филолошки факултет
Универзитет у Београду

ИЗВЕШТАЈИ О ОДРЖАНИМ СЕМИНАРИМА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Семинари са статусом програма од јавног интереса

У октобру, новембру и децембру 2022. године Друштво за српски језик и књижевност Србије први пут је организовало семинар који је по одобрењу министра добио статус програма од јавног интереса. Наслов овог семинара био је *Превазилажење проблема у настави српског језика у различитим модулима*.

Теме семинара биле су везане за унапређивање наставе у делу функционалне писмености, језичке културе, разумевања прочитаног, за развијање међупредметних компетенција и за скретање пажње на форму задатака и резултате на ПИСА тестирању.

Једнодневни семинар био је поновљен у шест градова широм Србије: Београду, Крушевцу, Крагујевцу, Смедереву, Косовској Митровици и Панчеву, а за сваки град навешћемо предаваче и теме њихових предавања.

Наводимо програм и број учесника по семинару.

Београд, 29. октобар 2022. (90 учесника, уживо и онлајн)

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Александар Милановић (Филолошки факултет) „Сиве зоне” српске језичке културе и начин кретања кроз њих
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.1–12.15	Зона Мркаљ (Филолошки факултет) Стицање читалачких компетенција у настави Српског језика и књижевности
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу
13.00–14.00	Ката Симић Мишић (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања) О ПИСА истраживању – Читалачка писменост
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Весна Ломпар (Филолошки факултет) Задаци за увежбавање функционалног знања

16.15–16.45	Попуњавање упитника
16.45–17.00	Пауза
17.00–18.00	Завршна дискусија

***Крушевац, 19. новембар 2022.
(35 учесника)***

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Славко Петаковић (Филолошки факултет) Разумевање прочитаног на књижевном тексту и унапређивање читалачке писмености
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.15–12.15	Весна Николић (Филолошки факултет) Паронимија из угла лексичке норме
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу
13.00–14.00	Валентина Илић (Филолошки факултет) Усвајање значења речи као фактор развоја читалачке писмености
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Весна Ломпар (Филолошки факултет) Задаци за увежбавање функционалног знања
16.15–16.45	Попуњавање упитника
16.45–17.00	Пауза
17.00–18.00	Завршна дискусија

Крагујевац, 29. октобар 2022.
(50 учесника)

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Зона Мркаљ (Филолошки факултет) Стицање читалачких компетенција у настави Српског језика и књижевности
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.15–12.15	Никола Радосављевић (Филолошки факултет) Континент на хоризонту – о границама акценатске (не)културе
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу
13.00–14.00	Милан Алексић (Филолошки факултет) Пажљиво читање као основа тумачења Андрићевих дела у настави
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Катарина Беговић (Филолошки факултет) Стандарднојезичка норма у школском систему и родно сензитивни језик
16.15–16.45	Попуњавање упитника
16.45–17.00	Пауза
17.00–18.00	Завршна дискусија

Смедерево, 26. новембар 2022.
(78 учесника)

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Александар Милановић (Филолошки факултет) „Сиве зоне” српске језичке културе и начин кретања кроз њих
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.15–12.15	Милан Алексић (Филолошки факултет) Пажљиво читање као основа тумачења Андрићевих дела у настави
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу

13.00–14.00	Ката Симић Мишић (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања) О ПИСА истраживању – Читалачка писменост
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Зона Мркаљ (Филолошки факултет) Стицање читалачких компетенција у настави Српског језика и књижевности
16.15 –16.45	Попуњавање упитника
16.45 –17.00	Пауза
17.00 –18.00	Завршна дискусија

***Косовска Митровица, 3. децембар 2022.
(60 учесника)***

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Славко Петаковић (Филолошки факултет) Разумевање прочитаног на књижевном тексту и унапређивање читалачке писмености
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.15–12.15	Весна Николић (Филолошки факултет) Паронимија из угла лексичке норме
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу
13.00–14.00	Милан Алексић (Филолошки факултет) Пажљиво читање као основа тумачења Андрићевих дела у настави
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Весна Ломпар (Филолошки факултет) Задаци за увежбавање функционалног знања
16.15–16.45	Попуњавање упитника
16.45–17.00	Пауза
17.00–18.00	Завршна дискусија

Панчево, 17. децембар 2022.
(60 учесника)

9.30–9.45	Регистровање пријављених полазника
9.45–10.00	Поздравне речи
10.00–11.00	Славко Петаковић (Филолошки факултет) Разумевање прочитаног на књижевном тексту и унапређивање читалачке писмености
11.00–11.15	Дискусија и коментари
11.15–12.15	Зона Мркаљ (Филолошки факултет) Стицање читалачких компетенција у настави Српског језика и књижевности
12.15–12.30	Дискусија и коментари
12.30–13.00	Пауза за кафу
13.00–14.00	Катарина Беговић (Филолошки факултет) Стандарднојезичка норма у школском систему и родно сензитивни језик
14.00–14.15	Дискусија и коментари
14.15–15.15	Пауза за ручак
15.15–16.15	Весна Ломпар (Филолошки факултет) Задаци за увежбавање функционалног знања
16.15–16.45	Попуњавање упитника
16.45–17.00	Пауза
17.00–18.00	Завршна дискусија

ПРВОНАГРАЂЕНЕ МЕТОДИЧКЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА ИЛИ КЊИЖЕВНОСТИ – НАГРАДА „ПРОФ. ДР МИЛИЈА НИКОЛИЋ” У ШКОЛСКОЈ 2022/23. ГОДИНИ

ВЛАДИМИР Б. МИЛОЈЕВИЋ¹

Четрнаеста београдска гимназија
Београд

ИСТРАЖИВАЧКИ И ДОМАЋИ ЗАДАЦИ У ТУМАЧЕЊУ ДРАМЕ *ПУТУЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ ШОПАЛОВИЋ*

Верујем да је Љубомир Симовић, песник, слетео са неке друге планете, или је сишао из топле бајке, из неке невероватне паганске приче мог деде, да је бануо из мирисне тамнозелене Јелове горе – да нас оплемени, да нас саме са собом помири, да нас утеши и да нас излечи, да нас подсети колико је леп овај свет и колико смо срећни ми који смо живи (Прокић 1995: 84).

1. Увод

Са стваралаштвом академика Љубомира Симовића, савременог песника и драмског писца, ученици се сусрећу најпре у седмом разреду основне школе, када се обрађује одломак из драме *Бој на Косову*. У оквиру избора из поезије савремених српских писаца, у првом разреду средње школе, обрађује се неколико Симовићевих песама. Приликом обраде народне баладе *Хасанагиница*, било би нужно упутити ученике у термине *прототекст* и *метатекст* на примеру ове песме која је писцу послужило као полазна тачка за стварање истоимене драме. Последњом изменом наставног програма, предвиђена је обрада драме *Путујуће позориште Шопаловић* у завршном разреду гимназије.²

¹ vlade.milojevic@yahoo.com

² Измена наставног програма затекла је неспремне и иначе недовољно опремљене школске библиотеке. Данашње генерације ученика ретко користе градске библиотеке, служећи се пре свега доступним електронским издањима књига. Улога наставника јесте да мотивише ученике да пронађу лектуру у библиотеци, али и да им скрене пажњу на (не) адекватна интернет издања.

Како је ова драма обрађивана као облик тзв. *пројектне наставе*, то се, осим разговора о делу, приступило и анализи ученичких истраживачких и домаћих задатака, упитника о познавању и разумевању дела, као и изношењу утисака након одгледане позоришне представе. Већи део резултата ових активности биће приказан у раду.

Пре читања драме ученици су, подељени у групе, добили истраживачке задатке. Од матураната се захтевало да приликом читања драме издвајају и анализирају: непознате речи, топониме, позоришне појмове, екавски и ијекавски говор ликова и сл. Оваквим задацима остварено је систематизовање знања која су усвојена у ранијим разредима. Са друге стране, теме за домаћи задатак биле су дефинисане тако да ученици у њима могу исказати своју надахнутост, оригиналност и емоционалну обојеност.

Изработом трију речника – *Речника непознатих речи*, *Речника позоришних појмова* и *Речника топонима*, остварена је корелација у оквиру предмета – *Књижевност*, *Језик* и *Језичка култура*. Оваквим истраживачким задацима остварена је и међупредметна корелација са следећим наставним предметима: *Историјом*, *Географијом*, *Биологијом*, *Филозофијом*, *Социологијом* и *Рачунарством и информатиком*. Од ученика су се очекивала основна знања о информационо-комуникационим технологијама, јер су пројектне и домаће задатке предавали у електронском облику у форми ворд документа, водећи рачуна о томе да текст буде уређен према претходно датим упутствима.

2. Анкета о познавању садржаја дела

На првом часу обраде лектире ученицима је дата кратка анкета у облику теста (чија је израда трајала око десет минута), а којом се утврдило колико познају и разумеју књижевно дело. Овакав вид провере знања ученика не треба оцењивати сумативном оценом. За ученике који су тачно одговорили на сва питања или су пак начинили једну грешку, можемо сматрати да су пажљиво прочитали и разумели драму.³ Овакав вид провере знања, нарочито у одељењима са великим бројем ученика, омогућава наставнику да дође до сазнања о томе да ли су и у којој мери ученици дошли припремљени на час. Питања затвореног типа омогућавају брз преглед анкете.

³ Анализом резултата овог упитника дошли смо до закључка да је преко 90% ученика једног одељења тачно одговорило на сваки од захтева или начинило једну грешку. Неколико ученика, са половином тачних одговора, рекло је да дело нису прочитали у целини, док је двоје ученика одустало од израде упитника јер нису прочитали лектуру.

Прво питање

У сваком низу понуђена су по три одговора. Заокружите слово испред оног који је тачан, водећи рачуна о времену, месту и годишњем добу у коме се одвија радња у драми.

Време:	а) Први српски устанак	б) Први светски рат	в) Други светски рат
Место:	а) Београд	б) Ужице	в) Вишеград
Годишње доба:	а) усијано лето	б) оштра зима	в) рано пролеће

Друго питање

Имена датих ликова упишите на одговарајуће поље у табели.
Благоје, Софија, Милун, Јелисавета, Симка, Дробац

Сарадници окупатора:	Глумци:	Грађани:

Треће питање

Подвуците имена ликова који се у драми помињу, али се не појављују.
Анђа Карамарковић, Јелисавета Протић, Гина Бабић, Филип Трнавац,
Секула Бабић, Василије Шопаловић.

Четврто питање

Заокружите одговарајућа слова како бисте добили тачан наслов четврте слике из драме.

- ПЕЧЕНА
 - а) патка
 - б) срнетина
 - в) бундева
- НА ХРАСТОВОМ СТОЛУ ПОД ЛИПОМ или ПРОБА
 - а) Шилерових „Разбојника”
 - б) Шекспировог „Хамлета”
 - в) Чеховљевог „Вишњика”

Пето питање

Када Василије у петој слици пружа Милуну папир на коме је дозвола за извођење представе, Милун тај папир:

- а) баци у реку
 - б) запали
 - в) поцепи и поједе
 - г) врати Василију
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)

Шесто питање

Реченице са леве стране повежите са ликовима који их изговарају.

___ „Мени су све лађе потонуле у овом кориту.”	1) Симка
___ „Кад је гледам осећам се ко соба...”	2) Софија
___ „Теже ти је вјешати мртваца него живога.”	3) Гина
___ „Ја сам, господине, из официрске породице!”	4) Благоје
___ „До неба бих, чини ми се, плувала, кад би се могло!”	5) Дробац

Седмо питање

Уколико је тврдња тачна заокружите слово Т, а уколико је нетачна, заокружите Н.

- а) Гина успева да дотури Секули у затвор неке ситнице подмићујући Милуна. Т Н
- б) Секула је умро у затвору од Дропчевих батина. Т Н
- в) Секулину емотивну везу са Симком Гини откривају Дара и Томанија. Т Н
- г) Секула је пуштен из затвора захваљујући Филиповом позоришном лудилу. Т Н

Осмо питање

Повежите линијама дате ликове из драме са судбином која их је задесила.

СЕКУЛА	убијен је
ДРОБАЦ	убио је
ФИЛИП	убио се

Девето питање

Испред имена lika упишите одговарајући број како бисте му доделили одговарајућу реквизиту.

1. вољујска жила; 2. флаша ракије; 3. дрвени мач; 4. перика; 5. корито
___ Благоје ___ Гина ___ Дробац ___ Филип ___ Софија

Десето питање

Прочитајте дијалог између Василија и Софије па заокружите слово испред одговора који је тачан.

ВАСИЛИЈЕ: Позориште је, зна се, овде, а живот – онде! Ја једно с другим никада не бркам! Ја сам Хамлет само на сцени и тачка!

СОФИЈА: Зато твој Хамлет мирише на Алексу Жунића.

Софија својом изјавом поручује:

- а) Василије је уметник са огромним искуством и с подједнаким успехом игра ликове светских и домаћих драмских писаца.
- б) Василије је недовољно посвећен глумачком умећу, па се не види значајна разлика у интерпретацији драмских ликова које тумачи.
- в) Василије се далеко више труди када тумачи ликове светски познатих драмских писаца, попут Шекспира, сматрајући да домаћи писци нису довољно вредни да им се истински посвети.⁴

3. Позоришна представа

Драма *Путујуће позориште Шопаловић* без сумње је најчешће режирана у позориштима не само у Србији и у региону, већ широм света. У разговору са Милошем Јевтићем, писац каже: „*Шопаловићи* се, већ петнаест година непрекидно, играју у великим и малим позориштима широм Француске. [...] *Шопаловићи* су преведени на још неколико језика. Чак и на бретонски – тај превод је објављен у Бресту, као књига. Највише ме је, међутим, изненадило то што је ова драма преведена на корејски језик, што је у Сеулу доживела лепо двојезично издање, на српском и корејском, и што је постављена на сцени једног од најпрестижнијих позоришта у Сеулу!” (Јевтић 2005: 186).

Ученици су имали прилику да на Јутјуб каналу погледају снимак ове представе у целини, у режији Дејана Мијача, која је 1985. године поставље-

⁴ Решења: 1. в, б, а. 2. Сарадници окупатора: Милун, Дробац; Глумци: Софија, Јелисавета; Грађани: Благоје, Симка. 3. Анђа Карамарковић, Секула Бабић. 4. в, а. 5. в; 6. 3, 4, 5, 1, 2. 7. Т, Н, Н, Т. 8. Секула – убио је; Дробац – убио се; Филип – убијен је. 9. 2. Благоје; 5. Гина; 1. Дробац; 3. Филип; 4. Софија. 10. б.

на на сцени Југословенског драмског позоришта⁵. Представа је освојила бројне награде. После премијере, овај комад постављен је двадесет пет пута широм Југославије и преко стотину пута у иностранству. Ипак, драгоцено је то што су наши матуранти имали прилику да *Шопаловиће* погледају на великој сцени Југословенског драмског позоришта. Режију, адаптацију, сценографију и избор музике за ову представу потписује Јагош Марковић, костимографију Лана Цвијановић, а сценски говор Љиљана Мркић Поповић. Улоге су поверене: Љубомиру Бандовићу, Анити Манчић, Драгану Бјелогрићу, Марку Јанкетићу, Ненаду Јездићу, Јовани Беловић, Сањи Марковић, Ирфану Менсуру, Милошу Сомолову, Милици Сужњевић, Миони Марковић и другима.

Утиске након одгледане представе матуранти су изнели на редовном часу, али и испуњавањем анкете у којој су имали прилику да оцене режију, дикцију, костиме, сценографију, музику и да изнесу општи утисак о представи. Анализом тридесет анкетних листова, закључак је да се ученицима представа изузетно допала, имајући у виду чињеницу да су је вредновали просечном оценом 4,67. Посебно нас радује чињеница да су ученици износили и критике на рачун аутентичности ужичког говора у представи. Изнећемо део утисака из анкете коју су ученици испуњавали:

Након прочитаног дела, имала сам велика очекивања. Ово је позоришни драгуљ! Сјајна глумачка подела!; Представа све време држи пажњу, али предуго траје и било би добро да је постојала пауза; Симку сам замишљао другачије – са више енергије и лепоте. Питам се како је тако представљена удовица успела да заведе Секулу?; Посебно бих истакла кишу у сцени са Софијом и Дропцем, као и Милуново бацање хлеба „грађанкама”; „Грађанке” су биле неуверљиве, говориле су акцентом који чак и не подсећа на ужички. Требало је да слушају како говоре глумаци који су тумачили улоге Дропца и Гине.

4. Домаћи задатак

Ученицима је било понуђено неколико тема за израду домаћег задатка: *Свевремено у драми Путуюће позориште Шопаловић; Човек као жртва судбине, насиља и рата у Симовићевој драми; Слика пре прве у драми*

⁵ Уочи почетка проба за ову представу Љубомир Симовић упутио је писмо редитељу Дејану Мијачу. На часу су прочитани и анализирани делови овога писма, написаног 11. августа 1985. године на Јеловој гори. Део писма објављен је у Часопису „Градац” у броју 223-224, који је у целини посвећен делу академика Симовића.

Путујуће позориште Шопаловић и Једанаеста слика у драми Путујуће позориште Шопаловић.

Премда је било више успешних радова, ограничени простором, представићемо онај који се издваја својом оригиналношћу, инспиративним и спонтаним наставком драме. Ученик Алекса Поповић „дописао је” једанаесту слику у драми, дајући приказ даље судбине неколико драмских ликова. Завршетак ове слике, у којој иза сцене допире глас Филипа (који је смртно страдао у деветој слици), као и гласови Василија, Јелисавете и Софије (који су напустили Ужице на крају десете слике), представља метафору за бесмртност уметности и уметника.

Једанаеста слика: УВЕЛЕ ЉУБИЧИЦЕ

Пошто се опростила са глумцима, Симка се враћа у Аџића двориште. Гина је не примећује, јер пере велики веш. До краја сцене почеће да се хвата мрак.

СИМКА: Одоше...

ГИНА: Што ме препаде! И шта си обукла ту белину, ко млада, саклони боже!

СИМКА: Гино, ваљало би да и ти извадиш руке из тог корита. Не трепнеш, а живот пролети...

ГИНА: Зато ти не дангубиш!

СИМКА: Доста сам ја пропатила. Него, ако ниси ништа помињала Благоју, молила бих те нешто...

ГИНА: Да прећутим како му је сина завела весела удовица? Ваљда с том белом радом не слутитиш да идеш пред олтар?

СИМКА: Олтар о коме ја слутим далеко је одавде, моја Гино.

ГИНА: Шта ти то значи?

СИМКА: Значи да се осећам ко уловљена међу овим брдима. Чекам кад ће Забучје да ме затрпа! Бежим да ми се и ово небо над Међајем не сручи на главу!

ГИНА: Теби су они глумци попили мозак!

СИМКА: А теби спасили Секулу!

(Улазе Дара и Томанија. Пре но што проговоре, гледају зачуђено у Симкину хаљину.)

ТОМАНИЈА: Гино, не носимо ти добре вести!

ГИНА: Кад ми вас две уђете у авлију, добро из ње изађе! Да Секула не спава у соби, сад би премрла од страха!

ТОМАНИЈА: Није Секула!

СИМКА: Па шта је?

ДАРА: Благоје се утопио!

ГИНА: Црни Благоје, флаша му је дошла главе!

ДАРА: Остављао је крвав траг све до реке. На обали, близу централе, нашли су флашу и георгину завијену у ову цедуљу.

ГИНА: Цедуљу?

ДАРА: Ево ти па читај, можда ћеш ти нешто разумети?

ГИНА (*обрише руке о блузу, чита*): „Осећам се ко соба у којој су увеле љубичице”.

ТОМАНИЈА: То мора да је нека шифра?

ГИНА (*прекрсти се*): Мучени Благоје! Је ли му нађено тело?

ТОМАНИЈА: До јутра ће га вода избацити.

СОФИЈА (*за себе*): Ослободио се крвавог трага...

(*Улази Милун.*)

МИЛУН: Гино, ђе ти је онај?

ГИНА: Чуо си да се утопио?

МИЛУН: Било би боље да је тако.

ГИНА: Шта је ту боље, побогу?

МИЛУН: Ако се утопио, ко што кажеш, онда не морам да га приводим!

ГИНА: Што би га приводио?

МИЛУН: Оптужница је поново активирана. Истрага треба да утврди још неке детаље.

(*Гина се хвата за крајеве корита да не падне.*)

СИМКА: Ама какве више детаље? Убица је пред оноликим светом признао злочин!

МИЛУН: Ја казах истрага треба да утврди, јок ти! Зовидер га вамо, немам ја цео дан да чекам!

(*Гина заустити нешто да каже, али је Симка предухитри.*)

СИМКА: Како да зове утопљеника? Чуо си да га је прогутала Ђетиња? Уместо да јој изјавиш саучешће, ти јој досољаваш рану!

МИЛУН: Је ли му нађено тело?

ТОМАНИЈА: Ујутру ћемо кренути низ реку.

МИЛУН: Благоје га сигурно већ тражи?

СИМКА: Дај боже да се и он не утопи!

МИЛУН: До јутра не вреди започињати потрагу. Идем да поднесем извештај.

(*Милун одлази. До краја слике говориће се шапатом.*)

ТОМАНИЈА: Гино, шта си се укочила, спакуј Секули само најважније.

ГИНА: Најважније је да ће ујутру избећи Дропчеву жилу!

ДАРА: До јутра ће бити у Добруну. Наши ће га с првим мраком пребацити у Босну.

СИМКА: А коначићемо у Вишеграду.

ГИНА: Који то „ви”?

СИМКА (*себи у браду*): Ми, разбојници.

ТОМАНИЈА: Другови у овој акцији рачунају и на Симку.

ГИНА: Ама шта Симка има да акцијаша са Секулом?

ТОМАНИЈА: Што више питаш, мање ти времена остаје да Секули сачуваш главу!

ГИНА (*избезумљено*): Сине мој...

СИМКА: „Не гледај ме тим погледом пуним туге, сувише сам несрећна и без тога!”

ГИНА: Ма ја те не гледам, ко да и ниси овде!

(*Гина улази у кућу. Убрзо и Симка улази у своју.*)

ДАРА: Шта мислиш, где ће их пребацити после Вишеграда?

ТОМАНИЈА: То би и ја волела да знам!

ФИЛИПОВ ГЛАС (*иза сцене*): Све ћете сазнати вечерас, ако дођете на премијеру трагедије *Разбојници* од славног Фридриха Шилера, коју ће вам приказати...

ВАСИЛИЈЕВ, ЈЕЛИСАВЕТИН И СОФИЈИН ГЛАС (*иза сцена*): Пу-тујуће позориште Шопаловић!

(*Светлост се полако гаси.*)

Завеса. Крај.

5. Истраживачки задаци

По речима Милије Николића „истраживачки задаци су далекосежни покретачи проблемске и стваралачке наставе” (Николић 1999: 273). На тај начин, истиче наш најпознатији методичар, проучавање књижевног дела ученицима постаје привлачно, занимљиво и афирмативно, пружа боље резултате и тече брже. „Формирање припремних истраживачких задатака је важна активност наставника, јер од прецизности, јасности, прегледности и систематичности питања и задатака, као и од њихове усаглашености са условима рада, могућностима и способностима ученика, зависе динамика, ток и вредност припремања и, касније, њихов рад на часу” (Павловић 2008: 102, 103).

5.1. Екавски и ијекавски изговор ликова у драми

Четврта група ученика имала је истраживачки задатак да утврди који ликови у драми говоре екавским, а који ијекавским изговором. Ово дело веома је погодно за овакву врсту анализе, имајући у виду чињеницу да ликови из драме припадају источнохерцеговачком дијалекту (грађани Ужица и сарадници окупатора) и шумадијско-војвођанском дијалекту (чланови позоришне трупе).

Дошло се до закључка да грађани Ужица говоре екавским изговором (Благоје, Гина, Симка, Дара и Томанија), док њихови суграђани који су из приградских или сеоских средина користе оба изговора (Милун и Дро-

бац). У њиховом говору уочава се и тзв. ијекавско јотовање.⁶ Ево примера који то потврђују:

Окупатори:

МАЈЦЕН: Јесте ли **видели** вешала на Житној пијаци?

Сарадници окупатора:

МИЛУН: То ће се **виђети**! Још траје увиђај на лицу **места**! Још ни лешеве **нисмо изнијели**!

ДРОБАЦ: **Осјечеш** на тикви озго поклопац. / За који астал **седнем**, сви сместа **устану**!

Грађани Ужица:

БЛАГОЈЕ: И нисам ја **дете** да ми се увек попује!

ГИНА: Није он **звер**, него нешто горе од **звери**, **нечовек**.

СИМКА: Ви се **лепо** распакујте и раскомотите, као у рођеној кући!

ДАРА: Видимо их и **овде**, сваки дан!

ТОМАНИЈА: Не памтим кад сам те **видела** тако бесну!

Глумци путујућег позоришта Шопаловић:

ВАСИЛИЈЕ ШОПАЛОВИЋ: Нисте ви то **разумели**!

ЈЕЛИСАВЕТА ПРОТИЋ: Ја овакав примитивизам још **нигде** нисам доживела!

СОФИЈА СУБОТИЋ: Обожавам **лето**! Дани пуни пчела, вечери свитаца!

ФИЛИП ТРНАВАЦ: Шта каже: **свестан** стварности! Које стварности?

5.2. Речник непознатих речи

Задатак петочлане групе ученика био је да из драме издвоје непознате речи и да их објасне служећи се препорученим речницима. Број дат у загради иза сваке одреднице представља број слике из које је реч преузета. Могли бисмо констатовати да је задатак ове групе био прилично захтеван, имајући у виду чињеницу да се радња *Путујућег позоришта Шопаловић* одвија у време Другог светског рата у Ужицу, те да осим архаизама, текст садржи и поприличан број дијалекатизама и локализама које је требало објаснити. Ученици су се служили једмотомним и шестотомним речником

⁶ На Ужице као екавску енклаву указао је М. Стевановић истичући да је у овом граду доследан екавски изговор усред ијекавских говорних насеља. О говору ужичког краја, Видан Николић констатује: „У градским срединама, варошима, које су постале узор „правилног”, помодног, говора, почиње се говорити екавски” (Николић 1992/93: 22).

Матице српске, док им је за објашњење великог броја речи био драгоцен *Речник ужичког говора* Ратомира Цвијетића, који лексичку грађу црпи и из књижевних дела Љубомира Симовића.

Ученици су сачинили речник непознатих речи који садржи укупно 176 одредница. Тако се у овом *Речнику* налазе речи које су по свој прилици непознате и наставницима, попут: *локмашити*, *мацке* или *пачавра*. За речи као што су: *кантар*, *пурењак* или *преслица* могли смо претпоставити да ће ученицима бити непознате, но нисмо очекивали да ће матурантима бити непознато значење и речи попут: *астал*, *ашов*, *бабине*, *будак*, *боем*, *ревер*, *реума*, *фењер*, *шајкача* итд. „Истина, вреди констатовати да и међу ученицима има велике неједначености, па иста реч једном делу ученика јесте позната, али има и оних којима је непозната” (Брборић: 2019: 133). Осим упућивања на одговарајуће речнике, разуме се да је помоћ наставника ученицима била неопходна приликом израде овог сложеног задатка.

амброзија (3, 5⁷) – храна старих грчких богова која им даје вечиту младост и бесмртност.

астал (2, 3, 5) – четвртаст сто са високим ногарима.

аусвајс (1, 2) – лични документ, легитимација; пролазница, дозвола.

ашов (4) – пољопривредна алатка, шиљата гвоздена лопата за копање земље.

бабине (5, 9, 10) – време после порођаја које породиља проводи углавном у постељи.

бакалин (2) – трговац на мало, претежно животним намирницама.

бачва (5) – велики суд за течност ваљкастог облика, обично од дрвета.

bekanntmachung (1) – објава.

белосветски (1, 3, 5) – који је дошао из белог света, туђине.

бич (1) – упреден канап или кожа, служи за шибање, терање стоке.

блудно (1) – порочно.

бетерфлај (3, 6) – стил пливања.

befehl (1) – команда.

боем (3) – особа која води кафански живот, не поштујући уобичајене норме понашања.

божур (7) – род полужбунастих биљака с лепим великим цветовима сличним ружи.

боза (3) – врста густог наkisелог напитка од преврелог кукурузног или просеног брашна.

боквица (7) – биљка која се употребљава у народном лекарству.

бректати (6) – тешко дисати, дахтати због превелике ситости.

бритва (6, 10) – цепни ножић, нож за бријање.

будак (7) – алатка са трапезастим сечивом за копање тврђег земљишта.

⁷ Број(еви) у заградама уз речи означавају број слике из које су преузети.

булка (3) – зељаста коровска биљка црвеног цвета.
вагон (10) – мера за количину робе (која стаје у вагон).
вењер (7) – в. фењер.
веранда (3, 5) – тераса, балкон.
видовчица (7) – биљака која се употребљава у народним лекаству;
 видова трава.
viktorija (1) – победа.
волујска жила (3, 7) – бич од воловског уда.
врвети (1) – кретати се у великом броју, без реда, тискати се.
вртаљ (3) – в. фртаљ.
георгина (5, 6, 7) – украсна биљка са крупним цветовима разних боја.
гордољив (5) – љут, жесток, пргав.
гороцвет (7) – род зељастих биљака од којих се неке користе у народној медицини.
горушица (7) – осећај запаљености у желуцу, једњаку и грлу; жгаравица.
готовс (1) – епитет који означава да је нешто или неко увек спреман на акцију.
гуја (6, 7) – змија.
гуњ (3) – горњи део мушке одеће, сукнени огртач с рукавима.
довијати се (2, 4) – наћи решење или излаз, снаћи се.
довратак (1) – греда или бочни део у оквиру врата.
дољам(о) (5) – доле.
дроб (3) – утроба, унутрашњи органи за варење у трбушној дупљи.
ђилкош (7) – обестан и разметљив млад човек, кицош.
есес (3) – војнофашистичка организација у Немачкој за време Другог светског рата.
жалфија (7) – в. кадуља.
жила (3, 7) – в. волујска жила.
заветрина (6) – место заклоњено од ветра, заклон, склониште.
запарложено (1) – запуштено.
запрега (5) – превозно средство са сточном вучом.
здипити (3) – кришом узети, украсти.
зихернадла (4) – двокрака игла за прикопчавање.
интрига (1) – потајан, лукав поступак који има за циљ да створи забуну.
ишијас (3) – упала нерва који иде од крста преко задње стране бутине до пете.
јектика (7) – туберкулоза плућа, сушица.
јерибасма (3, 10) – врста сочне крупне крушке.
кадуља (7) – биљка која расте у каменитом тлу која се употребљава у лекаству, жалфија.

калдрма (3) – пут поплочан каменом.

камфор (3) – ароматична смоласта материја која се употребљава у медицини.

кантар (5) – направа за мерење тежине са дугачком полугом са подеоцима, вага.

кантарион (7) – лековита биљка.

кантарџиница (3) – зграда у којој се налазила градска вага.

капичар (7) – опанак са капицом.

катран (7) – житка, смоласта течност црнкасте боје која се добија тихим сагоревањем луча.

катранџија (1) – онај који производи катран.

каџа (међуигра 1) – округли дрвени суд велике запремине опасан обручима, отворен одозго.

климактеријум (6) – период престанка репродуктивних способности, менопауза.

клистир (2) – течност која се убризгава у задње црево ради пражњења црева.

кожух (4, 5) – крзнени огртач, прслук, често као део народне ношње украшен везом.

копитњак (7) – лековита биљка.

кор (3) – војна јединица од неколико дивизија, корпус.

кочањка (3) – остатак кукурузног клипа са ког су окруњена зрна.

крајскомандатура (2) – команда округа.

краул (3, 6) – стил пливања.

крстобоља (7) – бол у крстима.

кудељати (3) – прерађивати кудељу.

кукумавка (3) – она која стално кука, јадикује и тиме (како се верује) слуги зло.

кундак (1) – задњи део стрељачког оружја (пушке, пушкомитраљеза).

куплерај (3) – блудна, јавна кућа.

лањски (6) – прошлогодишњи.

либити се (3) – осећати стид, стидети се, устручавати се.

лигештул (3) – столица за лежање и одмарање.

локмашити (3) – пити и јести на туђи рачун.

мацке (3) – клупа на коју су поваљивани људи осуђени на батињање.

машингеве (3) – ватрено оружје аутоматског дејства.

мираз (1, 3) – имовина коју жена, по традицији, доноси мужу приликом удаје.

мишјакиња (7) – биљка из породице каранфила.

муслин (10) – фина памучна тканина.

наковањ (међуигра 2) – део ковачког прибора, служи као постоље на којем се кује.

наполеондор (2) – француски златни новац кован за време Наполеона.

натеха (1) – врста тикве са издуженом дршком, користи се за извлачење ракије из бурета.

нетремице (7) – не трепћући очима, врло пажљиво (гледати).

нехотице (5) – не желећи, ненамерно, случајно.

обезнани се (3, 8, 10) – довести у бесвесно стање, изbezумити.

обор (7) – ограђен простор за стоку, најчешће свиње.

огањ (прва међуигра) – ватра, пламен.

одољен (7) – врста биљке, валеријана.

оклеветати (1) – лажно и увредљиво рећи нешто о некоме, неистинито оптужити.

олајисан (под, патос) (2) – намазан уљем.

опанци (3) – врста обуће израђена од штављене коже.

опута (3) – тања кожна врпца којом се плету опанци, биљка пузавица.

острвити се (7) – грубо, дивљачки насрнути, наврсти се, навалити се, окомити се.

острижен (10) – одрезан, одсечен (маказама), ошишан.

падавица (7) – болест праћена нападима несвестице, епилепсија.

паљка (3) – традиционални дувачки народни инструмент израђен од тикве.

папилотна (7) – свитак за коврцање косе, виклер.

параван (10) – послужити за прикривање правих намера, ограда, заклон.

параф (2) – скраћен потпис, обично у виду иницијала.

пачавра (3) – крпа која служи за потирање, *фиг.* ништарија, безначајан човек.

пиљар (5) – трговац воћем и поврћем.

покровац (3) – комад тканине за покривање ознојених коња, волова.

полегуша (7) – жена лошег морала.

поповати (3) – наметљиво саветовати, поучавати.

потирача (3) – крпа за потирање.

потуцати се (3) – лутати без сталног пребивалишта, скитати се.

прапорац (међуигра 1) – шупља метална лоптица која при тресењу звецка.

предстојник (2, 3) – старешина, шеф неке установе.

преслица (3) – једноставна дрвена направа за предење вуне.

пригревак (6) – место изложено сунцу, сунчано место.

провинција (1) – град или подручје изван главног града.

пурењак (7) – зелен, незрео клип кукуруза, зелењак.

рафал (3) – брза учестала палба из ватреног, посебно из аутоматског оружја.

рација (1) – детаљна полицијска потрага за сумњивим особама, обично уз хапшење.

ревер (5) – део оковратника капута на грудима.

редити (вуну) (7) – да се из руна добију рашчешљане власи, дрдати, влачити.

реноме (2) – углед, репутација.

репетирати (1) – избацити чахуру испаленог метка и убацити нови метак.

реума (7) – реуматизам, акутно или хронично обољење костију, мишића, зглобова.

ринфлајш (3) – кувано месо из супе које се једе са сосом и куваним кромпиром.

родоскрвни (1) – брак или полни однос између крвних сродника, инцест.

рошав (5) – с траговима од богиња, оспичав.

рунолист (7) – вишегодишња зељаста планинска биљка са белим звездастим цветовима.

сајџија (1) – часовничар.

саргија (6) – груба и ретка тканина за вреће.

сач (међуигра 2) – поклопац којим се покрива храна на огњишту и загрће жаром да се пече.

светлац (3) – блесак, звездице пред очима од бола, ударца и сл.

свап (5) – добро дело, племенит поступак, добротворство.

sicherheits polizei – SIPO (лица) – немачка тајна полиција основана 1936. године.

скиптар (4) – нарочито израђена и украшена палица као симбол владарског достојанства.

смиље (7) – биљка пријатног мириса и благотворног дејства на систем органа за варење.

содомија (7) – полно општење са животињама.

спахија (3) – феудални велепоседник у Турској царевини.

спориш (7) – биљка хајдучица, хајдучка трава.

стеница (3) – инсект, ситан паразит који се храни биљним соковима.

струготина (4) – остаци који настају кад се обрађује дрво, метал и сл.

стручак (7) – деминутив од струк.

сукно (3, 7) – дебела вунена ваљана тканина.

суфлирати (4) – дошаптавати глумцима текст њихове улоге, шаптати.

талир (2, 3, 5) – старински сребрни новац који се користио широм Европе.

тангуз (2, 10) – метална плочица која замењује новац.

тестија (7) – земљана посуда за воду крушкастог облика.

тољага (3) – подужи тежак штап који се користи за бијење, поштапање и др.

тренути (3) – склопити очи, заспати, мало спавати.

трнци (3) – осећај у телу сличан боцкању изазван jakim емоцијама, хладноћом, жмарци.

ћелија (1) – самица; мања јединица у неким илегалним покретима и организацијама.

ћумур (2) – угаљ.

убој (7) – повреда нанета ударцем, траг од удараца.

укртити (5) – одстојати, очврснути, сазрети (о алкохолном пићу).

успаљеница (3) – која има изражен нагон за телесним уживањем.

фењер (7) – врста застакљене светиљке у металном раму која се може носити.

фолксдојчер (лица) – припадник немачке националне мањине у Другом светском рату.

фронт (3, 5) – подручје, појас, линија на којој се води борба у рату.

фртаљ – четврти део нечега, четврт(ина).

фуруна (2) – пећ на чврсто гориво, дрва.

хоклица (3, 5) – мала столица без наслона.

чавка (3) – птица из породице врана.

чакшире (3) – сукнене панталоне, до колена широке, у колену набране и дуж листова уске.

чаршија (3) – део града са дућанима.

чоја (5) – чоха, врста меке и чврсте ваљане фабричке тканине.

чубар (7) – једногодишња зељаста биљка малих мирисних љубичастих или белих цветова.

чунак (2) – цев која повезује димњак и пећ; део ткачког прибора; цеви за довод воде.

шајкача (3) – врста капе.

шињел (3) – дугачки војнички капут.

шљам (1) – *фиг.* најгори друштвени слој, олош, багра.

штавити (7) – припремати сирову животињску кожу за обраду по-тапањем у раствор.

штамбиљ (2) – жиг, печат.

warning (1) – упозорење

5.3. Речник топонима⁸

Група ученика имала је задатак да из драме издвоји све топониме, укључујући не само имена континената, држава, градова, насеља и села,

⁸ Имали смо велику част да нам на питање о микротопонимима Ужица и околине одговори сам писац. Његов одговор, откуцан на писаћој машини и потписан наливпером, дат је у прилогу овога рада.

већ и имена река, мора и планина. Љубомир Симовић се и у поезији и у драми вратио свом родном крају: Ужицу, околним селима, планинама и језику ужичког краја. Тако се у овом *Речнику* нашло готово 50 одредница са краћим објашњењима. Уз сваку реч, као и у *Речнику непознатих речи*, у загради је наведен број слике из драме у којој се она помиње.

Само у овој драми песник је употребио педесет (микро)топонима – од *Сињевца* до *Сибира*! И то не треба да нас чуди, јер Симовић у свом поетском корпусу проговара и као филолог. За његову песму „Сињајевина” Александар Милановић каже: „Песма није специфична само у Симовићевом, већ и у корпусу српске поезије уопште будући да представља поетску потрагу за пореклом и првобитним значењем једног онима (властитог имена), у овом случају оронима (назива планине) *Сињајењвина*” (Милановић 2010: 80).

Већину одредница, попут: *Америка*, *Дрина* или *Пожега* није био проблем дефинисати, док су за објашњења микротопонима, попут *Житна пијаца*, *Глуваћки поток* или *Забучје* ученици консултовали *Ужички лексикон* у издању Службеног гласника и Града Ужица.

Алпи (4) – највиши планински масив у Европи.

Америка (5, 10) – федерална уставна република коју чине педесет две државе.

Арголида (10) – округ у југозападном делу Грчке.

Банат (2) – географски регион подељен између Србије, Румуније и Мађарске.

Бањица (2) – део Београда између општина Вождовац и Савски венац.

Београд (3) – главни град Републике Србије.

Босна (1, 6) – држава у југоисточној Европи, на Балканском полуострву.

Бургоња (4, 6) – бивши регион Француске.

Ваљево (10) – град у западној Србији.

Велика Плана (2) – градско насеље у Србији у Подунавском округу.

Венеција (3) – град у североисточној Италији.

Вишеград (6) – насељено мест у источном делу Босне и Херцеговине.

Волга (3) – најдужа европска река који протиче кроз Русију и улива се у Црно море.

Глуваћки поток (6) – поток у Ужицу. На уласку у ужичку котлину, са леве стране у њега се уливају Царински поток и Сарића поток. Од Царинског моста тече кроз варош и код Ватрогасног дома се улива у Ћетињу.

Горажде (6) – град у источном делу Босне и Херцеговине.

Деспотовац (10) – градско насеље у Србији у Поморавском округу.

Дњепар (3) – река у источној Европи која извире у Русији.

Дрина (6) – река која настаје спајањем река Пиве и Таре код Шћебан Поља.

Дринска бановина (2) – бановина Краљевине Југославије са седиштем у Сарајеву.

Дунав (6) – друга најдужа европска река која извире у Немачкој и улива се у Црно море.

Ђетиња (6) – река која протиче кроз Ужице. Дуга је 75,25 км, извире као поток Братештина на Тари, а у Пожешкој котлини гради Западну Мораву.

Европа (2) – шести континент по величини и трећи најнасељенији.

Елсинор (3) – град у Данској у ком се налази Хамлетов двораци.

Енглеска (4, 6, 10) – највећа конститутивна држава Уједињеног краљевства.

Житна пијаца (1, 2, 3) – из 1891. године на месту где се данас налази Трг партизана. Име је добила по томе што се на њој највише продавало жито. Уз сваку тезгу налазио се окачен кантар са јајетом. На средини пијаце налазила се зграда катранџинице, са четири ваге, где је мерење вршио општински службеник. Од 1941. до 1944. године, када она постаје Трг ослобођења, смењују се власти, војске и призори: вешала, испраћаји бораца, смотре јединица, парада у част Црвеног октобра са заставом на крову катранџинице која, како вели књижевник Љубомир Симовић, имитира зидине Кремља.

Забучје (3) – брадо на јужној страни Ужица.

Ибар (6) – река у југозападном делу Србије која се улива у Западну Мораву код Краљева.

Ивањица (5) – градско насеље у Србији у Моравичком округу.

Косјерић (10) – градско насеље у Србији у Златиборском округу.

Крчагово (10) – насеље у котлини Ћетиње. До Другог светског рата Крчагово је било село.

Мањез (3) – градски парк и кафана у Београду.

Међај (9) – део града на десној обали Ћетиње.

Морава (6) – назив за Велику Мораву која настаје спајањем Западне и Јужне Мораве.

Пожега (6, 10) – градско насеље у Србији у Златиборском округу.

Пољска (6) – држава у средњој Европи.

Ракијска пијаца (1, 2) – део Ужица, спаја Сланушу са Царином.

Рим (4) – главни град Италије.

Русија (3) – федерална република која се простире у источној Европи и северној Азији.

Сава (6) – река у средњој и југоисточној Европи која се улива у Дунав код Београда.

Сибир (7) – азијски део Русије који се простире од планине Урал.

Сињевац (3, 7) – заселак у Ужицу у коме је 1931. године изграђена велика брана.

Србија (1, 2, 3, 6, 10) – суверена држава која се већим делом налази на Балканском полуострву а мањим делом у Панонској низији.

Татинац (3, 10) – село, благо издигнуто брдо североисточно од Ужица.

Ужице (1, 2, 4) – град у Златиборском округу.

Ужички округ (2) – округ у западној Србији. Чине га Град Ужице и општине: Бајина Башта, Косјерић, Пожега, Чајетина, Ариље, Прибој, Нова Варош, Пријепоље и Сјеница.

Француска (4) – суверена држава у западној Европи.

Цариград (3) – престоница некадашњег Османског царства.

Цер (3) – планина у северозападном делу Србије.

Црно море (6) – водена маса која се налази између источне Европе и западне Азије.

5.4. Речник позоришних појмова

Путујуће позориште Шопаловић сматра се најбољим драмским делом у 20. веку између осталог и због тога што представља досад најдивнију апотезу позоришној уметности. У тексту ове драме сусрећемо се са делима драмских писаца од Еурипида, преко Шекспира, Шилера и Чехова, до Стерије, Костића и Нушића. Занимљиво је поменути и то да је комаде „Последње лето” и „Прогнани краљ” писац осмислио за потребе *Шопаловића*.⁹

У овој драми помиње се мноштво познатих драмских ликова, попут: Ромеа, Хамлета, Полонија, Астрова, Кулигина, Ореста, Пере Сегединца, Кир Јање, Алексе Жунића итд.

Група ученика имала је задатак да издвоји и објасни позоришне појмове који се помињу у драми. Највише их је у четвртој слици у којој четворочлани позоришни ансамбл изводи пробу уочи премијере представе. За објашњења издвојених одредница ученици су користили *Речник основних позоришних појмова* чији је аутор Милан Здравковић. По азбучном редоследу дато је око 40 објашњења позоришних појмова издвојених из драме.

ансамбл (4) – скуп уметника у једној уметничкој грани, ансамбл представе, трупе.

гума (1, 4, 10) – облик уметничког сценског изражавања. Приказивање и тумачење других личности на уметнички начин и уметничким средствима.

⁹ Једна ученица је у свом домаћем задатку написала: „После *Путујућег позоришта Шопаловић* намеравам да прочитам *Разбојнике* Фридриха Шилера, али и Шекспирове и Чеховљеве драме које се овде помињу. Морам признати и то да бих радо прочитала (када би постојале) драме „Последње лето” и „Прогнани краљ” чији су одломци веома интересантни”.

глумец (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) – уметник који се исказује кроз сценско извођење и уметничку трансформацију, остварујући одређене ликове.

драма (1, 2) – књижевна врста која показује догађаје из људског живота, као да се збивају у садашњости и пред нашим очима; лица која учествују, говоре и раде свако према свом карактеру; у њој мора постојати сукоб.

драмски лик (2, 4) – носилац драмске радње; његову улогу одређује писац дајући му лик и карактер.

драмски писац (4) – уметнички стручњак и теоретичар за драмска дела који пише драмска дела или врши драматизацију неког литерарног дела које није драмско, за сценско извођење.

завеса (4, међуигра, 5, 10) – простирка (најчешће платнена) која се користи за одвајање гледалишта (гледалаца) од сцене (извођача).

инсписијент (5) – лице које врши надзор, стара се да сви учесници и елементи представе буду спремни за почетак представе, координира рад свих учесника и води рачуна о техничком квалитету представе.

комедија (4) – књижевна драмска врста чији је садржај хумористичан; заснива се на веселим и шаливим заплетима, излажући смеху или подсмеху друштвене појаве, обичне људске слабости, рђаве карактере и др.

костим (3, 4, 5) – стилизована гардероба за актере, има функцију осликавања карактера лика, његовог положаја и епохе у којој се дело дешава.

кулиса (4) – део позоришне сценографије, покретни зид.

међуигра – део позоришне представе који се убацује између чинова; може да има своју посебну целину.

монолог (3) – говор једног лица, када јунак дела нема с ким да успостави саговорнички однос; део драме у коме актер говори сам са собом или се директно обраћа публици.

параван (10) – помичан зид, заклон, покретни заклон.

перика (4, 5, 10) – лажна коса, вештачки направљена.

позоришни комад (1, 4, 6) – *в. представа*

позориште (1, 2, 3, 4, 5, 9, 10) – друштвена делатност, тј. комплекс театарског живота, у области културе и уметности; институција која се бави припремом, организацијом и реализацијом позоришних представа.

позорница (2, 4, међуигра) – *в. сцена*

представа (1, 2, 4, 5, 6, 10) – аутохтоно сценско уметничко дело, које се приказује пред публиком; реализује се на основу књижевног текста, либрета или сценарија.

практикабл (4) – чврст елемент на позорници, у облику веће дрвене или металне коцке или квадрa, примењује се за стварање покретне и лако променљиве сценографије.

премијера (1, 3, 4) – прво званично извођење позоришне представе, тј. новонасталог сценског уметничког дела, у коначно дефинисаном обли-

ку; има свечани карактер јер се представља ново, аутохтоно позоришно дело.

проба (3) – вежбање, припремање неког сценског комада. На пробама редитељ уз помоћ својих сарадника и извођача креира сценско уметничко дело, представу.

публика (3, 4, 5, 7) – она је уз извођача и аутора позоришног дела, трећи елемент који чини позориште.

рампа (4) – линија расветних тела постављена испред позорнице и преграда која те светиљке заклања од гледалаца.

редитељ (4, 5) – уметнички руководиолац позоришног или филмског извођења, који усклађује и организује сав рад на припремању представе, уметнички и технички, дајући јој лични, ауторски и естетски печат.

реквизита (1, 2, 5, 10) – сви предмети, осим декора и костима, који се користе у представи; постоји ситна реквизита (посуђе), крупна (бицикл), потрошна (јело), костимска (лепеза).

репертоар (3, 4) – списак представа које изводи једно позориште; распоред извођења представа током одређеног периода; списак улога које неки глумац може да одигра.

рефлектор (4) – светлосно тело за освету, којим се постижу поједини светлосни ефекти приликом реализације представе.

рола (1, 2) – улога у позоришном комаду и позоришној представи.

слика (1–10) – посебан, целовит део чина у оквиру сценског дела.

суфлер (5) – посебно обучено стручно лице које, не ометајући представу, тихо дошаптава текст извођачима у току представе, ако се укаже потреба.

суфлирати (4) – дошаптавати реплике.

сцена (1–10 и међуигра) – 1) посебно издвојен и опремљен простор на којем се изводи представа; део чина у драми – призор, појава.

театар (1) – *в. позориште*

текст (1, 10) – књижевно дело намењено сценском извођењу.

трагедија (1) – врста драмског дела у ком су приказани тешки животни конфликти и оштри сукоби карактера и нарави; драмско дело са несрећним (трагичним) завршетком.

трагеткиња (1) – глумица која глуми у трагедији.

група (1, 2, 10) – скуп позоришних уметника, глумачка, балетска дружина.

улога (1, 3, 4, 6, 10) – лик у позоришној представи.

шлагворт (1) – последња реч у делу текста коју изговара извођач на сцени, а која представља сигнал другом глумцу да може да говори свој део текста.

6. Закључак

Позната је чињеница да су компетенције и залагање наставника основни предуслов за квалитетно образовање. Успешан наставник успева да прилагоди наставу тако да сви ученици буду ангажовани и налазе задовољство у раду, да свесно прилазе задацима, саопштавају наставнику шта им није јасно и шта кочи њихов успешан рад. Тако је наставник у савременој школи у улози водитеља, саветника, сарадника и организатора.

Анализом резултата ученичких истраживачких задатака остварене су опште и међупредметне компетенције. Путем конкретних активности ученици су повезивали разноврсна знања и умења. Приликом израде истраживачких и домаћих задатака, остварене су разноврсне компетенције ученика, а пре свега: *компетенција за целоживотно учење* (уме да резимира и елаборира своје идеје), *комуникација* (усмена и писана, непосредна и посредна), *рад с подацима и информацијама* (ученик користи различите изворе информација и података – библиотеке, медије, интернет итд.), *дигитална компетенција* (уме да истражује и процењује поузданост информација у електронском облику), *решавање проблема* (проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације), *сарадња* (ангажује се у реализацији групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин) и *естетичка компетенција* (повезује уметничко дело са историјским, друштвеним и географском контекстом његовог настанка).

Јасно је да се овакав вид обраде једног књижевног дела, са бројним и садржајним истраживачким задацима, не може реализовати често, и то из два разлога. Први разлог је недовољан број наставних часова, на шта стручна јавност одавно сугерише, а други је преобимност наставних садржаја. Намеће се питање да ли је могуће са матурантима за 132 часа (ПМ смер) или 165 часова (ДЈ смер) годишње обрадити око четрдесет писаца и предвиђене садржаје из језика и језичке културе.

Зн. с. Владимира Милутића

- Проблем микропонима сматрам изузетно важним, зато што се у топономастици једног краја најнепосредније одражава његова историја. И његова природа. Није случајно што су при свакој радикалној промени власти топоними први на удару: у жељи да све присвоји, и да свему да свој печат, власт мења имена улица, тргова, школа, чак и имена градова. О томе сам писао у књизи "Ужице са вранама". У књизи "Ковачница на Чаковини" наћи ћете чланак "О стварању и мењању топонима", у књизи "Обећана земља" о томе говоре чак два текста: "О ужичким микропонимима, о претварању житне пијаце у Трг партизана, и о проблему садржаја градског средишта", као и интервју под насловом "Опет то". У књизи "Титаник' у акваријуму" тим проблемом се бави текст "Дан града и визија Србије".

Сећам се да сам пре много година надлежној општинској комисији дао рад академика Митра Пешикана, који говори "О мењању географских имена и урбаних микропонима". Надам се да су од тога имали користи.

Иначе, понекад сам тој комисији и сам давао неке предлоге. Комисија је без проблема усвојила предлог да се десна обала Бетиње, од Међаја до електричне централе "Под Градом", назове "Обала Николе Тесле". Много је теже ишло са предлогом да се нека улица, или нека тачка у граду, обележи именом Склава из Ужица, за кога је везан најстарији писани помен нашег града. После много колебања и двоумљења - шта је то урадио, чиме је заслужио, и тако даље - Склавково име се на крају ипак нашло на једном зиду у главној улици. Он је најстарији Ужичанин за кога се зна, поименце.

Име Милутина Ускоковића, творца српског градског романа, писца који је о свом родном Ужицу оставио драгоцену књижевну сведо-

чанства, исписано је - сакривено је - у оном пасажу између главне улице и прикве. Сећам се да је требало да прођу године и године да би се дозволило да његова биста, коју је урадио Милан Верговић, буде постављена на јавном месту. Разлог за такав однос према Ускоковићу комунистичка власт је налазила у припошетки "Магаре", у којој он није писао лепо о ујичким социјалистима. Неки му то ни до данашњег дана нису опростили. Београд има улицу Милутина Ускоковића, Ујиче нема.

Не могу а да не кажем да мењање имена градовима сматрам недо-
вним.)
пусти. (Сматрам варварским. Кад је Ујиче променило име, и кад је проглашено Титовим, у граду се о томе ћутало, али се осећала нека нелагодност, као да се догодило нешто што се у добрим кућама не ради. Ја сам управо тада завршио основну школу - она је тад трајала четири године - и дошао сам да упишем први разред гимназије. Попунио сам пријаву, потписао, али сам у доњем левом углу, уз датум, написао само: Ујиче. Пријаве је примала професорка географије Мара Осипова. Она је моју пријаву погледала, прочитала, и вратила ми је: "Дете, испред овога Ујиче стави једно Т, са тачком."

После много година, написао сам књигу "Ујиче са вранама". Она се завршава управо у тренутку кад је донета одлука да се оно про-
гласи Титовим. Али од Ујича ^{ни касније} нисам дицао руке. Чак сам направио свој Тајни план града Ујича. Улицама сам дао имена обичних грађана, занатлија, професора, глумаца, бабица, фудбалера, трговаца, музика-
ната, кафеџија, имена људи које сам познавао, и који су представ-
љади живи живот и дух Ујича. О том мом тајном плану говорио сам у интервјуима за "Блиц" и "Ујичку недељу", а те интервјуе - у којима откривам и низ примера из тог плана - унео сам у књигу "Одбрана Београда".

Јованка Сандић

Литература

- Брборић 2019:** Вељко Брборић, „Објашњење непознатих речи при обради књижевног текста”, у: *Муке око језика и правописа*, Нови Сад: Прометеј, стр. 133–151.
- Здравковић 2007:** Милован Здравковић, *Речник основних позоришних појмова*, Београд: Народно позориште.
- Јевтић 2005:** Милош Јевтић, *Рукопис времена, разговори са Љубомиром Симовићем*, Београд: Београдска књига.
- Матић 2014:** Драгица Матић (уредник тома), *Ужички лексикон*, Београд: Службени гласник; Ужице: Град Ужице.
- Милановић 2010:** Александар Милановић, „Поетска потрага за пореклом и значењем речи” у: *Поглед на две обале: о лирској и драмској поезији Љубомира Симовића – зборник радова са научног скупа Пјесничка ријеч на извору Пиве*, Београд: Београдска књига, Плужине: Центар за културу, стр. 80–90.
- Николић 1992/1993:** Видан Николић, „О неким проблемима говора ужичког краја” у: *Анализе и истраживања у образовању и васпитању, зборник стручних и научних радова наставника*, Ужице: Педагошка академија „Желимир Жељо Ђурић”.
- Николић 1999:** Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Павловић 2008:** Миодраг Павловић, *Припремање наставника и ученика за тумачење књижевних дела*, Београд: Завод за уџбенике.
- Прокић 1995:** Ненад Прокић, „Слово љубве” у: *Повеља – часопис за књижевност, културу и уметност*, Краљево: Слово, стр. 83–84.
- Речник МС 1967–1976:** *Речник српскохрватскога књижевног језика*, I–VI, Нови Сад: Матица српска.
- Речник 2007:** *Речник српскога језика*, Нови Сад: Матица српска.
- Симовић 1991:** Љубомир Симовић, „Путујуће позориште Шопаловић” у: *Драме*, Београд: Српска књижевна задруга, БИГЗ, Просвета; Горњи Милановац: Дечије новине, стр. 309–520.
- Цвијетић 2014:** Ратомор Цвијетић, *Речник ужичког говора*, Београд: Службени гласник; Крагујевац: Учитељски факултет у Ужицу.

МАЈСТОРИ ЗА БУЛГАКОВА

МАЈСТОРИ ЗА БУЛГАКОВА

*Наставна припрема за час пројектне наставе у IV разреду
средње школе*

Школа: XIV београдска гимназија

Наставник: Дуња Николић (dunja.d.nikolic@gmail.com)

Предмет: Српски језик и књижевност

Наставна јединица: Михаил Афанасијевич Булгаков, *Мајстор и Маргарита*

Назив методичке припреме: *Мајстори за Булгакова*

Одељење: одељење IV/4

Тип часа: излагање, утврђивање

Облик рада: групни, фронтални, индивидуални

Наставне методе: истраживачка, текст метода, дијалогска, демонстративна

Наставна средства: рачунар, пројектор, платно, мобилни телефони, дигитална камера

Корелација унутар предмета: *Методе проучавања књижевног дела, Библија, Ј. В. Гете Фауст, Језик, Језичка култура*

Међупредметна корелација: *Историја, Геополитика, Верска настава, Рачунарство и информатика, Ликовна култура, Руски језик*

Образовни циљеви: Обновљање стечених знања о животу Михаила Булгакова, боље разумевање историјских околности у којима је писац живео и стварао. На часу пројектне наставе ученици допуњују своја запажања, делећи међусобно своје утиске и закључке добијају потпунију слику о значењу слоја идеја дела и његовим универзалним порукама.

Функционални циљеви: Подстицање ученика на креативност, самостално истраживање, логичко размишљање и закључивање. Оспособљавање за коришћење различитих извора и коришћење примарне и секундарне литературе. Развијање систематичности и методичности. Неговање научног приступа проучавању књижевних дела. Оспособљавање за правилан одабир релевантних информација. Коришћење различитих апликација и програма за израду и представљање својих идеја, размишљања и закључака.

Васпитни циљеви: Подстицање ученика да истраживачки приступе најзначајнијим делима светске књижевности. Коришћење примарне и секундарне литературе на адекватан начин. Селекција извора – проверити релевантност пронађених података. Развијање читалачке културе и истраживачког духа. Подстицање љубави према језику и књижевности. Развијање говорне културе, правилног изражавања, логичког мишљења. Истицање хуманистичких вредности, постављање етичких питања о односу добра и зла, правде и неправде, љубави и мржње и сл. Подстицање тимског рада и неговање пријатељства.

Током реализације пројекта развијане су и унапређиване комуникационе вештине, дигиталне компетенције, рад са подацима и информацијама, компетенције за целоживотно учење.

Роман Михаила Булгакова *Мајстор и Маргарита* обрађује се у IV разреду средње школе. Овај драгуљ светске књижевности припада периоду постмодерне, краси га сложена композиција, састављен је слојевито и мора се проучавати на више равни. Роман је обрађиван на редовним часовима, али су ученици већ почетком школске године били упознати са планом обраде дела кроз пројекат и да ће им за тумачење овог дела бити неопходно познавање књижевних дела које су читали у прошлости и оних која ће током године обрађивати. Како би се боље разумела психолошка, социолошка, фантастична, у крајњем случају и идејна раван овог романа, приступили смо пројектној настави на часовима утврђивања.

Ученици су петнаест дана пре извођења пројекта подељени у групе. Свакој од девет група додељени су задаци сходно њиховим интересовањима и(ли) будућим студијама. Теме које су обрађивали односиле су се на историјске околности у којима је роман настајао, биографију писца, интертекстуалне везе овог романа са *Библијом* и Гетеовим *Фаустом*... Групе су бројале по четири ученика, сем девете групе у којој је било два ученика. Током рада на својим темама, представници група консултовали су се са професором који је био у улози ментора.

ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Прва група – *Биографија Михаила Булгакова*

*Никада не разговарајте са странцима*¹⁰

Задатак прве групе био је да представе биографију писца, са посебним освртом на сегменте који су релевантни за тумачење дела. Сазнали су ко су му били омиљени писци, на кога се угледао, ко му је био инспирација, какав је био његов однос са властима...

¹⁰ Ученици су сликовито именovali свој пројектни задатак насловом првог поглавља романа М. Булгакова *Мајстор и Маргарита*.

Поред осврта на пищев живот, ученици су истражили и каква је била судбина његовог стваралаштва за живота и после смрти.

У свом излагању говорили су о пищевеј породици, окружењу у ком је растао и утицају које је оно имало на формирање његове личности. Потом су пратили његово формално образовање и лекарску каријеру. Нису пропустили да спомену селидбе, војно искуство, лекарску праксу и наведу дела и фељтоне које је објављивао, литературу коју је читао...¹¹

Посебну пажњу обратили су на његов однос са Стаљином и препознали су елементе биографског у лику насловног јунака романа, Мајстора. Повезаност се односи и на третман критике према Булгакову. Пронашли су везе између тема везаних за слободу духа и цензуру које су Булгакова мучиле и сличних осећања код Мајстора.

Своје излагање завршили су закључком о постојању космичке правде коју писац можда није дочекао, али његово дело јесте. Посебно је упечатљиво било повезивање са једном од идеја романа: *Рукописи не горе*.¹²

Михаил Булгаков

- Године 1923, Булгаков је постао члан Свердловског савеза писаца
- У октобру 1926. је у МХАТу са великим успехом одржана представа „Дани Турбинових“, која се веома свидела Стаљину.
- Истовремено се у Совјетској штампи ширила интензивна и крајње оштра критика стваралаштва Михаила Булгакова.

Михаил Булгаков

„Мајстор и Маргарита“

- Роман „Мајстор и Маргарита“ бави се тзв. вечним темама као што су љубав, однос добра и зла, храбрости, питања истине
- Такође се бави темама које су карактеристичне за период у ком је Булгаков стварао
- Теме везане за цензуру, слободу духа, односа према истини у ауторитарном режиму

¹¹ Цела презентација налази се у прилогу припреме *Мајстори за Булгакова* под насловом „Никада не разговарајте са странцима.“

¹² Булгаков 2013: М. Булгаков, *Мајстор и Маргарита*, Београд: Miba books, стр. 374

Друга група – Садова улица број 10, стан 50

Ова група имала је задатак да приреди виртуелни обилазак музеја посвећених Михаилу Булгакову. Пошто су ученици одељења IV/4 учили руски језик¹³, проучавали су сајтове два музеја. У питању су Музеј Булгакова у Москви¹⁴ и Музеј Булгакова у Кијеву¹⁵. Функција овог задатка била је у томе да пружи и визуелни доживљај живота писца и простора у ком се одиграва део радње романа. Стан 50 у Садовој број 10 централно је место целог романа.

Поред ова два музеја, постоји и музеј посвећен Булгакову у Херцег Новом, па је у неким будућим реализацијама могуће поставити овај задатак и уколико не постоје добри говорници руског језика. Требало би напоменути да Музеј Булгакова у Кијеву има могућност превођења сајта на друге језике (енглески), док музеј у Москви може добро да се истражи једино на руском језику.

Ученици су прво говорили о кући у Кијеву где је писац рођен. Као занимљивост издвојили су да су приређивачи поставке на посебан начин истакли који су предмети аутентични. Наиме, сви предмети који су беле боје нису

били ту у време Булгакова, већ су реконструкција оних за које се верује да су раније постојали. Собе су тематски организоване и назване по бојама.

У једну собу може се ући само кроз орман, а једна је затворена за јавност. За ту, црвену собу, верује се да је уклетата.

Изалагање о стану у Садовој улици било је садржајније. Стан број 50 налази се на Патријаршијским рибњацима, где је живео и сам писац. Интересантно је да се на сајту може пронаћи план зграде и распоред свих стано-

¹³ Ученици одељења IV/4 уче руски као други страни језик, а међу њима је било и нативних говорника руског језика, па су без већих потешкоћа могли да истраже сајтове музеја и да припреме обилазак.

¹⁴ <http://moscow.bulgakovmuseum.ru/>

¹⁵ <http://www.kyivhistorymuseum.org/en/mikhail-bulgakov-museum>, односно <https://bulgakovmuseum.com/>.

Наведене су две интернет адресе пошто су ученици своје излагање осмишљавали на основу друге која тренутно није у функцији, док прва наведена и даље ради.

ва са уписаним станарима који су ту живели.¹⁶ На основу тих података стиче се потпунији утисак хаотичног живота у заједничким становима. Пронашли су податак да је у једном моменту у том стану живело чак 18 људи. Станари су делили купатило и кухињу.

Неки од њих ту су чували домаће животиње, а кухиња је била често место скандала и свађа. Многи ликови инспирисани су управо комшијама из ове зграде.

Улазни ходници данас су исписани порукама посетилаца музеја. Нацртан је и Воландов портрет, а испред улаза се налази скулптура трамваја и несрећног Берлиоза, инспирисана упечатљивом сценом са почетка романа. У самом стану налази се писаћи сто који заузима једну целу собу, ту су пишчеве белешке и медицинска опрема тог доба.¹⁷

¹⁶ Сајт садржи план околине, мапу значајних зграда и апликацију за обилазак Москве Михаила Булгакова. Ученици су напоменули да би било могуће начинити виртуелни туристички обилазак ове руте уколико би се поменута апликација инсталирала на мобилне телефоне.

¹⁷ Слике су преузете са сајтова музеја и налазе се у ученичкој презентацији у прилогу.

**Трећа група – Како је изгледао свет у доба настајања романа
Мајстор и Маргарита**

Трећа група имала је следеће задатке: у оквиру овог задатка представите историјске, политичке и друштвене околности у време настанка обрађиваног романа. Истражите каква је била политичка и друштвена ситуација у Европи и свету, па тежиште излагања преместите на Русију, потом на

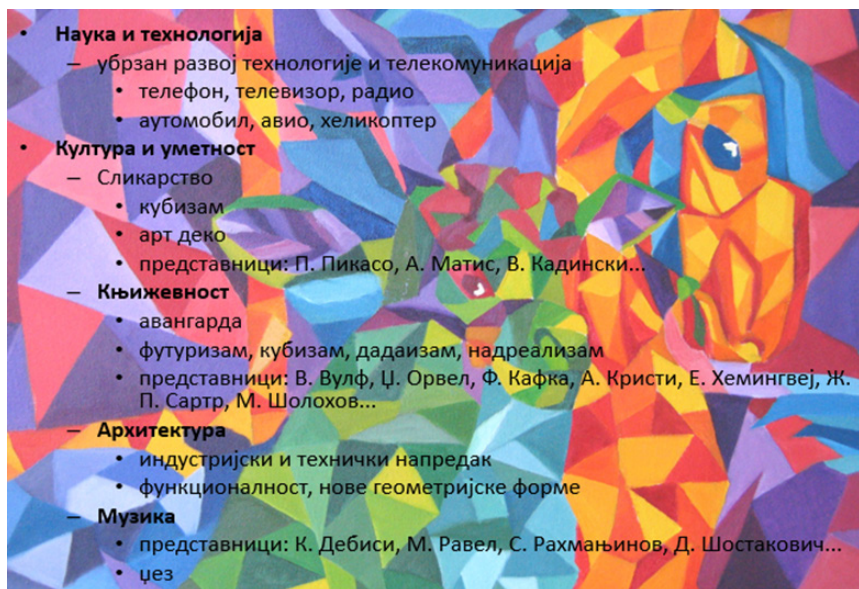
Москву и на самом крају замислите како је могао изгледати живот обичног човека у тим нестабилним и бурним временима. Да би слика света у том историјском тренутку била потпуна, неопходо је говорити и о развоју уметности: који су уметнички правци тада били доминантни и како је изгледао културни живот Русије у тоталитарном режиму Јосифа Висарионовича Стаљина.

Ученици су своје излагање коципирани у складу са задатим упутствима. Прво су се осврнули на политичке околности и ситуацију у свету после Првог светског рата. Говорили су о промени света коју је то велико страдање донело. Осврнули су се на формирање водећих идеологија и геополитичке промене у свету.

Следећа тематска целина односила се на развој науке и технологије, сликарства, музике, књижевности и архитектуре.¹⁸

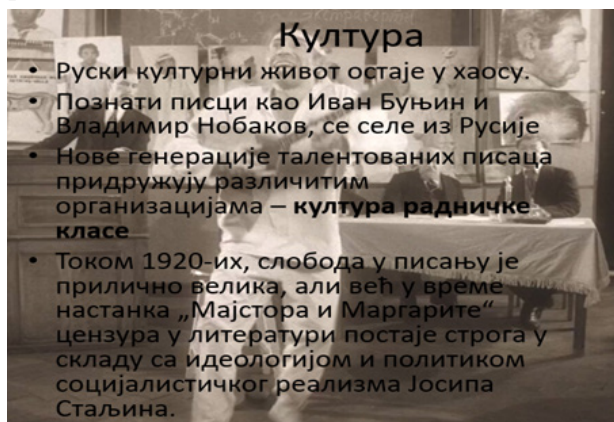
¹⁸ Презентација треће групе налази се у прилогу под називом „Историјске околности у којима је настало дело”

Ученици су потом говорили о превирањима у руском друштву после Октобарске револуције и смени на власти после смрти Владимира Иљича Лењина.

Стаљин долази на власт 1924. године, а са његовим петогодишњим планом за изградњу социјалистичке привреде долази до тектонских промена у друштву. Земља постаје индустријска сила, а у исто време јавља се отпор колективизацији и долази до великог сиромаштва. Споменули су и велику глад која је трајала од 1930. до 1933. када је више од десет милиона људи умрло од глади и немаштине. Како су социјални преврати настављени, Стаљин почиње чистку у својој партији. Та кампања терора довела је до протеривања и затварања неистомишљеника.

Однос према странцима испуњен је неповерењем. Путовања у иностранство нису била дозвољена, а ретко који страни држављанин је могао да добије дозволу за боравак. Постојали су посебни хотели и за стране посетиоце – Метропол у Мо-

Однос писца са културом

- Булгаков је за живота остао непризнат и необјављиван - речником књижевних критичара, био је „мртав писац“.
- Булгакову је од совјетског култа борбе са политичким противницима одувек био важнији мир и лична, породична срећа, у каквој је и сам одрастао.
- Булгаков је данас несумњиво један од најпопуларнијих писаца у Русији. (Иван Васиљевић мења професију, „Псеће срце“...)
- У школски програм се убацује тек 90-их.
- Он је хтео да напусти Совјетски Савез јер се није слагао са политиком.
- Он никако није могао да схвати Лењина и његову диктатуру пролетаријата, јер је за Булгакова свака диктатура била исто што и насиље, што он није подносио.

скви и Асторија у Лењинграду. Ученици истичу да су оба хотела споменута у роману.

Стање економије подробно је описано, а посебан акценат стављен је на двоструку валуту (рубља и чевронец), па је неповерење према наметнутој валути препознато и у епизоди у Ватријетју. По завршетку

представе чевронци нестају. Осврнули су се и на велику инфлацију наводећи цену хлеба у различитим периодима, поменут је и износ који је Булгаков издвајао за закупнину стана.

Стање у култури описано је двојако: прво је објашњено како је цензура узимала маха, да су писцима биле наметане теме и начин писања у складу са замислима великог вође, да су поједини писци успели да побегну из земље (Иван Буњин, Владимир Набоков), а потом су говорили о односу Булгакова према тим дешавањима и критичкој слици уметничке сцене коју је дао у свом роману.

Четврта група – *Интертекстуалност* (Библија)

Ученици су имали задатак да дефинишу појам *интертекстуалност*, да потом пронађу интертекстуалне везе између Библије и романа *Мајстор и Маргарита*. Своје истраживање требало је да усмере су на лик Понтија Пилата у оба књижевна дела и на представљање паралелизама који се могу успоставити између „савремене“ Москве и старог Јерусалима.

Током представљања свог дела пројекта чланови ове групе осврнули су се и на однос државе према хришћанству и упоредили га са самим почецима хришћанства које смо могли пратити у роману унутар романа.

МОСКВА И ЈЕРУСАЛИМ

- Паралелизам у приповедању
- Праведник је увек прогоњен (Мајстор и Јешуа)
- Власт уништава појединца критиком
- Људи су зли и не мењају се, без обзира на присуство ђавола
- Похлепа и кукавичлук

Потом су наводили паралеле које се могу направити између Москве и Јерусалима, а приметили су да су московска дешавања испуњена фантастичним елементима, док је Јерусалим представљен без уплива виших сила.

ПОНТИЈЕ ПИЛАТ

- Понтије Пилат у Мајсторовом роману заузима централно место, док се у Јеванђељу појављује тек у неколико епизода.
- Сви догађаји у роману о њему одигравају се у току једног дана и једне ноћи, а за то време се Понтије Пилат много пута мења.
- У Библији је он статичан, непроменљив.
- У роману Понтије Пилат постаје блиски стварном људском свету.

Уследило је поређење Јешуе и библијског Исуса, а затим долазимо и до централне фигуре Мајсторовог романа – Понтија Пилата.

Занимљиво је да су се анализирајући лик Понтија Пилата ученици осврнули на постојање шпијунске мреже у Јерусалиму и повезали је са тадашњом ситуацијом у Русији. Залагање Пилата за

исправљање неправде према путујућем филозофу доживели су као умиривање гриже савести. Изнета је тврдња да Пилат није имао смелости да уради исправну ствар јер би га то коштало положаја, али да је покушао да неправду исправи кажњавањем оних који су недужног Јешуу довели до њега. То је, како су рекли, био Пилатов покушај успостављања равно-

теже између правде и неправде, а слично су чинили и Воланд и његови пратиоци у Москви.

Везе са *Библијом* видели су и у демонима који прате Воланда.¹⁹

Булгаков преузима библијске елементе. Он их проширује и даје им нова значења, а на неким местима их и оспорава. Пилатов лик се мења, уводе се унутрашња правирања због гриже савести. Јешуа се разликује од Исуса Христа овоземаљском димензијом. Писац не супротставља начела светлости и таме, већ истиче њихову повезаност – једно без другог не може постојати.

Пета група – *Интертекстуалност* (Фауст, *Ј. В. Гете*)

МЕФИСТОФЕЛЕС - ВОЛАНД

- Значење имена Гетеовог јунака је грчког порекла и означава онога који не воли светлост.
- Професор Воланд је при првом појављивању окарактерисан као мистериозни странац. Његови саговорници долазе до закључка да је Немац, чиме се алудира на Мефистофелеса.
- Витез Воланд појављује се и у Гетеовом *Фаусту*

Задаци ове групе били су да представе везе између Гетеовог *Фауста* и романа *Мајстор и Маргарита* Михаила Булгакова. Шта их повезује, а шта раздваја? Које је значење цитата који се

појављује на почетку романа Михаила Булгакова?

Али ко си ти на послетку?

– *Део сам оне силе што увек жели зло, а увек чини добро.* Гете, *Фауст*²⁰

Требало је да упореде Воланда и Мефистофелеса и пронађу додирне тачке између главних јунакиња оба дела.

Ученици су током излагања одговорили на све постављене захтеве. Прво су представљени Мефистофелес и Воланд. Упоређиване су њихове физичке карактеристике, држање, однос са јунацима са којима су склапали „уговоре” и однос према другим смртницима. Закључено је да су вођени истим принципом, али да је лик Воланда на неки начин хуманији. Аргументи за такав закључак највише су се црпели из односа према Маргарити, односно Мефистофелеса према Грети.

¹⁹ Презентација ученика четврте групе налази се у прилогу под називом „Мотиви из Библије”.

²⁰ Булгаков 2013: М. Булгаков, *Мајстор и Маргарита*, Београд: Miba books, стр. 5

Други део презентације поредио је Фауста и Мајстора. Ученици су донели закључак да и између њих постоје одређене сличности. Говорили су о изолованости јунака због неразумевања средине у којој се налазе и једној празнини која постоји као последица непостојања љубави у њиховим животима. Мајстор су доживели као човека који се повлачи у

себе, пасивног, за разлику од Фауста који је спреман да прода душу да би пронашао део који му недостаје. Повезује их љубав у којој су успели да пронађу спасење.

Главне јунакиње ова два књижевна дела ученици су схватили као носиоце оног женског и интуитивног. Без њих насловни јунаци не би били комплетни и не би доживели љубав којом их оне избављају из бесмисла. Њихова позиција у друштву врло је различита, као и изглед, али их спаја исти принцип.

Напоменуто је да се на балу код Воланда јасно истиче повезаност Маргарите и Грете са појавом жене која трпи страшну казну због чедоморства. Маргарита користи своју жељу како би њој пружила руку спаса. Маргарита је доживљена као одлучнија и снажнија. Она узима ствар у своје руке и у стању је да због Мајстора склопи пакт и са силама таме.

На крају свог излагања ученици су рекли да постоје очигледне интертекстуалне везе између два дела. Односе се на склапање договора са Сотоном, изолованост главних јунака од друштва у ком живе, снажне женске ликове који се жртвују за љубав и врло слично приказан однос добра и зла.

Шеста група – *Мајстор и Маргарита* на филму

Погледајте филм *Мајстор и Маргарита* који је режирао Александар Петровић. Да ли је филм успео да дочара магију овог романа? Упоредите своје утиске о филму са доживљајем књиге.

Ученици који су се бавили овом темом добро су истражили биографију Александра Петровића. Увидели су сличност између Булгакова и Пе-

тровића: и један и други су живели и стварали у репресивним системима који су гушили уметничку слободу.

Навели су бројне награде које је овај филм освојио, похвале, углавном стране филмске критике, а потом су се осврнули на неформалну забрану

Булгаков и Петровић

- Забране приказивања дела
- Неприхваћени у друштву у ком стварају
- Држава врши притисак и спречава ширење идеја коју њихова дела носе
- И Булгаков и Петровић живе у репресивним системима које критикују кроз своја дела.

филма. Копродуценти су после неколико дана приказивања филма у београдским биоскопима одлучили да филм повуку. Овај филм није судски забрањен, већ је у јавности направљен такав притисак да је његова дистрибуција прекинута.

У филму Мајстор није безимени писац. Његов лик предстаља синтезу Ивана Бездомног и Мајстора. Филм

задржава идејну тематику дела, али ученици верују да је због комплексности приче и недовољно развијених специјалних ефеката било немогуће пратити у потпуности радњу и композицију романа *Мајстор и Маргарита*. Филм има једноставнију причу, па је у њему и мање ликова. Наведено је у којим сегментима филм одступа од књиге, тиме су ученици показали добро познавање самог дела.

Мајстор и Маргарита (1972)

- Режија: Александар Петровић
- Југословенско - италијански филм
- Улоге: Уго Тоњаци, Мимси Фармер, Ален Кун, Велимир Бата Живојиновић, Павле Вујисић, Љуба Тадић...

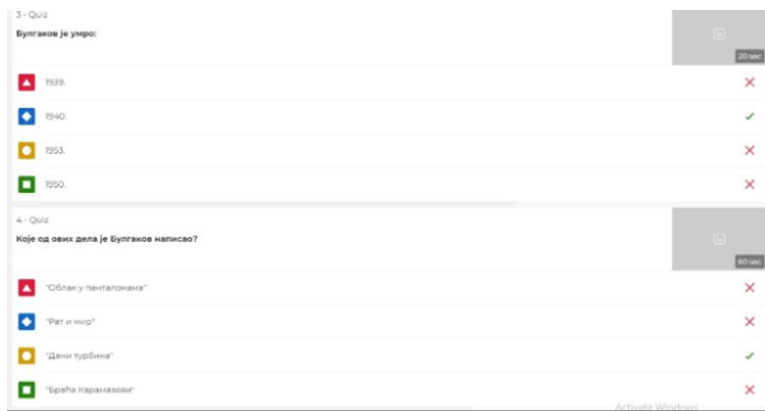
Седма група – Квиз

Ова група припремала је квиз који се односи на роман *Мајстор и Маргарита*. Ученицима је објашњено на који начин да постављају питања, напоменуто је да избегавају двосмислености и да питања постављају јасно и прецизно. Речено је да могу користити и материјал својих другова који су претходно излагали.²¹

Питања отвореног типа:

1. Које су биле владајуће идеологије у време настанка романа *Мајстор и Маргарита*?
2. Где је рођен Михаил Билгаков?
3. Како почиње филм сниман по роману *Мајстор и Маргарита*?
4. Цитат из ког дела се налази на почетку романа Михаила Булгакова?
5. У ком периоду је настало дело?
6. Који лик постоји у књизи, али не и у филму?
7. Који је био првобитни наслов романа *Мајстор и Маргарита*?
8. Да ли је Воланд или неко из његове свите присутан у причи о Понтију Пилату?
9. Када се одвија радња романа везана за Москву?
10. Како се зове Јешуин пратилац који записује његово учење?
11. Како Јешуа првобитно оловљава Римљане које сусреће, па и Пацоловца?
12. У ком поглављу се први пут појављује Мајстор?
13. Наведи три јунака које Маргарита среће као домаћица бала.

²¹ Ученици су креирали две верзије квиза. Прва верзија садржала је различите типове питања (отвореног и затвореног типа), а друга само затвореног (понуђени су одговори). Питања затвореног типа искористили су како би направили онлајн квиз на платформи <https://kahoot.com/>

Слика квиза који је био постављен на онлајн платформи²²

Осма група – Плакат и стрип

Задатак ученика у осмој групи био је да визуелно пренесу доживљај романа. Могли су да осмисле плакат за филм, корице за књиге, направе стрип...²³

Ученици су одабрали да кроз стрип представе сусрет Варенухе и Римског после представе у Варијетеу.²⁴

²² Сlike квиза са <https://kahoot.com/> налазе се у прилозима у посебној фасцикли.

²³ Насловна страна *Мајстори* за Булгакова рад је ученика који су били део осме групе.

²⁴ Цео стрип налази се у прилогу у електронској форми.

Девета група – Најава за филм

Ову групу чинила су два ученика. Они су имали задатак да сниме трејлер²⁵ за филм. Најава за филм требало би да заинтересује гледаоца, заголици машту, изазове знатижељу...

Девета група није била предвиђена првобитним планом пројектних задатака. Ученици су изразили жељу да њихов рад буде издвојен од осме групе, где је првобитно распоређен, правдајући тај захтев мултимедијалношћу рада. Њихова идеја била је да направе трејлер за други део филма.

Рад ученика је духовит, а при изради овог кратког видео-материјала показали су да су да са лакоћом користе нове технологије које се баве обрадом звучног и видео-материјала.

²⁵ Трејлер (енгл. trailer) је тип рекламе у којој се налазе упечатљиви инсерти из дугометражног филма који се најављује.

Час „Мајстори за Булгакова” одржан је у тремину двочаса у мају месецу 2022. године. Ученици су били добро организовани. Све презентације налазиле су се на истој спољњој меморији, што се показало као врло практично јер се на тај начин време значајно штеди. За реализацију је неопходна добро опремљена учионица. Требало би да поседује рачунар, пројектор и стабилну интернет везу (због онлајн квиза). Ученици су били заинтересовани и мотивисани, жив разговор о роману настављен је и после завршетка часова. Током часова ученици су се дотицали и филозофских питања којима дело обилује, па се при будућим реализацијама може формирати и група која ће говорити о филозофији стоицизма и Кантовим учењима на која се у делу осврће најпре Воланд.

Литература

- Булгаков 2013: Михаил Булгаков, *Мајстор и Маргарита*, Београд: Miba books
Гете 1999: Јохан Волфганг Гете, *Фауст*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
Библија 2000: Библија, избор текстова, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
Поповић 2010: Тања Поповић, *Речник књижевних термина*, Београд: Logos art / Edicija
Николић 2010: Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*: Завод за уџбенике
Ђирић и Смиљковић 2014: *Стваралачке активности у настави књижевности*, Приручник за наставнике књижевности, Београд: Klett
https://cr.middlebury.edu/public/russian/Bulgakov/public_html/Woland.html
<http://moscow.bulgakovmuseum.ru/>
<http://www.kyivhistorymuseum.org/en/mikhail-bulgakov-museum>
<https://bulgakovmuseum.com/>
<http://aleksandarpetrovic.org/filmografija/igrani-filmovi/majstor-i-margarita/>

ПРОЈЕКАТ – ПРИЗНАЊА НАЈБОЉИМ НАСТАВНИЦИМА

Пројекат *Признања најбољим наставницима* покренут је 2019. године с намером да се награђени наставници у оквиру такмичења Друштва за српски језик и књижевност Србије мотивишу за даљи и будући рад са својим ученицима и унапреде своју образовно-васпитну праксу. На 60. Републичком зимском семинару (2019. године) додељена су признања за велико залагање у раду с ученицима и натпросечне резултате на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” и Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе од школске 2012/13. до 2017/18. године. Годину дана касније, на 61. Републичком зимском семинару награђени су најбољи наставници са четири републичка такмичења: Такмичење ученика средњих школа из књижевности – писмени задатак; Литерарне секције; Лингвистичке секције; Такмичење основношколских и средњошколских листова и часописа (од школске 2013/14. до 2018/19. године за Такмичење ученика средњих школа из књижевности, а од школске 2012/13. до 2017/18. године за остала такмичења). За 62. Републички зимски семинар, Друштво је одлучило да награди најбоље наставнике лингвистичких секција у част 30 година овог такмичења, а на 63. Републичком зимском семинару награђени су наставници који су припремали ученике за Републичко такмичење из књижевности за најуспешније писмене задатке ученика средњих школа поводом 30-годишњице такмичења.

Ове године, за 64. Републички зимски семинар, Друштво је одлучило да награди признањем најуспешније наставнике на Републичком такмичењу литерарних секција основних и средњих школа. Школске године 2018/19. навршило се 25 година Такмичења литерарних секција основних и средњих школа Србије. Прво Такмичење литерарних секција основних и средњих школа одржано је на Републичком зимском семинару 1996. године за рад у претходној школској години (1994/95). За 25 година кроз ово такмичење прошло је 89 награђених наставника са својим ученицима. Неки од њих награђени су само једном, неки неколико пута. Овде доносимо преглед свих награђених наставника.

Ред. број	Име и презиме наставника	Назив секције, школе и место	Награда	Укупан број награда
1.	Александра Дракулић	Литерарна секција ОШ „Никола Тесла”, Београд	– 2. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 3. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 1. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 2. Награда 2015/16. (P3C 2017)	6
2.	Александра Кузмић	Литерарна секција Филолошке гимназије, Београд	– 1. Награда 1994/95. (P3C 1996) – 2. Награда 1995/96. (P3C 1997)	2
3.	Ана Марковић	Литерарна секција Седме београдске гимназије, Београд	– 2. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 3. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 1. Награда 2014/15. (P3C 2016)	3
4.	Анђа Ђорђевић	Литерарна секција Медицинске школе, Ужице	– 3. Награда 1994/95. (P3C 1996) – 1. Награда 1995/96. (P3C 1997) – 2. Награда 1997/98. (P3C 1999) – 2. Награда 1998/99. (P3C 2000) – 2. Награда 1999/00. (P3C 2001) – 2. Награда 2000/01. (P3C 2002) – 2. Награда 2001/02. (P3C 2003)	7
5.	Биљана Петковски	Литерарна секција ОШ „Краљ Александар I”, Пожаревац	1. Награда 2002/03. (P3C 2004)	1
6.	Биљана Петровић Михаиловић	Литерарна секција ОШ „Олга Милошевић”, Смедеревска Паланка	3. Награда 2000/01. (P3C 2002)	1
7.	Бојана Тодоров	Литерарна секција ОШ „Жарко Зрењанин”, Жарко Зрењанин	– 2. Награда 1998/99. (P3C 2000)	1
8.	Босиљка Милић	Литерарна секција „Развитак”, Пожаревачка гимназија, Пожаревац	– 1. Награда 1994/95. (P3C 1996)	1
9.	Бранко Бубањ	Литерарна секција ОШ „Ђорђе Натошевић”, Нови Сад	– 3. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 3. Награда 2010/11. (P3C 2012)	2

10.	Велибор Симчевић	Литерарна секција Средње школе „Свети Трифун”, Александровац Жупски	–3. Награда 1995/96. (ПЗС 1997) –3. Награда 1996/97. (ПЗС 1998) –2. Награда 1997/98. (ПЗС 1999) –3. Награда 1999/00. (ПЗС 2001) –3. Награда 2000/01. (ПЗС 2002) –3. Награда 2001/02. (ПЗС 2003) –2. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) –3. Награда 2012/13. (ПЗС 2014)	8
11.	Вера Гикић	Литерарна секција Карловачке гимназије, Сремски Карловци	–3. Награда 2010/11. (ПЗС 2012)	1
12.	Вера Момчиловић	Литерарна секција Средње школе, Гроцка	–3. Награда 2006/07. (ПЗС 2008)	1
13.	Весна Николић	Литерарна секција Гимназије у Смедереву, Смедерево	–3. Награда 1997/98. (ПЗС 1999)	1
14.	Вукица Бојанић	Литерарна секција ОШ „Јован Цвијић”, Зубин Поток	–2. Награда 2003/04. (ПЗС 2005)	1
15.	Вукосава Живковић	Литерарна секција Земунске гимназије, Земун	–1. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) –1. Награда 2005/06. (ПЗС 2007) –1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) –2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016)	4
16.	Гордана Живановић	Литерарна секција ОШ „Угрин Бранковић”, Кучево	–2. Награда 1994/95. (ПЗС 1996)	1
17.	Гордана Стевановић	Литерарна секција Друге Крагујевачке гимназије, Крагујевац	– 1. Награда 1998/99. (ПЗС 2000)	1
18.	Гордана Шћепановић	Литерарна секција Правно-биротехничке школе, Земун	– 1. Награда 2004/05. (ПЗС 2006) – 3. Награда 2005/06. (ПЗС 2007)	2
19.	Дана Ђирић	Литерарна секција Медицинске школе, Београд	– 3. Награда 2000/01. (ПЗС 2002)	1
20.	Данијела Брђовић	Литерарна секција Гимназије „Врњачка Бања”, Врњачка Бања	–3. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	1

21.	Данијела Пешић	Литерарна секција ОШ „Угрин Бранковић”, Кучево	– 2. Награда 2000/01. (P3C 2002)	1
22.	Добрила Павловић	Литерарна секција ОШ „Цар Константин”, Ниш	– 2. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 2. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012)	3
23.	Добрица Ковачевић	Литерарна секција ОШ „Васе Чарапић”, Бели Поток	– 1. Награда 2005/06. (P3C 2007) – 1. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012)	5
24.	Душанка Јањић	Литерарна секција ОШ „Доситеј Обрадовић”, Смедерево	– 3. Награда 1997/98. (P3C 1999)	1
25.	Душанка Шупут Тричковић	Литерарна секција „Људићи”, Сремски Милетић	– 2. Награда 2017/18. (P3C 2019)	1
26.	Душко Бабић	Литерарна секција Филолошке гимназије, Београд	– 1. Награда 1997/98. (P3C 1999) – 1. Награда 1998/99. (P3C 2000) – 1. Награда 1999/00. (P3C 2001) – 1. Награда 2000/01. (P3C 2002)	4
27.	Емилија Ћоровић	Литерарна секција ОШ „Жарко Зрењанин”, Зрењанин	– 2. Награда 2000/01. (P3C 2002) – 3. Награда 2017/18. (P3C 2019)	2
28.	Зоран Виријевић	Литерарна секција „Петица” ОШ „Бранко Радичевић”, Косовска Митровица	– 2. Награда 2001/02. (P3C 2003)	1
29.	Ивана Ковачевић	Литерарна секција ОШ „Др Драган Херцог”, Београд	– 3. Награда 2015/16. (P3C 2017) – 3. Награда 2016/17. (P3C 2018) – 2. Награда 2017/18. (P3C 2019)	3
30.	Јасмина Јовановић Калезић	Литерарна секција ОШ „Стјепан Стево Филиповић”, Београд Литерарна секција ОШ „Др Арчибалд Рајс”, Београд	– 2. Награда 1997/98. (P3C 1999) – 1. Награда 2001/02. (P3C 2003) – 1. Награда 2002/03. (P3C 2004)	3
31.	Јасмина Пивнички	Литерарна секција ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица	– 3. Награда 2005/06. (P3C 2007)	1

32.	Јасмина Стевановић	Литерарна секција ОШ „Милунка Са- вић”, Витановац	– 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018)	1
33.	Јелена Иванишевић	Литерарна секција ОШ „Доситеј Обра- довић”, Смедерево	– 3. Награда 2000/01. (ПЗС 2002)	1
34.	Јелена Марјановић	Литерарна секција Карловачке гим- назије, Сремски Карловци	– 2. Награда 2006/07. (ПЗС 2008) – 1. Награда 2008/09. (ПЗС 2010)	2
35.	Јелена Пецарски	Литерарна секција Гимназије „Светозар Марковић”, Нови Сад	– 3. Награда 2003/04. (ПЗС 2005)	1
36.	Кармен Антић Туцић	Литерарна секција ОШ „Ђура Даничић”, Нови Сад	– 3. Награда 2004/05. (ПЗС 2006)	1
37.	Катарина Деспотовић	Литерарна секција Медицинске школе, Ужице	– 3. Награда 2002/03. (ПЗС 2004)	1
38.	Катица Дермановић	Литерарна секција Гимназије „Исидора Секулић”, Нови Сад	– 1. Награда 2006/07. (ПЗС 2008)	1
39.	Кристина Рајић	Литерарна секција Десете гимназије „Михајло Пупин”, Београд	– 2. Награда 2018/19. (ПЗС 2020)	1
40.	Лела Росић	Литерарна секција Филолошке гимна- зије, Београд	– 1. Награда 1994/95. (ПЗС 1996) – 1. Награда 2001/02. (ПЗС 2003) – 2. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017)	4
41.	Лидија Марић Јовановић	Литерарна секција „Разиграно перо” ОШ „Миле Дубље- вић”, Лајковац; ОШ „Браћа Недић”, Осечина	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019) – 2. Награда 2018/19. (ПЗС 2020)	6

42.	Љиљана Малетин Војводић	Литерарна секција Карловачке гим- назије, Сремски Карловци	– 2. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 2. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 2. Награда 2015/16. (P3C 2017) – 2. Награда 2017/18. (P3C 2019) – 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	8
43.	Љубинка Ђурачић (Марковић)	Литерарна секција ОШ „Стјепан Стево Филиповић”, Београд Литерарна секција ОШ „Др Арчибалд Рајс”, Београд	– 1. Награда 1989/99. (P3C 2000) – 1. Награда 1999/00. (P3C 2001) – 1. Награда 2000/01. (P3C 2002) – 1. Награда 2001/02. (P3C 2003) – 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 1. Награда 2013/14. (P3C 2015)	10
44.	Љубица Блануша	Литерарна секција ОШ „Олга Пе- тров-Радишић”, Вршац	– 2. Награда 1995/96. (P3C 1997)	1
45.	Љубиша Шекуларац	Литерарна секција ОШ „Змај Јова Јова- новић”, Београд	– 3. Награда 2004/05. (P3C 2006)	1
46.	Маја Анђелковић Шегуљев	Литерарна секција ОШ „Јелена Ђетко- вић”, Београд	– 2. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011)	2
47.	Маја Стокин	Литерарна секција Карловачке гим- назије, Сремски Карловци	– 2. Награда 2015/16. (P3C 2017) – 1. Награда 2016/17. (P3C 2018) – 1. Награда 2017/18. (P3C 2019) – 1. Награда 2018/19. (P3C 2020)	4
48.	Марија Максимовић	Литерарна дружина Ваљевске гимназије, Ваљево	– 1. Награда 1999/00. (P3C 2001)	1
49.	Марина Савић	Литерарна секција Хемијско-технолош- ке школе „Божидар Ђорђевић Кукар”, лесковац	– 3. Награда 2016/17. (P3C 2018) – 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	2
50.	Марушка Павловић	Литерарна секција ОШ „Светолик Ран- ковић”, Аранђеловац	– 3. Награда 1997/98. (P3C 1999)	1

51.	Мерима Аранитовић	Литерарна секција Карловачке гим- назије, Сремски Карловци	– 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017)	1
52.	Милена Арсовић	Литерарна секција Саобраћајно-технич- ке школе, Земун	– 2. Награда 2004/05. (ПЗС 2006)	1
53.	Милена Јовановић	Литерарна секција ОШ „Владислав Риб- никар”, Београд	– 3. Награда 1995/96. (ПЗС 1997)	1
54.	Милена Милисављевић	Литерарна секција Ваљевске гимназије, Ваљево	– 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 3. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 3. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2018/19. (ПЗС 2020)	4
55.	Милена Симонић	Литерарна секција ОШ „Вук Караџић”, Лозница	– 3. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) – 3. Награда 2003/04. (ПЗС 2005) – 3. Награда 2009/10. (ПЗС 2011) – 3. Награда 2010/11. (ПЗС 2012)	4
56.	Миленко Херцег	Литерарна секција ОШ „Славко Родић”, Лазарево	– 1. Награда 1998/99. (ПЗС 2000)	1
57.	Милијана Рикић	Литерарна секција ОШ „Драгољуб Илић”, Драчић	– 3. Награда 2007/08. (ПЗС 2009)	1
58.	Милош Јефтић	Литерарна секција Техничке школе, Пећинци Литерарна секција „Змај у зеленим чарапама”, ОШ „Сло- бодан Бајић Паја”, Пећинци	– 3. Награда 2010/11. (ПЗС 2012) – 3. Награда 2011/12. (ПЗС 2013)	2
59.	Мирјана Дрча	Литерарна секција Карловачке гим- назије, Сремски Карловци	– 2. Награда 2003/04. (ПЗС 2005)	1
60.	Мирјана Марковић	Литерарна секција ОШ „Иван Горан Ковачић”, Београд Литерарна секција ОШ „Стјепан Стево Филиповић”, Београд	– 3. Награда 1997/98. (ПЗС 1999) – 3. Награда 1998/99. (ПЗС 2000) – 1. Награда 1999/00. (ПЗС 2001)	3

61.	Мирјана Милошевић	Литерарна секција ОШ „Драгомир Мар- ковић”, Крушевац	– 1. Награда 1997/98. (P3C 1999) – 2. Награда 2006/07. (P3C 2008)	2
62.	Мирјана Смоловић	Литерарна секција ОШ „Нада Пурић”, Ваљево	– 2. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	2
63.	Нера Легац Рикић	Литерарна секција ОШ „Јован Јовано- вић Змај”, Сремска Каменица	– 3. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 2. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 2. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 2. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 2. Награда 2010/11. (P3C 2012)	5
64.	Радица Смиљковић	Литерарна секција Седме београдске гимназије, Београд	– 2. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 3. Награда 2013/14. (P3C 2015)	2
65.	Радмила Ђукић	Литерарна секција ОШ „Владислав Риб- никар”, Београд	– 3. Награда 1995/96. (P3C 1997)	1
66.	Радмила Пауновић	Литерарна секција ОШ „Аца Марковић”	– 1. Награда 1995/96. (P3C 1997)	1
67.	Радмила Савић	Литерарна секција ОШ „Аца Марковић”, Приштина	– 2. Награда 1995/96. (P3C 1997) – 1. Награда 1997/98. (P3C 1999)	2
68.	Радомир Батуран	Литерарна секција Гимназије у Крушев- цу, Крушевац	– 2. Награда 1994/95. (P3C 1996)	1
69.	Рајна Бранковић	Литерарна секција ОШ „Нада Пурић”, Ваљево	– 2. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	2
70.	Ружица Јовановић	Литерарна секција ОШ „Мајур”, Мајур	– 3. Награда 2003/04. (P3C 2005) – 2. Награда 2004/05. (P3C 2006)	2
71.	Ружица Попадић	Литерарна секција ОШ „Бранко Радиче- вић”, Крушевац	– 1. Награда 1994/95. (P3C 1996)	1
72.	Светлана Бајић	Литерарна секција Седме београдске гимназије, Београд	– 1. Награда 2014/15. (P3C 2016)	1
73.	Славица Ђурић	Литерарна секција ОШ „Веселин Масле- ша”, Бачка Паланка	– 2. Награда 1995/96. (P3C 1997)	1

74.	Славица Јовановић	Литерарна секција „Развитак”, Пожаревачка гимназија, Пожаревац	– 1. Награда 2001/02. (ПЗС 2003) – 3. Награда 2004/05. (ПЗС 2006)	2
75.	Славољуб Дукић	Литерарна дружина Ваљевске гимназије, Ваљево	– 1. Награда 1999/00. (ПЗС 2001)	1
76.	Славољуб Ђукић	Литерарна секција „Десанка Максимовић”, Ваљево	– 1. Награда 1994/95. (ПЗС 1996)	1
77.	Слађана Павловић	Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин	– 3. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) – 2. Награда 2003/04. (ПЗС 2005) – 1. Награда 2004/05. (ПЗС 2006) – 1. Награда 2005/06. (ПЗС 2007) – 1. Награда 2006/07. (ПЗС 2008) – 1. Награда 2007/08. (ПЗС 2009) – 1. Награда 2008/09. (ПЗС 2010) – 2. Награда 2009/10. (ПЗС 2011) – 1. Награда 2010/11. (ПЗС 2012) – 1. Награда 2011/12. (ПЗС 2013) – 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015)	12
78.	Слобода Пауновић	Литерарна секција ОШ „Стјепан Стево Филиповић”, Београд	– 1. Награда 1995/96. (ПЗС 1997) – 1. Награда 1996/97. (ПЗС 1998) – 1. Награда 2000/01. (ПЗС 2002)	3
79.	Слободан Торљански	Литерарна секција Гимназије „Исидора Секулић”, Нови Сад	– 2. Награда 2003/04. (ПЗС 2005)	1
80.	Слободанка Живковић	Литерарна секција Х београдске гимназије, Београд	– 3. Награда 1994/95. (ПЗС 1996)	1
81.	Снежана Васић	Литерарна секција ОШ „Нада Поповић”, Крушевац	– 2. Награда 1996/97. (ПЗС 1998) – 2. Награда 1998/99. (ПЗС 2000) – 2. Награда 2001/02. (ПЗС 2003) – 2. Награда 2002/03. (ПЗС 2004) – 3. Награда 2006/07. (ПЗС 2008)	5

82.	Снежана Обрадовић	Литерарна секција „Сремац” Економске школе „Нада Димић, Зенун”	– 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 1. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 1. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 1. Награда 2015/16. (P3C 2017) – 2. Награда 2016/17. (P3C 2018)	10
83.	Снежана Пиштињат	Литерарна секција ОШ „Алекса Шан- тић”, Гајдобра	– 1. Награда 1997/98. (P3C 1999)	1
84.	Снежана Стојановић	Литерарна секција ОШ „Васа Чарапић”, Бели Поток	– 1. Награда 2003/04. (P3C 2005) – 2. Награда 2004/05. (P3C 2006) – 1. Награда 2005/06. (P3C 2007) – 1. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012)	7
85.	Снежана Чаировић	Литерарна секција ОШ „Олга Милоше- вић”, Смедеревска Паланка	– 1. Награда 2018/19. (P3C 2020)	1
86.	Споменка Николић	Литерарна секција XIII београдске гим- назије, Београд	– 3. Награда 1994/95. (P3C 1996)	1
87.	Станица Маљевић	Литерарна секција ОШ „Десанка Макси- мовић”, Прибој	– 3. Награда 1995/96. (P3C 1997)	1
88.	Сузана Матић	Литерарна секција ОШ „Живко Љујић”, Нова Варош	– 3. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	2
89.	Танкосава Милановић	Литерарна секција ОШ „Дринка Павло- вић”, Куршумлија	– 3. Награда 2009/11. (P3C 2012) – 2. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 2. Награда 2012/13. (P3C 2014)	3

После утврђивања података, закључено је да:

- 1 наставник има 12 награда;
- 2 наставника имају по 10 награда;
- 2 наставника имају по 8 награда;
- 2 наставника имају по 7 награда;
- 2 наставника имају по 6 награда;
- 3 наставника имају по 5 награда;
- 6 наставника имају по 4 награде;
- 7 наставника имају по 3 награде;
- 16 наставника имају по 2 награде;
- 48 наставника имају по 1 награду.

Друштво је донело одлуку да се признања уруче најбољима од најбољих, и то наставницима који су имали 5 и више награда (укупно 12 наставника).

ПРИЗНАЊЕ

За високи степен стручности, методичке и педагошке
обучености за рад,
као и за изузетан успех у припремању ученика за
Републичко такмичење литерарних секција
основних и средњих школа Републике Србије
ПОВОДОМ 25-ГОДИШЊИЦЕ ОВОГ ТАКМИЧЕЊА ДРУШТВА

Добитници су:

1.	Александра Дракулић	Литерарна секција ОШ „Никола Тесла”, Београд	– 1. Награда 2011/12. (ПЗС 2013) – 2. Награда 2010/11. (ПЗС 2012) – 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 3. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017)	6
2.	Анђа Ђорђевић	Литерарна секција Медицинске школе, Ужице	– 3. Награда 1994/95. (ПЗС 1996) – 1. Награда 1995/96. (ПЗС 1997) – 2. Награда 1997/98. (ПЗС 1999) – 2. Награда 1998/99. (ПЗС 2000) – 2. Награда 1999/00. (ПЗС 2001) – 2. Награда 2000/01. (ПЗС 2002) – 2. Награда 2001/02. (ПЗС 2003)	7

3.	Велибор Симчевић	Литерарна секција Средње школе „Свети Трифун“, Александровац Жупски	3. Награда 1995/96. (P3C 1997) 3. Награда 1996/97. (P3C 1998) 2. Награда 1997/98. (P3C 1999) 3. Награда 1999/00. (P3C 2001) 3. Награда 2000/01. (P3C 2002) 3. Награда 2001/02. (P3C 2003) 2. Награда 2002/03. (P3C 2004) 3. Награда 2012/13. (P3C 2014)	8
4.	Добрица Ковачевић	Литерарна секција ОШ „Васе Чарапић“, Бели Поток	1. Награда 2005/06. (P3C 2007) 1. Награда 2006/07. (P3C 2008) 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) 1. Награда 2010/11. (P3C 2012)	5
5.	Лидија Марић Јовановић	Литерарна секција „Разиграно перо“ ОШ „Миле Дубљевић“, Лајковац; ОШ „Браћа Недић“, Осечина	2. Награда 2012/13. (P3C 2014) 2. Награда 2013/14. (P3C 2015) 1. Награда 2015/16. (P3C 2017) 2. Награда 2016/17. (P3C 2018) 1. Награда 2017/18. (P3C 2019) 2. Награда 2018/19. (P3C 2020)	6
6.	Љиљана Малетин Војводић	Литерарна секција Карловачке гимназије, Сремски Карловци	2. Награда 2006/07. (P3C 2008) 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) 2. Награда 2010/11. (P3C 2012) 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) 2. Награда 2015/16. (P3C 2017) 2. Награда 2017/18. (P3C 2019) 3. Награда 2018/19. (P3C 2020)	8
7.	Љубинка Ђурачић (Марковић)	Литерарна секција ОШ „Др Арчибалд Рајс“, Београд	1. Награда 1989/99. (P3C 2000) 1. Награда 1999/00. (P3C 2001) 1. Награда 2000/01. (P3C 2002) 1. Награда 2001/02. (P3C 2003) 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) 1. Награда 2010/11. (P3C 2012) 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) 1. Награда 2013/14. (P3C 2015)	10

8.	Нера Легац Рикић	Литерарна секција ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица	– 3. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 2. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 2. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 2. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 2. Награда 2010/11. (P3C 2012)	5
9.	Слађана Павловић	Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Барварин	– 3. Награда 2002/03. (P3C 2004) – 2. Награда 2003/04. (P3C 2005) – 1. Награда 2004/05. (P3C 2006) – 1. Награда 2005/06. (P3C 2007) – 1. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 2. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 1. Награда 2013/14. (P3C 2015)	12
10.	Снежана Васић	Литерарна секција ОШ „Нада Поповић”, Крушевац	– 2. Награда 1996/97. (P3C 1998) – 2. Награда 1998/99. (P3C 2000) – 2. Награда 2001/02. (P3C 2003) – 2. Награда 2002/03. (P3C 2004) – 3. Награда 2006/07. (P3C 2008)	5
11.	Снежана Обрадовић	Литерарна секција „Сремац” Економске школе „Нада Димић, Зенун”	– 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2008/09. (P3C 2010) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012) – 1. Награда 2011/12. (P3C 2013) – 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 1. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 1. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 1. Награда 2015/16. (P3C 2017) – 2. Награда 2016/17. (P3C 2018)	10
12.	Снежана Стојановић	Литерарна секција ОШ „Васа Чарапић”, Бели Поток	– 1. Награда 2003/04. (P3C 2005) – 2. Награда 2004/05. (P3C 2006) – 1. Награда 2005/06. (P3C 2007) – 1. Награда 2006/07. (P3C 2008) – 1. Награда 2007/08. (P3C 2009) – 1. Награда 2009/10. (P3C 2011) – 1. Награда 2010/11. (P3C 2012)	7

Честитамо свим наставницима који су заслужили и добили
признања и позивамо
све наставнике свих школа да са својим ученицима
узму учешћа на такмичењима
Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Назив пројекта: Признања најбољим наставницима (5)

Носилац и финансијска подршка пројекта: Друштво за српски језик
и књижевност Србије (награђени наставници добијају признање и књигу)

Циљ: Мотивисање наставника за даљи и будући рад са својим ученицима.

Коаутори пројекта: Проф. др Зона Мркаљ и мср Марија Запутил

Координатор и истраживач пројекта: мср Марија Запутил, технички
секретар Друштва за српски језик и књижевност Србије

ИЗВЕШТАЈИ СА ТАКМИЧЕЊА

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Основна школа

16. 05. 2022.

Организациони одбор:

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд.
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
7. Милорад Дешић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд.
8. Милан Стакић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд.
9. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
10. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
11. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења:

1. Такмичење Друштва из српског језика и језичке културе ушло је у Програм такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и финансирано је из Буџета.
2. Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
3. Реализатор такмичења: Вукова спомен школа, Тршић
4. Покровитељ такмичења: Вукова задужбина.
5. Спонзори такмичења: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије; Министарство културе Репу-

блике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду;
ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, Едука, БИГЗ,
Креативни центар.

Програм такмичења (сатница):

- 09.00–10.00 Долазак учесника у Тршић
 10.15–10.45 Свечано отварање такмичења
 10.45–11.00 Улазак ученика у учионице
 11.00–12.30 Попуњавање задатака
 11.00–16.00 Наставници/пратиоци одлазе у обилазак Троноше
 11.30 Радионица калиграфије, Јасмина Пивнички (само првог дана такмичења)
 13.00–17.00 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике
 17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место

Дежурни наставници:

Дежурни наставник	Назив школе	Место
Јелена Милановић	ОШ „Јован Јовановић Змај”	Ковин
Светлана Којадиновић	ОШ „Стојан Новаковић”	Шабац
Биљана Манић	ОШ „Милоје Закић”	Куршумлија
Снежана Цветковић	ОШ „Нада Матић”	Ужице
Миљана Кравић	ОШ „Иво Андрић”	Радинац
Бојана Лутовац	ОШ „Бранко Радичевић”	Смедерево
Мања Вујновић	ОШ „Павле Савић”	Београд
Ана Јовановић	ОШ „Вељко Дугошевић”	Београд
Абелина Величковић	ОШ „Коста Абрашевић”	Београд
Драган Марковић	ОШ „Светозар Милетић”	Београд
Ружица Павловић	ОШ „В.С. Корчагин”	Крушевац
Даница Вуличевић	ОШ „Братство-јединство”	Панчево
Иван Јефтовић	ОШ „Карађорђе”	Крагујевац
Славиша Шушулић	ОШ „Синиша Јањић”	Власотинце
Смиљка Вучковић	ОШ „Светозар Марковић Тоза”	Нови Сад

Комисије за прегледање:

Професор основе школе	Назив школе	Место
Миле Радовановић	ОШ „Јанко Веселиновић”	Шабац
Драгана Војиновић	ОШ „Ратко Павловић Ћићко”	Прокупље
Светлана Николић	ОШ „Михајло Пупин”	Београд
Марија Вељковић	ОШ „Жарко Зрењанин	Качарево
Зорица Гуцунски	ОШ „Душан Радовић”	Нови Сад
Адријана Цветановић	ОШ „Бранко Радичевић”	Смедерево
Весна Вујић Ршумовић	ОШ „М. М. Луне”	Ужице
Сања Младеновић	ОШ „Јован Поповић”	Крушевац
Марина Божић Глинос	ОШ „Краљ Петар II Карађорђевић”	Београд
Марија Поповић	ОШ „Бранко Радичевић”	Панчево
Драгана Вукосав	ОШ „Војвода Мишић”	Београд
Ивана Костић	ОШ „Исидора Секулић”	Београд
Неда Цвејић	ОШ „Наталија Нана Недељковић”	Крагујевац
Ивана Цекић	ОШ „8. октобар”	Власотинце
Весна Марјанов	ОШ „Олга Петров Радишић”	Вршац
	Председник Комисије за преглед тестова	
	Проф. др Славко Петаковић	
Ревизиона комисија	Председници Ревизионе комисије	
Весна Николић	Проф. др Зона Мркаљ	
Валентина Илић	Проф. др Бошко Сувајџић	
Никола Радосављевић		
Милан Алексић	Централна комисија	
Данијела Милићевић	Проф. др Весна Ломпар	
Владимир Милојевић	Проф. др Милорад Дешић	
	Проф. др Милан Стакић	

Комисија за дешифровање		
Јагода Жунић		
Јасмина Станковић		
Марија Запутил		
Небојша Ђорђевић		
Јелена Јовановић		
Невена Миленковић		

Резултати:

- На такмичењу је учествовало 406 ученика.

Број награђених ученика:

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Седми разред	7	19	36	62
Осми разред	4	5	7	16
Укупно	11	24	43	78

Средња школа
15. 05. 2022.

Организациони одбор:

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд.
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
7. Милорад Дешић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд.

8. Милан Стакић, Централна комисија, Филолошки факултет, Београд.
9. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
10. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
11. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења:

1. Такмичење Друштва из српског језика и језичке културе ушло је у Програм такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и финансирано је из Буџета.
2. Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
3. Реализатор такмичења: Вукова спомен школа, Тршић
4. Покровитељ такмичења: Вукова задужбина.
5. Спонзори такмичења: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, Едука, БИГЗ, Креативни центар, СКЗ.

Програм такмичења (сатница):

- 09.00–10.00 Долазак учесника у Тршић
- 10.15–10.45 Свечано отварање такмичења
- 10.45–11.00 Улазак ученика у учионице
- 11.00–12.30 Попуњавање задатака
- 11.00–16.00 Наставници/пратиоци одлазе у обилазак Троноше
- 11.30 Радионица калиграфије, Јасмина Пивнички (само првог дана такмичења)
- 13.00–17.00 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике
- 17.00 Саопштавање резултата Републичког такмичења, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место

Дежурни наставници:

Дежурни наставник	Назив школе	Место
Јасмина Пивнички	Гимназија „Јован Јовановић Змај”	Нови Сад
Маја Мићовић	Гимназија „Патријарх Павле”	Београд
Наташа Савић	Гимназија „Јосиф Панчић”	Бајина Башта
Мирјана Јањић	Паланачка гимназија	С. Паланка
Весна Пешић	Медицинска школа	Крушевац
Биљана Ковачевић	Прва београдска гимназија	Београд
Светлана Нишкановић Ђукановић	Гимназија „Урош Предић”	Панчево
Марија Младеновић	Гимназија „Милош Савковић”	Аранђеловац
Драгана Миленковић	Гимназија	Смедерево
Марија Тодоровић	Гимназија	Прокупље
Данијела Иличин	Шеста београдска гимназија	Београд
Драгана Протић	Гимназија	Чачак
Мица Ракић	Гимназија Прибој	Прибој

Комисије за прегледање:

Професор средње школе	Назив школе	Место
Марија Јеверичић	Гимназија „Свети Сава”	Пожега
Душица Добродолац	Гимназија	Крушевац
Дејан Крунић	Гимназија	Чачак
Драган Митровић	Гимназија „Урош Предић”	Панчево
Сања Бјелогрић	Гимназија „Светозар Марковић”	Нови Сад
Марија Поповић	Паланачка гимназија	С. Паланка
Софија Ширадовић	Тринаеста београдска гимназија	Београд
Драгана Милановић	Филолошка гимназија	Београд
Маријана Гуглета	Прва крагујевачка гимназија	Крагујевац
Биљана Мичић	Гимназија	Лесковац
Данијела Мареш Ђилас	Гимназија „Борислав Петровић Браца”	Вршац
Славица Влачо	Шеста београдска гимназија	Београд

	Председник Комисије за преглед тестова	
	Проф. др Славко Петаковић	
Ревизиона комисија	Председници Ревизионе комисије	
Весна Николић	Проф. др Зона Мркаљ	
Валентина Илић	Проф. др Бошко Сувајџић	
Никола Радосављевић		
Милан Алексић	Централна комисија	
Данијела Милићевић	Проф. др Весна Ломпар	
Владимир Милојевић	Проф. др Милорад Дешић	
	Проф. др Милан Стакић	
Комисија за дешифровање		
Јагода Жунић		
Јасмина Станковић		
Марија Запутил		
Небојша Ђорђевић		
Јелена Јовановић		
Невена Миленковић		

Резултати:

- На такмичењу је учествовало 320 ученика.
- Први разред: 84
- Други разред: 90
- Трећи разред: 70
- Четврти разред: 76

Број награђених ученика:

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Први разред	1	3	10	14
Други разред	2	2	2	6
Трећи разред	1	8	8	17
Четврти разред	2	8	8	18
Укупно	6	21	28	55

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ „КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА”

*Основна школа
28. 05. 2022.*

Организациони одбор:

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд.
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
7. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
8. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
9. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења:

1. Такмичење Друштва из књижевности „Књижевна олимпијада” ушло је у Програм такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и финансирано је из Буџета.

2. Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
3. Реализатор такмичења: Карловачка гимназија, Сремски Карловци
4. Спонзори такмичења: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, Едука, БИГЗ, Креативни центар.

Програм такмичења (сатница):

- 08:30–9:45 Долазак учесника у Сремске Карловце
(Напомена: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 9:30 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 10:15 Свечано отварање такмичења
- 10:30–10:45 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 11:00–12:30 Попуњавање теста
- 12:30–13:00 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије.
Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13:00–16:30 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17:00 Саопштавање резултата Републичког такмичења из књижевности Књижевна олимпијада, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место.

Дежурни наставници:

Дежурни наставник	Назив школе	Место
Јасмина Џипковић	ОШ „Милић Ракић Мирко”	Прокупље
Миљана Кравић	ОШ „Иво Андрић”	Радицац
Људмила Вуковић	ОШ „Димитрије Давидовић”	Смедерево
Горица Марковић	ОШ „Владимир Перић Валтер”	Пријепоље
Марина Лукић	ОШ „Доситеј Обрадовић”	Крушевац
Немања Продановић	ОШ „Васа Живковић”	Панчево
Јелена Никић Смиљковић	ОШ „Доситеј Обрадовић”	Крагујевац

Јелена Вукадиновић	ОШ „Милутин Смиљковић”	Винарце
Предраг Ловрић	ОШ „Жарко Зрењанин”	Избиште
Наташа Полић	ОШ „Раде Кончар”	Београд
Александра Лалић	ОШ „Филип Филиповић”	Београд
Данка Буха	ОШ „Ратко Митровић”	Нови Београд

Комисије за прегледање:

Професор основе школе	Назив школе	Место
Никола Настић	ОШ „Светолик Ранковић”	Аранђеловац
Милка Тошић	ОШ „Ратко Павловић Ћићко”	Прокупље
Силвана Новаковић	ОШ „Жарко Зрењанин”	Банатско Ново Село
Биљана Милошевић	ОШ „8. октобар”	Власотинце
Душан Симић	ОШ „Бора Радић”	Баваниште
Сузана Утјешанвић	ОШ „Жарко Зрењанин”	Нови Сад
Јелена Трошић	ОШ „М.Ч. Чајка”	Трстеник
Миле Радовановић	ОШ „Јанко Веселиновић”	Шабач
Јована Топаловић	ОШ „Филип Филиповић”	Чачак
Сандра Ристивојевић	ОШ „Павле Савић”	Београд
Тања Кунарац	ОШ „Душко Радовић”	Нови Београд
Снежана Стојановић	ОШ „Васа Чарапић”	Београд
	Председник Комисије	
	Проф. др Славко Петаковић	
Ревизиона комисија		
Милан Алексић		
Олга Сабо		
Јана Петровић		
Милан Вурдеља	Централна комисија	
Милица Кецојевић	Проф. др Зона Мркаљ	
Душица Мињовић	Проф. др Бошко Сувајџић	
Катарина Беговић		

Комисија за дешифровање		
Марија Запутил		
Данијела Милићевић		
Јасмина Станковић		
Владимир Милојевић		
Ивана Костић		
Стефан Тодоровић		

Резултати:

- На такмичењу је учествовало 136 ученика седмог разреда и 136 ученика осмог разреда. Укупно: 272 ученика.

Број награђених ученика (укупно: 60):

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Седми разред	1	14	19	34
Осми разред	1	11	14	26
Укупно	2	25	33	60

Средња школа
29. 05. 2022.

Организациони одбор:

1. Весна Ломпар, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
2. Славко Петаковић, заменик председника Друштва, Филолошки факултет, Београд.
3. Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
4. Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
5. Зона Мркаљ, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
6. Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
7. Милан Шиповац, технички секретар Друштва
8. Саша Јефтић, технички секретар Друштва
9. Марија Запутил, технички секретар Друштва

Организација такмичења:

1. Такмичење Друштва из књижевности „Књижевна олимпијада” ушло је у Програм такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и финансирано је из Буџета.
2. Организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
3. Реализатор такмичења: Карловачка гимназија, Сремски Карловци
4. Спонзори такмичења: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије; Министарство културе Републике Србије; Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Klett” и „Нови Логос”, Вукова задужбина, Едука, БИГЗ, Креативни центар.

Програм такмичења (сатница):

- 08:30–9:45 Долазак учесника у Сремске Карловце
(Напомена: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 9:30 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 10:15 Свечано отварање такмичења
- 10:30–10:45 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 11:00–12:30 Попуњавање теста
- 12:30–13:00 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије.
Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13:00–16:30 Комисије прегледају тестове, припремају дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17:00 Саопштавање резултата Републичког такмичења из књижевности Књижевна олимпијада, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место.

Дежурни наставници:

Дежурни наставник	Назив школе	Место
Мирјана Благојевић	Ужичка гимназија	Ужице
Виолета Јевђић Милићевић	Гимназија	Куршумлија
Јелена Милосављевић	Гимназија „Урош Предић”	Панчево

Биљана Павловић	Гимназија „Вук Караџић”	Трстеник
Његош Грбовић	Прва крагујевачка гимназија	Крагујевац
Драга Бошковић	Гимназија „Светозар Марковић”	Нови Сад
Гордана Јовановић	Гимназија „Таковски устанак”	Г. Милановац
Илинка Оцокољић	Гимназија	Ивањица
Светлана Нешић	Гимназија	Смедерево
Тамара Кречковић	Шеста београдска гимназија	Београд
Ивана Церовина	Филолошка гимназија	Београд
Даринка Филиповић	Гимназија „Креативно перо”	Београд
Милица Шаренац	Пета београдска гимназија	Београд

Комисије за прегледање:

Професор средње школе	Назив школе	Место
Весна Пешић	Гимназија	Крушевац
Јасна Спасојевић	Гимназија	Куршумлија
Бојана Ђорђевић	Паланачка гимназија	Смедеревска Паланка
Ивана Стељић	Пријепољска гимназија	Пријепоље
Александра Михајловић,	Гимназија „Урош Предић”	Панчево
Софија Ширадовић	Тринаеста београдска гимназија	Београд
Мирјана Арсенијевић	Друга крагујевачка гимназија	Крагујевац
Милица Мишић	Медицинска школа	Лесковац
Лела Росић	Филолошка гимназија	Београд
Виолета Кецман	Пета београдска гимназија	Београд
Ана Павловић	Техничка школа	Чачак
Обренка Давидовић	Карловачка гимназија	С. Карловци
	Председник комисије	
	Проф. др Славко Петаковић	

Ревизиона комисија		
Милан Алексић		
Олга Сабо		
Милан Вурдеља		
Јана Петровић	Централна комисија	
Милица Кецојевић	Проф. др Зона Мркаљ	
Весна Николић	Проф. др Бошко Сувајџић	
Душица Мињовић		
Катарина Беговић		
Комисија за дешифровање		
Марија Запутил		
Данијела Милићевић		
Јасмина Станковић		
Владимир Милојевић		
Ивана Костић		
Стефан Тодоровић		

Резултати:

– На такмичењу је учествовало: 289 ученика.

Број награђених ученика: 66

	ПРВА НАГРАДА	ДРУГА НАГРАДА	ТРЕЋА НАГРАДА	УКУПНО
Први	1	8	11	20
Други	2	3	9	14
Трећи	2	6	11	19
Четврти	1	5	7	13
Укупно	6	22	38	66

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

СНЕЖАНА САМАРЦИЈА, ИСХОДИШТА ПОЕЗИЈЕ (ОБРЕД И МИТ У УСМЕНОМ ПЕСНИШТВУ)

Рукопис *Исходишта поезије (Обред и мит у усменом песништву)* проф. др Снежане Самарције представља нову, драгоцену књигу врсног стручњака за народну књижевност и фолклор проф. др Снежане Самарције, која доноси низ лепих научних приноса, пре свега када је реч о компаративним сагледавањима обреда и усменог „текста”, као и о поетичким изучавањима српске усмене лирике.

Снежана Самарција је, без сумње, један од водећих проучавалаца историје и поетике усмених књижевних облика у српској фолклористици. Књига *Исходишта поезије* представља још једну потврду високих научних и стручних квалитета њеног рада на проучавању српских усмених умотворина.

Искорачивши у сакрално време мита и обредно време поезије, књига *Исходишта поезије* представља до сада најкомплекснију студију у низу структуралистичких и семиотичких радова проф. Снежане Самарције. Интертекстуално сагледавање односа између лирског „текста” и усмене обредности полази од питања (не)могућности жанровске диференцијације између обреда и обичаја („обичај и обред – као синоними”), преко разматрања полазишта за класификацију усмених врста, до сагледавања „текста” у контексту и контекста у „тексту”.

У поглављу „Лирски «текст» између обредне стварности и метафоре” дају се изврсне анализе одабраних лирских текстова. Издваја се песма „На ранилу” – Ал’ на води јеленче. Песма из збирке Вука Караџића „На Цвијети на ранилу”, ефектном сликом јелена на води, који „рогом воду мућаше, а очима бистраше”, у фрагментима чува расуте бисере у времену покидане митолошке ниске заборављених значења, које обредну стварност претварају у метафорички језик изузетне поетске сликовитости.

Обредно-породични животни круг („О убава лепа славо Божја!”, „Кумство од Бога послато”; „У свате се иде на весеље”; „Наопако коло поведоше”) почива на систему етичких принципа колектива који у себи чува веома архаична значења („У кодексу части”). Када је реч о корпусу, овај сегмент монографије карактерише померање ка епским и лирско-епским врстама и усмереност ка јавним и друштвеним манифестацијама обредног.

Анализе одабраних текстова народне поезије из Вукових збирки, Ерлангенског рукописа и Богишићевог зборника откривају раскошне интертекстуалне мреже симболичких знакова једне заборављене културе која се простире у језику мита и поетици обреда.

Тумачења текстова заснована су на одличном познавању литературе која се бави упоредном религијом словенских и индоевропских култура, етнографским испитивањима живота и обичаја српског народа, књижевноисторијским и књижевнотеоријским студијама од 19. века до данас, као и креативним стилско-језичким и текстолошким анализама.

Како ауторка наводи, први подстицај за размишљања о овим темама дали су професори српског језика и књижевности на једном од семинара за стручно усавршавање, који је крајем 2019. организовало Друштво за српски језик и књижевност Србије, када су, у анонимној анкети, истакли оне области које им задају посебне тешкоће при обради народне књижевности на школским часовима, као што су: „Обредне и обичајне лирске народне песме; Митолошке песме; Проучавање варијантности епских песама; Проблеми жанровског одређења народних приповедака; Славе које славе јунаци; Поруке и врлине које негују наше народне песме; Епска матрица и етичко обликовање ученика: између мита и критичког мишљења; Лирске народне песме; Кратке фолклорне форме; Архаизми у песамама и патријархалне норме; Интернационални мотиви у епској поезији; Етички проблеми настали због промене сензибилитета у патријархалном и савременом друштву; Свети Сава у народној књижевности; Терминологија у народној књижевности; Жена у народној поезији; Рецитоване епских народних песама; Упоредно читање епске песме Бановић Страхиња и драме Борислава Михајловића Михиза.”

Ауторка посебно наглашава да одељци ове књиге нису осмишљени као методичке припреме за час већ пружају књижевноисторијска обавештења и/или основ за различите могућности тумачења српског усменог песништва и анализе појединих варијаната у склопу различитих методичко-методолошких приступа.

Књига *Исходишта поезије* надовезује се на темељну књижевнотеоријску студију *Биографије епских јунака* исте ауторке, која је објављена као 27. књига едиције „Књижевност и језик” Друштва за српски језик и књижевност Србије (Београд, 2008). *Исходишта поезије* баве се најкомплекснијим питањима из домена књижевнотеоријских и књижевноисторијских изучавања појмова из предметног подручја усмене књижевности, од поетике мита, односа обреда и усмене речи, функције обреда у језику и језика у поезији, исходишта усмених формула и облика. Понирући у честице обредног текста, ауторка открива читав свет заборављених и запретених симбола, васпостављајући у лирским и епским текстовима древни космички ритам смењивања природних циклуса, календарских

промена и прожимања човека и света који га окружује у живо клупко језика и значења.

Исходиште поезије је комплексан покушај заснивања синкретичке методологије на основу интертекстуалних проучавања књижевности, студија из упоредне религије и митологије, етнографских прилога из народног живота, до књижевнотеоријских и стилско-језичких анализа текста. Преко средишног појма варијанте, естетике истоветности и проблематике усмене генологије, усменокњижевних анализа и тумачења одабраних текстова, до жанровских промишљања усмених поетских облика и малих фолклорних форми обликују се тематско и стилско јединство књиге.

Књига која је пред нама представља фолклористичку студију, али и етномитолошки приручник, пресек историје проучавања (својеврсни пут ка историји народне књижевности) будући да прилежно обухвата, поред порекла, генезе и исходишта усмене поезије, реконструкцију обредног текста у контексту, каталог магијских формула и путеве и домете њиховог индексирања у последња два века. Средиште монографије представља лирска песма. Реч је превасходно у обредним и обичајним врстама, при чему се текст посматра као саставни део обреда који има одређену практичну намену, делотворну и сврховиту у заједници која га практикује:

„Оскудна сведочанства о најдубљим слојевима српске баштине не могу осветлити ни динамику промена, условљених историјским токовима. Неоспорно, бројни процеси су се одражавали на веровања, етичке норме и целокупан поглед на свет. Истовремено, ни традиција Срба није остајала изолована, већ су се непрекидно одвијала и прожимања са културама других народа, независно од степена развита или природе контаката. Усмено стваралаштво, као сегмент комплексног феномена народне културе, и поједине фолклорне форме могли су „конзервирати“ трагове различите старине. И умотворине су такође пролазиле кроз разне преображаје. Првобитна значења песничких слика и формула током времена су изгубљена. Али, неке од најстаријих представа, па и намене појединих „једноставних облика“ преобработљени су, прекривени и прикривени млађим слојевима. Поред тога, очували су их сам језик, фразеологија, контекст импровизације нарочито лирских песничких врста, које су најинтензивније повезане са судбином јединке и животом колектива.”

У разматрању односа усмене поетске речи, мита и обреда, поуздана полазишта су студије Александра Веселовског, особито теза о психолошком, емоционалном или поетском паралелизму, који се заснива на древном анимистичком осећању и виђењу света, као и на митском мишљењу о паралелама и аналогијама које спајају човека са природом.

У монографији *Исходишта поезија* веома детаљно су обрађени принципи и модели класификације усмених поетских врста, од Вука до данас, што представља својеврстан приказ историје усмене књижевне генологије код Срба и Хрвата. Полазећи од условне поделе по времену настанка већина фолклориста обредне песме класификују као најстарије. Њихово

извођење сеже у далеку прошлост, до времена паганства и примитивне свести наших далеких предака.

У поглављу Поезија и митологија проф. Самарција се подухвата веома комплексних задатака да расветли однос језика и мита у систему усмених поетских облика („мит – од свете приче до поетског света”), при чему је акценат на „особито митологичким пјесмама” из Вукове збирке:

„Иако је јасно обележио особито митологичке песме у склопу лирике, Вук је исти термин употребио и за другачије обликоване варијанте. Завршавајући о Мученицима 1841. у Бечу кратак, нови предговор за први том Српских народних пјесама, настојао је да и за ту збирку заинтересује – читалачку публику. Уопштено је најавио „пјесме јуначке од најстаријих времена до пропасти царства и господства српског”. Издвојио је и „девет, понајвише побожнијех и особито митологичкијех, којима се не зна старина (у једној се од њих спомињу дивови)” (Караџић 1975: 45). Тиме је обухватио легенде и бајке у стиху, односно подврсте „пјесама на међи” лирике и епике, мада су ликовима вила и змајева, оностраних и природних сила, богова, светаца и јунака дивовског стаса, а змајевитог и вилинског порекла, припадале бројне улоге у целокупном усменом стваралаштву Срба и културама свих народа света.”

У митолошким песмама срећемо низ устаљених стилских средстава која су, некада, несумњиво, имала магијско дејство: данас су то стални епитети, метафоре и поређења којима се људски послови и дани изједначавају са небеским првоизворима. Ове поетске слике, истовремено, доприносе сложености значења и естетским квалитетима песме. Сlike које су усменим преношењем пренете из древне митолошке старине понекад су не само за савремене тумаче, већ и за извођаче и публику нечитљиве и нејасне.

У митолошким песмама реч плоди и прочишћује, лечи и обнавља; то је „жива” реч, која има магијску моћ да утиче на свет око себе. Управо тој, живој и животворној речи, проф. Самарција посвећује последње поглавље монографије („Магија речи – осврт на кратке говорне облике”). Прилози о заједничким одликама кратких говорних облика, о пословицама које представљају „познање живљења на овоме свијету”, те о благословима и клетвама у којима се похрањују митске формуле и акумулира магијска моћ језика, несумњиво спадају у најбоље радове написане о малим фолклорним формама у историји проучавања ових врста у српској и јужнословенској фолклористици.

Особиту драгоценост књизи проф. Самарције дају приложене табеле са ексерпираним примерима. Оне дају потпуније сагледавање појединих тема, али и прецизан индекс мотива, стилских фигура, формула. Највећи број примера преузет је из Вуковог корпуса, уз поједина тумачења песама из старијих записа. Како истиче ауторка, грађа није сведена на школски програм, с обзиром на то да су разматрања ових тема првенствено намењена професорима и студентима српског језика и књижевности.

Сматрајући да рукопис *Исходишта поезије (Обред и мит у усменом песништву)* проф. Снежане Самарџије представља изузетан допринос цењене ауторке српској науци о књижевности, слободни смо да је предложимо за штампање у угледној едицији „Књижевност и језик” Друштва за српски језик и књижевност Србије.

У Београду, 1. 5. 2022.

Проф. др Бошко Сувајџић

**О КЊИЗИ КЊИЖЕВНОСТ КРОЗ ТЕСТОВЕ
(ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ)
ЗОНЕ МРКАЉ И МАРИЈЕ ЗАПУТИЛ**

Друштво за српски језик и књижевност Србије објавило је 63. књигу по реду у оквиру библиотеке Књижевност и језик. *Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе)*, ауторки проф. др Зоне Мркаљ, наше врсне методичарке књижевности, и Марије Запутил, проф. српског језика и књижевности у Пожаревачкој гимназији и ШОСМО „Стеван Мокрањац” са звањем самосталног педагошког саветника, представља неопходну наставну литературу.

Ова књига се надовезује на збирку проф. др Зоне Мркаљ *Колико познајеш књижевност?* и представља спој науке о књижевности и наставне праксе, засноване на новим плановима и програмима наставе и учења књижевности за 7. и 8. разред основне школе, прописаним од стране Министарства просвете. У збирци су заступљени задаци за проверу знања свих предвиђених наставних области и садржаја, тако да се њеним коришћењем омогућава достизање и провера остварености предвиђених исхода.

Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе) састоји се од Уводне речи и примера задатака за све наставне области. Примери у збирци садрже 480 задатака и подељени су у два дела: Седми разред и Осми разред, а оба дела садрже по дванаест поглавља са по двадесет задатака, везаних за области на које се односе:

- I Вештина читања са разумевањем прочитаног (ауторска књижевност, „познати” и „непознати” текстови)
- II Вештина читања са разумевањем прочитаног (народна књижевност)
- III Писци и дела
- IV Књижевни термини
- V Мотиви, теме, песничке слике

- VI Облици казивања у књижевном делу
- VII Јунак, лирски субјекат, карактеризација ликова
- VIII Значење мање познатих речи и израза; народне умотворине
- IX Локализовање текста; класификација народне књижевности
- X Стих, строфа, рима
- XI Језичкостилска изражајна средства
- XII Књижевни родови и врсте у ауторској и народној књижевности и њихове особености

Књижевност кроз тестове почиње задацима којима се испитује вештина разумевања прочитаног код ученика. Типови задатака урађени су на одломцима из народне или ауторске књижевности и усклађени су са стандардима ученичких постигнућа и исходима наставе којима се мере знања, вештине и способности ученика. Збирка представља добру прилику и ученицима и наставницима да виде како је савладано градиво из књижевности у завршним разредима основне школе и каква је примена знања на новим и непознатим примерима. Тако се ученици мотивишу и подстичу на самосталан рад, додатну литературу, коришћење интернета и других извора сазнања.

На крају збирке налазе се Решења у којима ученици могу проверити како су савладали планирано градиво, а њихови наставници могу имати добар увид у то како су управљали наставом током школске године и какво је ученичко знање на њеном крају. Задаци и решења су научно засновани, примери су добро одабрани и ученицима блиски. Свако поглавље и задаци у њему су посебно графички издвојени, што књигу чини функционалнијом и прегледнијом. Књига нуди прилику за креативан рад и самостално учење и истраживање. Језик и стил књиге је јасан и прилагођен ученичком узрасту у свим поглављима, уз поштовање основних методичких принципа.

Ауторке су уложили труд да осмисле сваки задатак и прилагодили градиво узрасту. Јасни и прегледни задаци са урађеним решењима за оба разреда по поглављима на крају књиге, омогућавају самосталност и способност за самопроцену напредовања, чиме се ствара мотивација за даље учење. Ово је веома важно, јер се тежи осамостаљивању ученика и сталном самовредновању. Задаци подстичу ученике да повезују научено из једне области са наученим из претходних, што представља један од највећих квалитета ове збирке. Захтеви у задацима нису усмерени само на проверу познавања књижевнотеоријских појмова, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену, посебно у изборним и непознатим текстовима. Помажу ученицима да лакше организују, повежу и усвоје кључне садржаје из градива и пружају прилику за додатно стицање функционалне писмености.

Наставници су дуго очекивали збирку задатака из књижевности засновану на новим програмима, која може да се користи у редовној настави за обнављање, утврђивање и систематизовање знања, као и за продубљивање знања у додатном раду са надареним ученицима. Посебну и непроцењиву вредност ове књиге представља чињеница да она није намењена само наставницима, већ и ученицима за самосталан рад и припрему за такмичења из књижевности, као и припрему за завршни испит на крају основног образовања. Збирка може бити и добра основа за вежбање, утврђивање и обнављање наставних садржаја и књижевних појмова и термина и ученицима првог разреда средње школе.

Верујем да ће ову књигу наставници и ученици радо користити, као и да ће због својих квалитета доживети много издања.

У Београду, 6. јануара 2023.

Рецензент

Јасмина Станковић, педагошки саветник,
професор српског језика и књижевности,
ОШ „Ђирило и Методије” Београд

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

1. Љубомир Поповић, **Ред речи у реченици**, II издање, цена 900,00 динара
2. Новица Петковић, **Огледи о српским песницима**, II издање, 900,00 динара
3. Љиљана Бајић, **Одабране наставне интерпретације**, II издање, цена 900,00 динара
4. Слободан Ж. Марковић, **Српска књижевност између два светска рата – појаве, писци и дела**, цена 900,00 динара
5. Тихомир Брајовић, **Облици модернизма**, цена 900,00 динара
6. Бошко Сувајџић, **Јунаци и маске**, цена 900,00 динара
7. Нада Милошевић-Ђорђевић, **Од бајке до изреке**, II издање, цена 900,00 динара
8. Драгана Вукићевић, **Писмо и прича**, цена 900,00 динара
9. Зборник **Ка савременој настави српског језика и књижевности** (књижевност), цена 900,00 динара
10. Бранкица Чигоја, **Траговима српске језичке прошлости**, цена 900,00 динара
11. Радмила Маринковић, **Светородна господа српска**, II издање, цена 900,00 динара
12. Васо Милинчевић, **Велика школа и велики професори**, цена 900,00 динара
13. Јелица Јокановић-Михајлов, **Акценат и интонација говора на радију и телевизији**, цена 900,00 динара
14. Наташа Станковић-Шошо, **Топос пута у српској народној бајци**, цена 900,00 динара
15. Оливера Радуловић, **Речи са чистих усана**, цена 900,00 динара
16. Гордана Јовановић, **Живот Стефана Лазаревића, деспота српскога**, цена 900,00 динара
17. Татјана Јовићевић, **Српски историјски роман XIX века**, цена 900,00 динара
18. Јован Деретић, **Огледи о српској књижевности**, цена 900,00 динара
19. Душан Иванић, **Огледи о Стерији**, цена 900,00 динара
20. **Писци говоре**, приредио Михајло Пантић, цена 900,00 динара

21. Божо Ћорић, **Творба именица у српском језику**, цена 900,00 динара
22. Мило Ломпар, **О завршетку романа**, цена 900,00 динара
23. Бошко Сувајџић, **Иларион Руварац и народна књижевност**, цена 900,00 динара
24. Драгана Мршевић-Радовић, **Фразеологија и национална култура**, II издање, цена 900,00 динара
25. Снежана Милинковић, **Преображаји новеле**, цена 900,00 динара
26. Снежана Самарџија, **Биографије епских јунака**, цена 900,00 динара
27. Гордана Штасни, **Творба речи у настави српског језика**, цена 900,00 динара
28. Зона Мркаљ, **Наставно проучавање народних приповедака и предања**, цена 900,00 динара
29. Јелена Јовановић, **Писци и стил**, цена 900,00 динара
30. Милош Ковачевић, **Огледи из српске синтаксе**, цена 900,00 динара
31. Божо Ћорић, **Лингвомаргиналије**, цена 900,00 динара
32. Рајна Драгићевић, **Вербалне асоцијације кроз срп-ски језик и културу**, цена 900,00 динара
33. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 1, приредила Босиљка Милић, цена 900,00 динара
34. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 2, приредили: Б. Милић и В. Брборић, цена 900,00 динара
35. **Пут до есеја (хронолошки преглед такмичења)**, приредила Босиљка Милић, цена 900,00 динара
36. Милан Стакић, **Морфо(но)лошке теме**, цена 900,00 динара
37. Зоја Карановић, **Небеска невеста**, цена 900,00 динара
38. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 3, приредили: Б. Милић и В. Брборић, цена 900,00 динара
39. Валентина Питулић, **Трагом архетипа**, цена 900,00 динара
40. Зорица Несторовић, **Класик Стерија**, цена 900,00 динара
41. Вељко Брборић, **Правопис и школа**, II издање, цена 900,00 динара
42. **20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа**, приредила Босиљка Милић, цена 900,00 динара
43. Слободан Ж. Марковић, **100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије**, прилоге приредила Босиљка Милић, цена 900,00 динара
44. Марија Клеут, **Из Вукове сенке**, цена 900,00 динара

45. Јасмина Јокић, **Краљичке песме, Ритуал и поезија**, цена 900,00 динара
46. Зона Мркаљ, **Колико познајеш књижевност?**, цена 900,00 динара
47. Јелица Јокановић, **Прозодија и говорна култура**, цена 900,00 динара
48. **Српски језик кроз тестове 3**, приредила Босиљка Милић, цена 900,00 динара
49. Драгана Вељковић Станковић, **Комуникативни приступ у настави српског језика**, цена 900,00 динара
50. Светлана Торњански Брашњовић, **Свадбене песме и обредни смех**, цена 900,00 динара
51. Милан Алексић, **Богдан Поповић и српска књижевност**, цена 900,00 динара
52. Миодраг Павловић, **Спреми се да говориш**, цена 900,00 динара
53. Александар Милановић, **Језик весма полезан**, цена 900,00 динара
54. Весна Ломпар, **Врсте речи и граматичка пракса**, цена 900,00 динара
55. Вељко Брборић, **О српском правопису**, цена 900,00 динара
56. Милорад Дашић, **Народна књижевност у наставним плановима и програмима**, цена 900,00 динара
57. Иван Златковић, **Ка поетици смеха**, цена 900,00 динара
58. Предраг Петровић, **Авангардни роман без романа: поетика кратког романа српске авангарде**, цена 900,00 динара
59. Првослав Радић, **Творба речи и миксоглоотија**, цена 900,00 динара
60. Душан Иванић, **П(ј)есник и п(ј)есма**, цена 900,00 динара
61. Душица Потић, **Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића**, цена 900,00 динара
62. Бојан Ђорђевић, **Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори**, цена 900,00 динара
63. Мирјана Стакић Савковић, **Путујућа учioniца (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности)**, цена 900,00 динара
64. Душка Кликовац, **Српски језик у светлу когнитивне лингвистике**, цена 900,00 динара
65. Љубомир Поповић, **Комуникативно-граматичка анализа реченице**, цена 900,00 динара
66. Наташа Станковић Шошо, **Књижевно дело Бранислава Нушића у настави**, цена 900,00 динара
67. **Писци говоре 2**, приредио Михајло Пантић, цена 900,00 динара

68. Милош Ковачевић, **Стилистиком кроз белетристику**, цена 900,00 динара
69. Снежана Самарџија, **Исходишта поезије**, цена 900.00 динара
70. Зона Мркаљ и Марија Запутил, **Књижевност кроз тестове (за седми и осми разред основне школе)**, цена 900,00 динара

Часописи:

1. Часопис **Књижевност и језик**
Цена броја 500,00
2. Часопис **Свет речи** – средњошколски
часопис за српски језик и књижевност
Цена броја 500,00

Збирке тестова:

1. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика основне школе 2011–2017.**
Цена 900,00 динара (сваки 11. бесплатан)
2. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика средњих школа 2011–2021.**
Цена 900,00 динара (сваки 11. бесплатан)
3. **Тестови са Књижевне олимпијаде 1 (2012/2013, 2013/2014)**
Цена 900,00 динара
4. **Тестови са Књижевне олимпијаде 2 (2014/2015, 2015/2016)**
Цена 900,00 динара
5. **Тестови са Књижевне олимпијаде 3 (2016/2017, 2017/2018)**
Цена 900,00 динара

Летопис Друштва:

(2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022)
Цена броја: 500,00 динара

Уплату извршити на жиро рачун Друштва:
Комерцијална банка
205-23421-53

У рубрику *позив на број* уписати број рачуна.

Излази годишње

Издавач

Друштво за српски језик и књижевност Србије

За издавача

Весна Ломпар, председник Друштва за
српски језик и књижевност Србије

Главни и одговорни уредник

Зона Мркаљ

Уредници

Зона Мркаљ, потпредседник Друштва
Вељко Брборић, потпредседник Друштва
Босиљка Милић, секретар Друштва

Коректура

Марија Запутил
Миљана Кравић

Графички дизајн

Биљана Живојиновић

Припрема и штампа

Cigoja
Ш Т А М П А

office@cigoja.com

www.cigoja.com

Тираж

100 примерака

ISSN 2560-3388

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41

ЛЕТОПИС Друштва за српски језик и књижевност Србије /
главни и одговорни уредник Зона Мркаљ. – Год. 1, бр. 1 (2016)– .
– Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2017–
(Београд : Чигоја штампа). – 24 cm

Годишње. –

ISSN 2560-3388 = Летопис Друштва за српски језик и књижевност Србије
COBISS.SR-ID 229011980

